

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU
LISTOPAD 2012**

Warszawa, 20 grudnia 2012 r.

Spis treści

	strona
Wstęp.....	3
Rynek pracy	5
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	11
Ceny.....	15
Rolnictwo.....	22
Przemysł	27
Budownictwo	32
Budownictwo mieszkaniowe	34
Rynek wewnętrzny	36
Transport.....	39
Bilans płatniczy	41
Handel zagraniczny	43
Pieniądz	50
Budżet państwa.....	53

*

*

*

Wyniki finansowe ubezpieczycieli	57
Produkt krajowy brutto.....	61

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju.....	68
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne.....	70

Wstęp

Przebieg procesów realnych w listopadzie br. wskazuje na utrzymanie spowolnienia tempa wzrostu w wielu obszarach gospodarki. Po pewnej poprawie dynamiki w październiku br., odnotowano zmniejszenie produkcji sprzedanej w przemyśle i pogłębienie spadku w budownictwie. Nadal wysoki, choć nieco wolniejszy niż w poprzednich okresach, był wzrost sprzedaży usług w transporcie. Sprzedaż detaliczna, podobnie jak przed miesiącem, tylko nieznacznie przekraczała poziom sprzed roku. Dalsze osłabienie tempa wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych wpłynęło na zahamowanie spadku przeciętnych realnych wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw. Spowolnienie gospodarcze niekorzystnie oddziaływało na dynamikę zatrudnienia w tym sektorze; nadal rosła stopa bezrobocia.

W okresie jedenastu miesięcy br. produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się o 2,1% w skali roku. W listopadzie br. produkcja była o 0,8% niższa niż przed rokiem (po wyeliminowaniu wpływu czynników sezonowych – o 1,9%). Obniżyła się produkcja w przetwórstwie przemysłowym oraz w górnictwie i wydobywaniu, przy wzroście w dwóch pozostałych sekcjach. Spośród głównych grupowań przemysłowych wyższa niż przed rokiem była jedynie produkcja dóbr konsumpcyjnych nietrwałych oraz związanych z energią. Produkcja budowlano-montażowa w okresie jedenastu miesięcy była o 1,5% wyższa niż przed rokiem, a w listopadzie br. utrzymał się obserwowany od połowy roku spadek (o 5,3% w skali roku, a po wyeliminowaniu czynników sezonowych – o 10,7%).

Ogólny klimat koniunktury gospodarczej w grudniu br. oceniany jest bardziej pesymistycznie niż przed miesiącem w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu detalicznym i większości sekcji usługowych. Przedsiębiorstwa przetwórstwa przemysłowego oraz jednostki budowlane formułują negatywne, gorsze niż w listopadzie br. oceny bieżące i przyszłe dotyczące portfela zamówień oraz produkcji. Jednostki handlu detalicznego wskazują na możliwość większego niż w listopadzie br. ograniczenia sprzedaży oraz zmniejszenia popytu na towary. Pogarsza się sytuacja finansowa przedsiębiorstw budowlanych, zwiększają się również trudności przedsiębiorstw przetwórstwa przemysłowego oraz jednostek handlowych w regulowaniu zobowiązań finansowych. W budownictwie i handlu detalicznym planowane są większe niż przed miesiącem redukcje zatrudnienia, w przetwórstwie przemysłowym skala zwolnień również może być nieco wyższa niż w listopadzie br. Pozytywne oceny koniunktury formułują przedsiębiorstwa prowadzące działalność finansową i ubezpieczeniową oraz podmioty z sekcji informacja i komunikacja. Syntetyczny wskaźnik koniunktury

gospodarczej (uwzględniający wyeliminowanie wpływu czynników o charakterze sezonowym) kształtuje się w grudniu na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem, nieco mniej pesymistycznym niż w październiku br.

Tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie br. zwolniło do 2,8% w skali roku (z 3,4% przed miesiącem), głównie pod wpływem osłabienia dynamiki cen w zakresie towarów i usług związanych z transportem oraz cen żywności i napojów bezalkoholowych. Odnotowano spadek cen producentów w przemyśle i budownictwie.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było o 0,3% niższe niż w listopadzie ub. roku. Stopa bezrobocia wzrosła do 12,9% w końcu listopada br. Według wyników badania popytu na pracę, w okresie trzech kwartałów br. utworzono mniej miejsc pracy niż w analogicznym okresie ub. roku. Zmniejszyła się również skala likwidacji miejsc pracy.

Utrzymał się niewielki wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzenia nominalnych brutto w sektorze przedsiębiorstw – w listopadzie wyniósł 2,7% w skali roku. Przy osłabieniu inflacji, siła nabywcza płac była podobna jak przed rokiem, podczas gdy w poprzednich miesiącach obserwowano jej spadek. Poprawiło się tempo wzrostu realnych świadczeń emerytalno-rentowych w obu systemach.

Na rynku rolnym w listopadzie br. większość podstawowych produktów rolnych była droższa niż przed rokiem. Obniżyły się natomiast m.in. ceny skupu żyta, żywca drobiowego oraz mleka. Z wynikowego szacunku przeprowadzonego w listopadzie br. wynika, że w bieżącym roku zbiory zbóż ogółem były korzystniejsze zarówno w porównaniu z ubiegłorocznymi, jak i ze średnią z lat 2006–2010.

W handlu zagranicznym w okresie styczeń–październik br. obserwowano słabszy niż przed rokiem wzrost obrotów towarowych z zagranicą liczonych w złotych. Wyższa dynamika eksportu niż importu wpłynęła na poprawę ujemnego salda wymiany ogółem. W największym stopniu wzrosły obroty z krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Wolniejsza niż z pozostałymi grupami krajów była dynamika wymiany z krajami rozwiniętymi (w tym z UE) – przy niewielkim wzroście eksportu odnotowano spadek importu z tych państw. W okresie trzech kwartałów br. eksport w cenach stałych zwiększył się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, natomiast import – obniżył się. Bardziej niekorzystny niż przed rokiem był wskaźnik terms of trade (97,9 wobec 98,7).

Wydatki budżetu państwa w okresie styczeń–listopad br. wyniosły 293,4 mld zł (tj. 89,2% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2012 r.), a dochody – 263,0 mld zł (odpowiednio 89,5%). Deficyt ukształtował się na poziomie 30,4 mld zł, co stanowiło 86,9% planu.

Rynek pracy

W okresie styczeń–listopad br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw nieznacznie zwiększyło się wobec obserwowanego przed rokiem. Od początku roku dynamika przeciętnego zatrudnienia słabła, a w listopadzie br. odnotowano jego spadek w skali roku – po raz pierwszy od marca 2010 r. W końcu listopada br. zarówno liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy, jak i stopa bezrobocia rejestrowanego zwiększyły się w porównaniu z notowanymi przed miesiącem i przed rokiem.

Według wyników badania popytu na pracę, w okresie trzech kwartałów br. utworzono mniej miejsc pracy niż w analogicznym okresie ub. roku. Zmniejszyła się także skala likwidacji miejsc pracy.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹ w okresie styczeń–listopad br. wyniosło 5547,5 tys. osób i było o 0,1% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,4% w analogicznym okresie ub. roku). Zwiększyło się przeciętne zatrudnienie m.in. w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 5,3%), informacji i komunikacji (o 3,9%), budownictwie (o 2,8%, ale od października utrzymuje się jego spadek w ujęciu rocznym) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 2,5%). Obniżyło się natomiast zatrudnienie m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,8%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 4,4%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 1,5%), obsłudze rynku nieruchomości (o 1,4%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 1,0%).

Przeciętne zatrudnienie kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2012		2011		2012	
	XI		I–XI		I–XI	
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100
Sektor przedsiębiorstw	5497,4	99,7	102,5	103,4	100,1	5547,5
w tym:						
Przemysł	2457,9	99,1	101,4	102,4	99,0	2471,6
górnictwo i wydobywanie.....	169,5	100,2	100,8	94,8	101,8	170,7
przetwórstwo przemysłowe	2036,5	99,2	101,7	102,9	99,0	2045,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	141,3	93,7	96,7	102,8	94,2	144,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	110,6	101,7	103,7	104,6	101,6	110,7
Budownictwo	466,8	98,6	106,4	108,1	102,8	485,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	1111,0	100,0	101,8	102,3	100,5	1120,9
Transport i gospodarka magazynowa.....	478,4	102,1	101,5	101,6	102,5	481,9
Zakwaterowanie i gastronomia	107,9	93,4	108,9	108,2	95,6	111,6
Informacja i komunikacja.....	171,6	103,7	106,6	103,7	103,9	171,2
Obsługa rynku nieruchomości.....	96,0	100,2	105,3	107,7	98,6	97,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	167,6	103,7	109,5	109,9	105,3	168,4
Administrowanie i działalność wspierająca	309,5	99,8	99,1	104,5	98,5	307,7

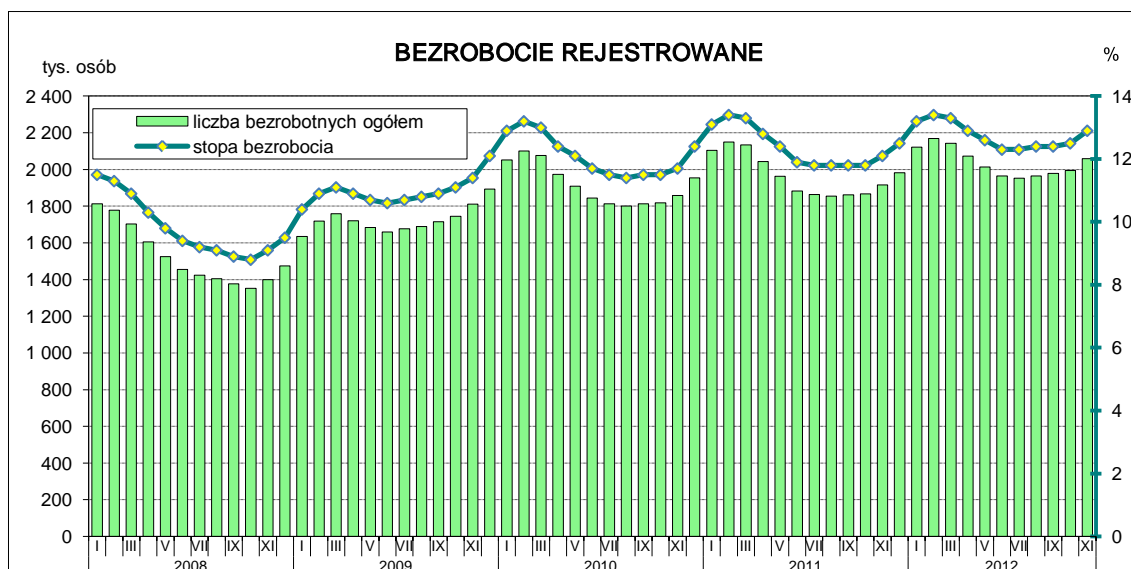
^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu, w okresie styczeń-listopad br. wzrost przeciętnego zatrudnienia w skali roku obserwowano m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 4,4%, choć od października br. utrzymuje się jego spadek w ujęciu rocznym), robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 4,1%), transportem lądowym i rurociągowym (o 3,9%), produkcją wyrobów z metali (o 3,2%) oraz magazynowaniem i działalnością usługową wspomagającą transport (o 2,6%). Utrzymał się notowany od kilku lat spadek zatrudnienia w produkcji odzieży (w okresie jedenastu miesięcy br. wyniósł on 8,5% w skali roku). Niższe niż przed rokiem było również zatrudnienie w produkcji mebli (o 4,7%), handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (o 4,3%), produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 3,8%) oraz artykułów spożywczych (o 3,6%).

W listopadzie br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5497,4 tys. osób i było o 0,3% niższe niż przed rokiem (podczas gdy przed miesiącem nie obserwowano zmiany w skali roku, a w listopadzie ub. roku notowano wzrost o 2,5%).

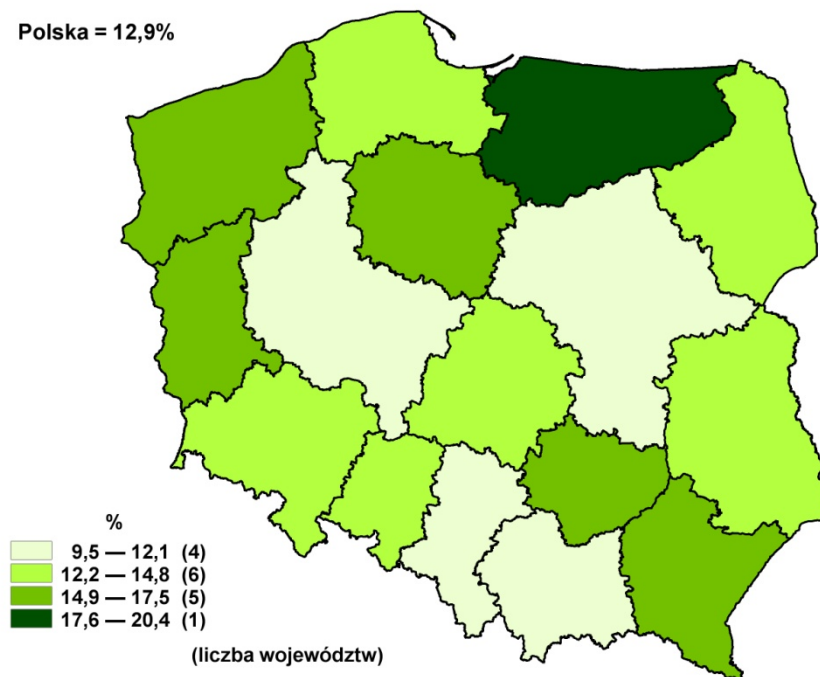
W końcu listopada br. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy ukształtowała się na poziomie 2058,1 tys. i zwiększyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem o 3,2% (o 63,3 tys.), a w skali roku – o 7,5% (o 143,2 tys.). **Stopa bezrobocia rejestrowanego** wyniosła 12,9%, tj. wzrosła o 0,4 p.proc. wobec notowanej przed miesiącem i o 0,8 p.proc. w stosunku do obserwowanej przed rokiem.

Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w granicach od 9,5% w wielkopolskim do 20,4% w warmińsko-mazurskim. W ujęciu miesięcznym wzrosła ona we wszystkich województwach, najbardziej w warmińsko-mazurskim (o 0,6 p.proc.). W porównaniu z listopadem ub. roku zwiększyła się w największym stopniu w województwach łódzkim (o 1,1 p.proc.) oraz warmińsko-mazurskim i małopolskim (po 1,0 p.proc.).

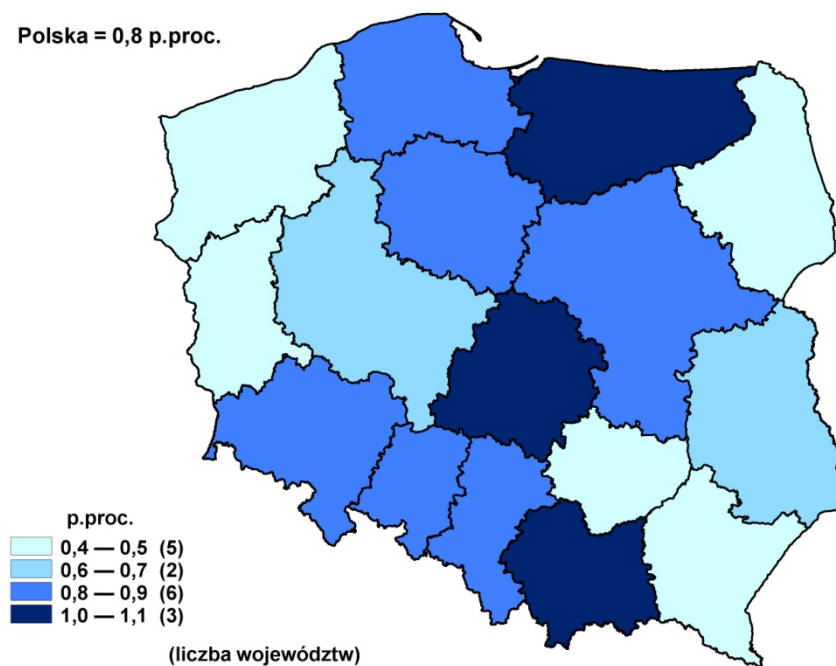
STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Stan w końcu listopada 2012 r.

Polska = 12,9%

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Listopad 2012 r. do listopada 2011 r.

Polska = 0,8 p.proc.

W końcu listopada br. w **strukturze zarejestrowanych bezrobotnych** udział kobiet wyniósł 52,4% i był o 2,0 p.proc. mniejszy niż przed rokiem. Obniżył się również odsetek osób bez prawa do zasiłku i absolwentów (po 0,3 p.proc. do odpowiednio 83,8% i 5,9%). Zwiększył się natomiast udział osób wcześniej pracujących (o 1,4 p.proc. do 81,0%), w tym zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 1,1 p.proc. do 4,8%).

Spośród osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, nieznacznie obniżył się w skali roku odsetek osób długotrwale bezrobotnych² (o 0,1 p.proc. do 50,3%). Zmniejszył się również udział osób bezrobotnych do 25 roku życia (o 1,2 p.proc. do 20,1%) oraz osób, które nie posiadały kwalifikacji zawodowych (o 0,7 p.proc. do 29,4%). Wzrósł natomiast odsetek bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 0,4 p.proc. do 22,5%) oraz osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (o 0,2 p.proc. do 8,9%). Na poziomie podobnym do notowanego przed rokiem pozostał udział osób niepełnosprawnych (5,3%). Spośród wymienionych kategorii w największym stopniu wzrosła liczba bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (o 9,8%) i osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 9,7%).

W listopadzie br. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 252,7 tys. osób i była o 4,3% niższa niż przed miesiącem, ale o 8,7% wyższa niż w listopadzie ub. roku. Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, ale ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem zmniejszył się w skali roku (o 0,2 p.proc. do 80,6%). Obniżył się również odsetek osób dotychczas niepracujących (o 0,7 p.proc. do 18,8%) oraz absolwentów (o 0,3 p.proc. do 9,5%). Wzrósł natomiast odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 3,0 p.proc. do 5,6%) oraz osób zamieszkałych na wsi (o 0,4 p.proc. do 42,2%).

Z ewidencji bezrobotnych w listopadzie br. **skreślono** 189,4 tys. osób, tj. o 23,7% mniej niż przed miesiącem, ale o 2,4% więcej niż przed rokiem. Główną przyczynę wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 88,4 tys. osób (wobec 104,5 tys. przed miesiącem i 83,7 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w skali roku (o 1,4 p.proc. do 46,7%). Pracę niesubsydiowaną (w tym sezonową) podjęło mniej osób niż przed rokiem (75,3 tys. wobec odpowiednio 76,8 tys.), a subsydiowaną (m.in. prace interwencyjne i roboty publiczne) – więcej osób (13,0 tys. wobec 6,9 tys.). Spośród osób wykreślonych z ewidencji wzrósł również w ujęciu rocznym udział osób, które rozpoczęły staż lub szkolenie u pracodawców (o 4,8 p.proc. do 8,8%). Zmniejszył się natomiast odsetek osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

do podjęcia pracy (o 4,9 p.proc. do 28,9%) i osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,2 p.proc. do 5,4%). Na poziomie sprzed roku pozostał odsetek osób, które nabyły prawa emerytalne i rentowe (1,1%).

W listopadzie br. do urzędów pracy zgłoszono 49,1 tys. **ofert zatrudnienia**³, tj. o 27,3% mniej niż przed miesiącem, ale o 9,2% więcej niż przed rokiem. Oferty z sektora publicznego stanowiły 13,5% ogółu ofert (wobec 18,0% w październiku br. i 12,4% w listopadzie ub. roku). W ujęciu miesięcznym liczba ofert obniżyła się w obu sektorach własności, w znacznie większym stopniu w sektorze publicznym (spadek o 45,5%) niż w prywatnym (o 23,3%). W skali roku liczba ofert w obu sektorach zwiększyła się: w publicznym o 19,0%, a w prywatnym o 7,8%.

W końcu listopada br. zadeklarowano więcej niż przed miesiącem i przed rokiem zwolnień grupowych – 553 zakłady **zadeklarowały zwolnienie** 38,6 tys. pracowników, w tym 9,5 tys. osób z sektora publicznego (w końcu października br. odpowiednio 534 zakłady, 37,9 tys. pracowników, w tym 9,8 tys. z sektora publicznego, natomiast w końcu listopada ub. roku – 464 zakłady, 31,0 tys. pracowników, w tym 15,0 tys. z sektora publicznego).

Według wyników kwartalnego badania **popytu na pracę**, w końcu III kwartału br. liczba **wolnych miejsc pracy** wyniosła 43,5 tys. i była o 24,6% niższa niż przed rokiem. Wolnymi miejscami pracy dysponowało 17,8 tys. podmiotów (tj. 3,3% badanych jednostek) wobec 23,2 tys. podmiotów (tj. 4,0% badanych jednostek) przed rokiem. Znaczny spadek liczby wolnych miejsc pracy odnotowano we wszystkich kategoriach wielkości podmiotów: w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 49 osób – o 23,5%, w podmiotach o liczbie pracujących 10–49 osób – o 22,0%, a w jednostkach o liczbie pracujących poniżej 10 osób – o 28,1%. W porównaniu z sytuacją sprzed roku, w strukturze wolnych miejsc pracy według sekcji najbardziej obniżył się udział handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 4,2 p.proc. do 13,7%), a także budownictwa (o 1,9 p.proc. do 12,0%) oraz zakwaterowania i gastronomii (o 1,3 p.proc. do 2,5%). Najbardziej zwiększył się natomiast udział transportu i gospodarki magazynowej (o 2,2 p.proc. do 8,2%).

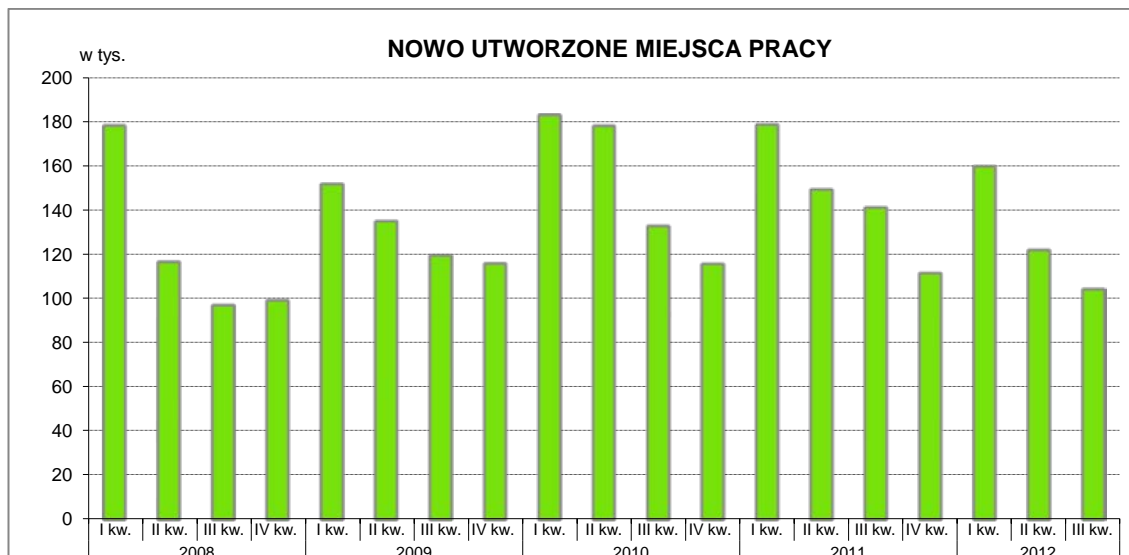
W strukturze wolnych miejsc pracy według zawodów w porównaniu z końcem III kwartału ub. roku w największym stopniu zmniejszył się udział miejsc pracy dla robotników przemysłowych i rzemieślników (o 2,7 p.proc. do 23,1%). Wzrósł natomiast odsetek wolnych miejsc pracy przeznaczonych m.in. dla specjalistów (o 2,8 p.proc. do 22,0%).

W okresie trzech kwartałów br. **utworzono** 385,6 tys. **nowych miejsc pracy**, tj. o 17,8% mniej niż przed rokiem. Spadek odnotowano we wszystkich kategoriach wielkości podmiotów: w jednostkach dużych – o 15,1%, średnich – o 23,7% i małych –

---

³ Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

o 15,4%. W ogólnej liczbie nowych miejsc pracy zmniejszył się udział stanowisk utworzonych m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 3,8 p.proc. do 20,7%) oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 2,8 p.proc. do 2,0%), a zwiększył się – m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,7 p.proc. do 7,8%).

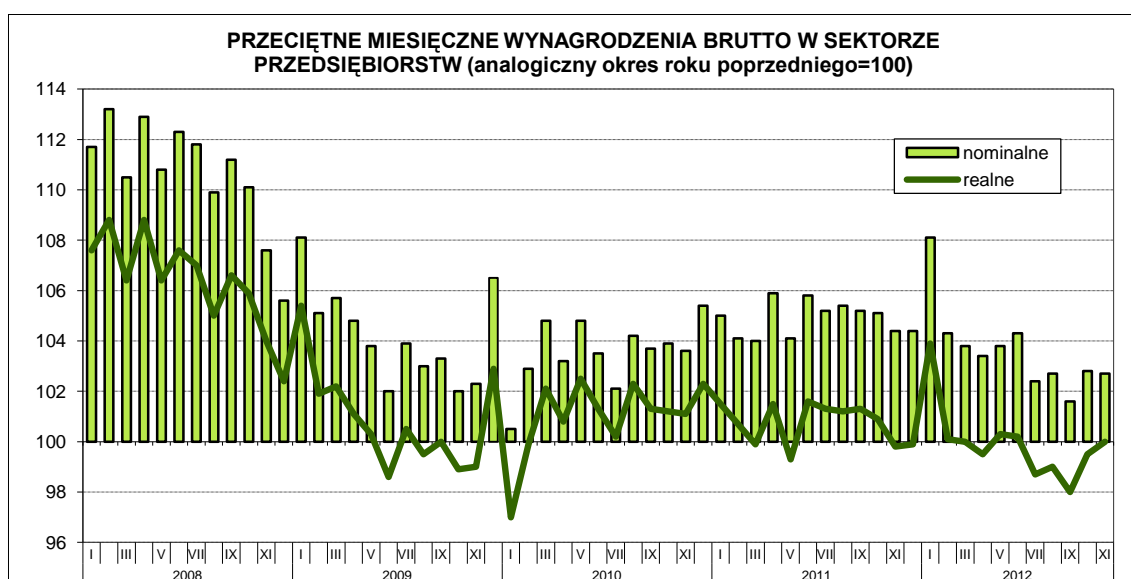

Spośród nowo utworzonych miejsc pracy w końcu III kwartału br. wolnych było jeszcze 10,6 tys. miejsc – najwięcej w przetwórstwie przemysłowym (22,1%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (14,5%) oraz budownictwie (13,0%).

W okresie styczeń–wrzesień br. **zlikwidowano** 276,8 tys. miejsc pracy, tj. o 9,7% mniej niż przed rokiem. Skala likwidacji miejsc pracy w jednostkach dużych była o 2,5% większa niż przed rokiem. W jednostkach średnich zlikwidowano o 6,0% mniej niż rok wcześniej miejsc pracy, a w małych – mniej o 22,3%. W strukturze zlikwidowanych miejsc pracy ogółem według sekcji niższy niż przed rokiem był udział miejsc zlikwidowanych m.in. w przetwórstwie przemysłowym (o 1,8 p.proc. i wyniósł 20,6%). Zwiększył się natomiast udział miejsc zlikwidowanych m.in. w edukacji (o 1,6 p.proc. do 6,3%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 1,1 p.proc. do 6,6%) oraz informacji i komunikacji (o 0,9 p.proc. do 2,9%).

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W okresie styczeń–listopad br. przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw rosły wolniej niż w roku poprzednim, a ich siła nabywcza kształtowała się poniżej poziomu ubiegłorocznego. W listopadzie br., przy spowolnieniu dynamiki cen konsumpcyjnych, płace realne pozostały na poziomie sprzed roku. Utrzymał się wzrost przeciętnych miesięcznych świadczeń emerytur i rent w obu systemach zarówno w ujęciu nominalnym, jak i realnym.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw⁴ w okresie styczeń–listopad br. wyniosło 3694,66 zł i było wyższe niż przed rokiem o 3,6% (wobec wzrostu o 5,1% w analogicznym okresie ub. roku). Płace wzrosły we wszystkich sekcjach, m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 7,5%), przetwórstwie przemysłowym (o 4,6%), obsłudze rynku nieruchomości (o 4,4%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,3%). Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu szybciej niż przeciętnie w sektorze wzrosły wynagrodzenia m.in. w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (6,6%), produkcji maszyn i urządzeń (6,0%), handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (5,9%), produkcji odzieży (5,5%) oraz produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (5,3%). Niższe niż przed rokiem były wynagrodzenia w dziale budowa budynków (0,7%).

⁴ W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie br. wyniosło 3780,64 zł i było wyższe niż przed rokiem o 2,7% (wobec wzrostu o 2,8% w październiku br. oraz o 4,4% w listopadzie ub. roku). Wynagrodzenia zwiększyły się w większości sekcji, a najwyższe tempo wzrostu obserwowano w górnictwie i wydobywaniu (7,7%, m.in. w związku z wypłatami premii i nagród), administrowaniu i działalności wspierającej (6,6%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (4,1%) oraz przetwórstwie przemysłowym (3,4%). Niewielki spadek odnotowano w sekcji budownictwo (o 0,8%) oraz w sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 0,1%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2012		2011		2012	
	XI			I-XI		
	w zł	analogiczny okres roku poprzedniego=100			w zł	
Sektor przedsiębiorstw	3780,64	102,7	104,4	105,1	103,6	3694,66
w tym:						
Przemysł	3959,44	103,8	104,0	105,6	104,3	3785,57
górnictwo i wydobywanie	7545,71	107,7	99,5	109,1	103,2	6168,15
przetwórstwo przemysłowe.....	3503,78	103,4	105,1	105,6	104,6	3458,66
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	6415,10	104,1	104,9	106,5	104,3	5734,86
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	3715,84	102,2	102,3	104,0	102,8	3611,07
Budownictwo.....	3744,79	99,2	103,6	105,0	100,3	3679,08
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	3308,74	102,1	104,3	104,6	103,0	3334,35
Transport i gospodarka magazynowa	3584,43	102,8	102,5	104,2	103,1	3516,13
Zakwaterowanie i gastronomia.....	2507,31	103,2	102,7	103,7	102,7	2519,60
Informacja i komunikacja	6472,99	100,4	104,9	104,6	100,8	6503,62
Obsługa rynku nieruchomości.....	3881,22	103,2	104,4	104,3	104,4	3811,76
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	5330,52	99,9	100,4	100,5	101,2	5346,77
Administrowanie i działalność wspierająca	2509,61	106,6	107,2	107,4	107,5	2477,10

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Kwota wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–listopad br. była wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku o 3,8% (przed rokiem wzrost o 8,7%).

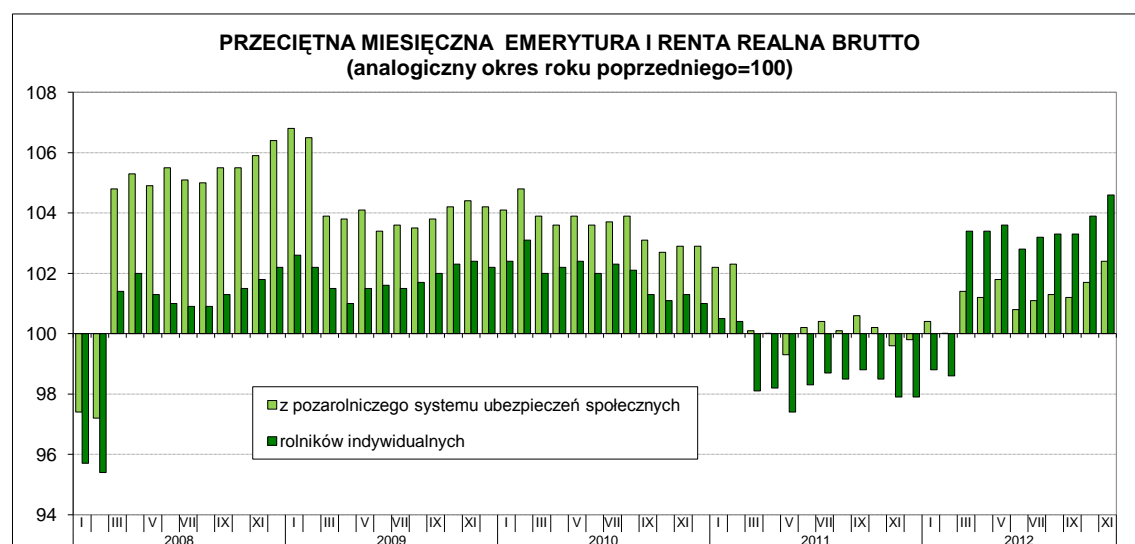
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w **sektorze publicznym** w okresie styczeń–listopad br. ukształtowało się na poziomie 4444,62 zł (tj. o 3,7% wyższym niż przed rokiem). W listopadzie br. przeciętna płaca brutto wyniosła 4785,81 zł i zwiększyła się o 3,3% w skali roku. W **sektorze prywatnym**, w okresie styczeń–listopad br., przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 3578,61 zł i wzrosło o 3,8% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, a jego relacja w stosunku do płacy brutto w sektorze publicznym nie uległa zmianie (80,5%). W listopadzie br. przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze prywatnym było o 2,8% wyższe niż przed rokiem i ukształtowało się na poziomie 3625,12 zł.

Siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–listopad br. nieznacznie obniżyła się w skali roku (o 0,1%), wobec wzrostu o 1,0% notowanego w analogicznym okresie ub. roku. W listopadzie br. przeciętna miesięczna płaca realna brutto pozostała na poziomie podobnym jak przed rokiem (wobec spadku przed miesiącem o 0,5%).

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba emerytów i rencistów		Przeciętne miesięczne świadczenie brutto			
	XI 2012				I–XI 2012	
	w tys.	XI 2011=100	w zł	XI 2011=100	w zł	I–XI 2011=100
Emerytury i renty:						
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych.....	7734,2	99,8	1841,43	105,5	1819,34	105,4
emerytury.....	5245,2	100,5	1956,22	105,1	1936,44	105,1
renty z tytułu niezdolności do pracy	1137,1	95,7	1468,18	106,3	1448,51	106,3
renty rodzinne	1351,9	100,4	1710,02	105,5	1684,16	105,5
rolników indywidualnych	1271,4	97,0	1060,12	107,7	1054,09	106,9

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w okresie jedenastu miesięcy br. ukształtowała się na poziomie 1819,34 zł (wzrost w skali roku o 5,4%), natomiast w listopadzie br. wyniosła 1841,43 zł i była o 5,5% wyższa niż przed rokiem. Siła nabywcza przeciętnej emerytury i renty brutto w okresie styczeń–listopad br. wzrosła o 1,2% w skali roku, natomiast w listopadzie br. – zwiększyła się o 2,4%.

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w okresie styczeń–listopad br. wyniosła 1054,09 zł, tj. o 6,9% więcej niż przed rokiem. W listopadzie br. ukształtowała się na poziomie 1060,12 zł i wzrosła

w ujęciu rocznym o 7,7%. Przeciętna realna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w okresie jedenastu miesięcy br. była wyższa o 2,6% niż przed rokiem, a w listopadzie br. – odpowiednio o 4,6%.

Kwota brutto **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła w okresie styczeń–listopad br. 2453,8 mln zł, tj. o 9,6% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. W listopadzie br. wypłacono bezrobotnym 213,2 mln zł, tj. o 1,8% więcej niż w październiku br. oraz o 13,5% więcej niż przed rokiem.

Z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** w okresie styczeń–listopad br. wypłacono ogółem świadczenia na kwotę 1609,8 mln zł, tj. o 9,5% więcej niż przed rokiem. W listopadzie br. wartość tych świadczeń wyniosła 154,6 mln zł i wzrosła – w skali roku o 14,6% oraz w skali miesiąca – o 0,5%.

W ramach **Funduszu Emerytur Pomostowych** w okresie styczeń–listopad br. suma wypłaconych świadczeń ukształtowała się na poziomie 144,9 mln zł (przed rokiem 105,4 mln zł). Przeciętna liczba osób pobierających świadczenia z tego źródła wyniosła w tym okresie 5,9 tys. (wobec 4,2 tys. przed rokiem). W listopadzie br. zrealizowano 6,7 tys. wypłat (wobec 5,0 tys. przed rokiem). Łączna kwota wypłat wyniosła 15,1 mln zł i była o 4,3 mln zł wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku.

Ceny

W listopadzie br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły w skali roku wyraźnie mniej niż w poprzednich miesiącach, najwolniej od grudnia 2010 r. Wpłynęło na to głównie znaczne osłabienie tempa wzrostu cen towarów i usług w zakresie transportu. Zwolniła również dynamika cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem. Ceny producentów w przemyśle i w budownictwie były niższe niż przed rokiem.

Według wstępnych danych, **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** w listopadzie br. były niższe **niż przed miesiącem** o 0,2%. Spadek cen notowano w sekcjach górnictwo i wydobywanie (o 1,0%), przetwórstwo przemysłowe (o 0,2%) oraz dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 0,1%). Ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę kształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem. Spośród działów przetwórstwa przemysłowego znacznie obniżyły się ceny produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 2,3%), a w mniejszym stopniu – m.in. metali (o 1,1%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 0,8%), maszyn i urządzeń (o 0,4%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 0,2%), a także mebli (o 0,1%). Na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem kształtowały się ceny pojazdów samochodowych, przyczep i naczep oraz wyrobów z metali. Wzrosły natomiast m.in. ceny produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 0,1%), artykułów spożywczych (o 0,2%), urządzeń elektrycznych (o 0,4%), napojów (o 0,6%) oraz chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 0,7%).

Ceny produkcji sprzedanej przemysłu były w listopadzie br. niższe **niż przed rokiem** o 0,1% (wobec wzrostu o 1,0% w październiku br.). Spadły ceny w sekcjach górnictwo i wydobywanie (o 3,5%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 0,7% wobec wzrostu o 0,4% przed miesiącem), w tym niższe były ceny produkcji m.in. metali (o 6,0%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (po 2,6%). Spadek cen notowano również m.in. w produkcji wyrobów z metali (o 2,2%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 2,1%), koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 1,9%), urządzeń elektrycznych (o 1,8%), papieru i wyrobów z papieru (o 1,5%), maszyn i urządzeń (o 0,5%), a także wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 0,1%). Ceny produkcji mebli kształtowały się na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed rokiem. Wzrosły natomiast ceny produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 2,2%), artykułów spożywczych (o 2,7%) oraz napojów (o 4,0%). Wyższe niż przed rokiem były ceny w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 3,6% wobec wzrostu o 3,6% w październiku br.) oraz w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,7% wobec 5,8% przed miesiącem). Ceny w wytwarzaniu paliw gazowych; dystrybucji i handlu paliwami gazowymi w systemie sieciowym podniesiono o 11,5%, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w parę wodną, gorącą wodą

i powietrze do układów klimatyzacyjnych – o 5,1%, a w wytwarzaniu, przesyłaniu, dystrybucji i handlu energią elektryczną – o 2,9%.

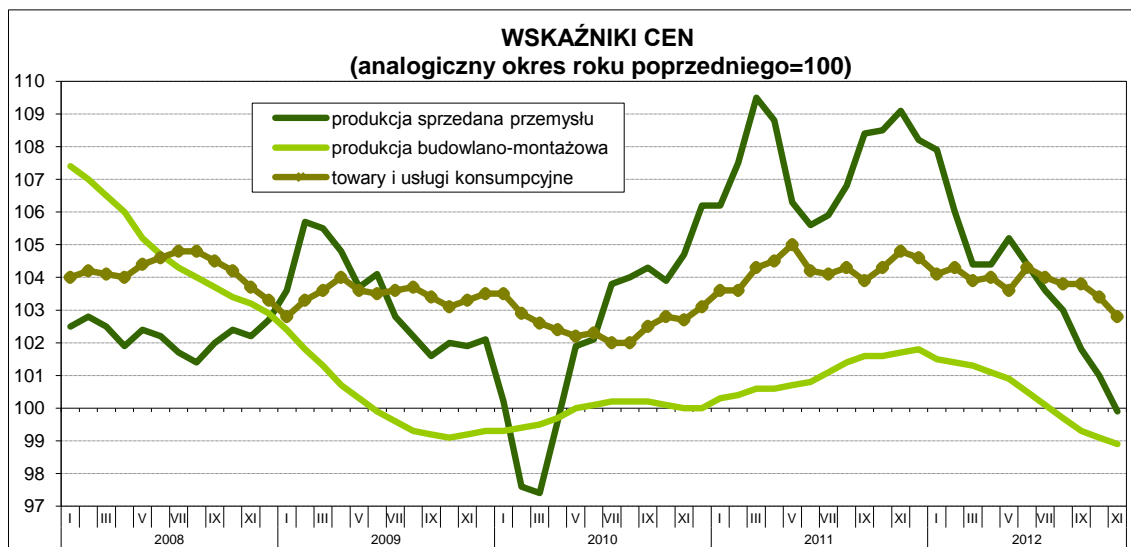
Szacuje się, że **ceny produkcji budowlano-montażowej** w listopadzie br. były niższe niż przed miesiącem o 0,2%, a w skali roku – o 1,1%.

W okresie styczeń-listopad br. ceny produkcji sprzedanej przemysłu były wyższe w skali roku o 3,7% (wobec 7,5% przed rokiem). Wzrost obserwowano we wszystkich sekcjach, w tym najwyższy w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,6%). Wzrosły również ceny w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 4,0%), przetwórstwo przemysłowe (o 3,7%), a także nieznacznie – w górnictwie i wydobywaniu (o 0,3%). Nieco wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku były ceny produkcji budowlano-montażowej (o 0,3%).

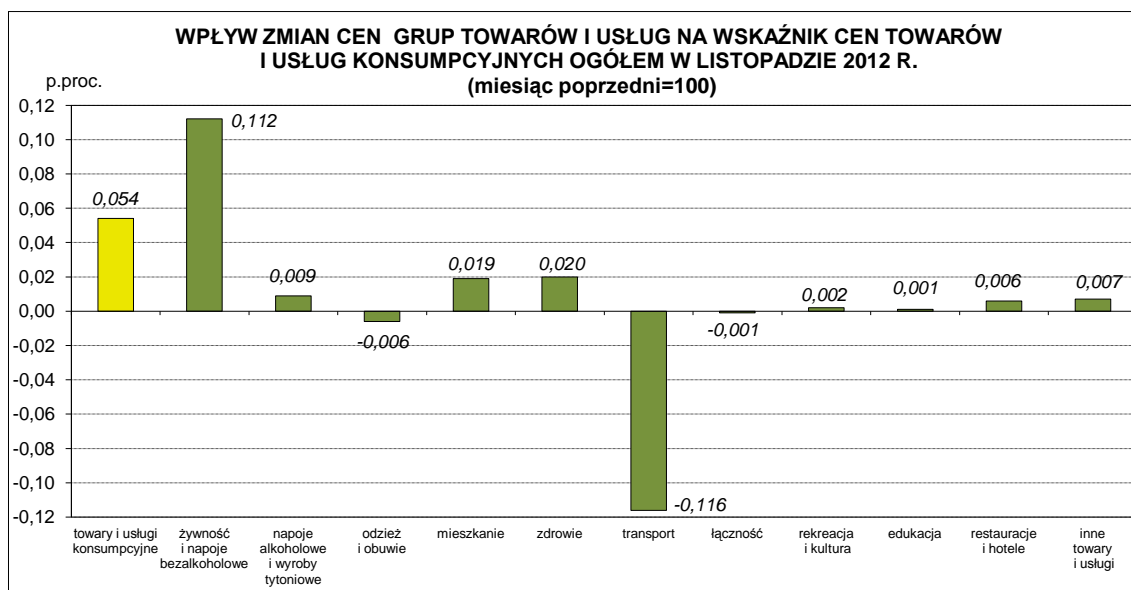
Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2011	Grudzień roku poprzedniego=100					
XI	107,8	104,5	108,6	102,8	103,7	101,8
2012						
XI	99,5	95,2	99,0	105,7	102,7	98,7
2011	Miesiąc poprzedni=100					
XI	100,9	101,9	100,9	100,1	99,8	100,0
XII	100,4	101,3	100,3	100,0	100,9	100,0
2012						
I	100,1	101,9	99,8	101,4	102,1	99,9
II	99,5	99,3	99,3	100,2	100,6	99,9
III	100,1	99,4	100,1	100,1	100,4	100,0
IV	100,7	98,6	100,5	103,5	100,1	100,0
V	100,4	100,2	100,5	100,1	99,9	99,9
VI	99,5	98,4	99,5	100,1	99,3	99,9
VII	99,6	100,1	99,6	100,1	100,0	99,8
VIII	100,0	98,6	100,1	100,0	100,4	99,8
IX	100,5	102,1	100,5	100,1	100,2	99,8
X	99,3	97,7	99,3	100,0	99,8	99,9
XI	99,8	99,0	99,8	100,0	99,9	99,8
2011	Analogiczny okres roku poprzedniego=100					
XI	109,1	110,6	109,9	102,9	104,3	101,7
I-XI	107,5	117,9	107,4	103,5	105,6	101,0
XII	108,2	105,9	109,0	102,8	104,6	101,8
2012						
I	107,9	108,0	108,5	103,6	104,4	101,5
II	106,0	105,0	106,3	103,6	104,7	101,4
III	104,4	104,5	104,4	103,6	105,3	101,3
IV	104,4	98,8	104,4	107,2	105,1	101,1
V	105,2	100,8	105,2	107,3	104,7	100,9
VI	104,4	98,4	104,4	107,2	103,3	100,5
VII	103,6	97,3	103,6	106,4	102,9	100,1
VIII	103,0	96,9	103,0	105,8	103,1	99,7
IX	101,8	98,1	101,5	105,8	103,3	99,3
X	101,0	99,4	100,4	105,8	103,6	99,1
XI	99,9	96,5	99,3	105,7	103,6	98,9
I-XI	103,7	100,3	103,7	105,6	104,0	100,3

W listopadzie br. **cenę towarów i usług konsumpcyjnych** były o 0,1% wyższe niż przed miesiącem. Największy wpływ na wskaźnik cen towarów i usług miały wzrosty cen żywności i napojów bezalkoholowych (0,11 p.proc.), a także towarów i usług w zakresie zdrowia oraz mieszkania (po 0,02 p.proc.). Na obniżenie wskaźnika wpływały spadki cen towarów i usług związanych z transportem oraz odzieży i obuwia, które obniżyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 0,12 p.proc. i 0,01 p.proc.

Ceny żywności i napojów bezalkoholowych w listopadzie br. **w skali miesiąca** wzrosły o 0,5%, przy czym żywność była droższa również o 0,5%, a napoje bezalkoholowe – o 0,1%. Wyższe niż w październiku br. były ceny m.in. warzyw (o 6,8%), makaronów (o 1,0%), mąki (o 0,6%), olejów i pozostałych tłuszczów (o 0,4%) oraz artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 0,3%, w tym jaj – o 0,4%, serów – o 0,3%, przy zbliżonym do notowanego przed miesiącem poziomie cen mleka). Podobnie jak w październiku br. kształtowały się ceny m.in. ryb, a także mięsa (w tym wieprzowego, przy wzroście cen wędlin – o 0,5% i mięsa wołowego – o 0,3% oraz spadku cen drobiu –

o 1,8%). Mniej niż przed miesiącem płacono natomiast m.in. za owoce (o 2,2%), cukier (o 0,4%), ryż (o 0,2%), a także pieczywo (o 0,1%).

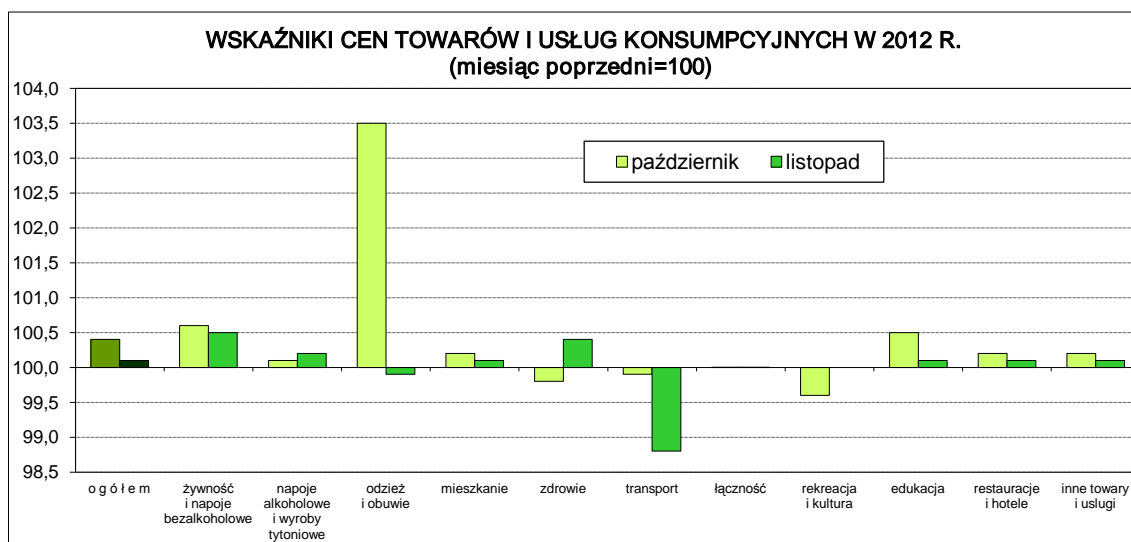
Niższe niż przed miesiącem były ceny obuwia – o 0,3% oraz odzieży – o 0,1%.

W listopadzie br. ceny towarów i usług związanych z mieszkaniem zwiększyły się o 0,1%. Nieznacznie podniesiono opłaty za usługi kanalizacyjne – o 0,1%. Opłaty za wywóz nieczystości (śmieci) oraz zaopatrywanie w wodę kształtowały się natomiast na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed miesiącem. Więcej niż w październiku br. należało zapłacić za nośniki energii (o 0,1%), w tym za energię ciepłą (o 0,4%), gaz oraz opał (po 0,1%). Ceny energii elektrycznej nie uległy zmianie.

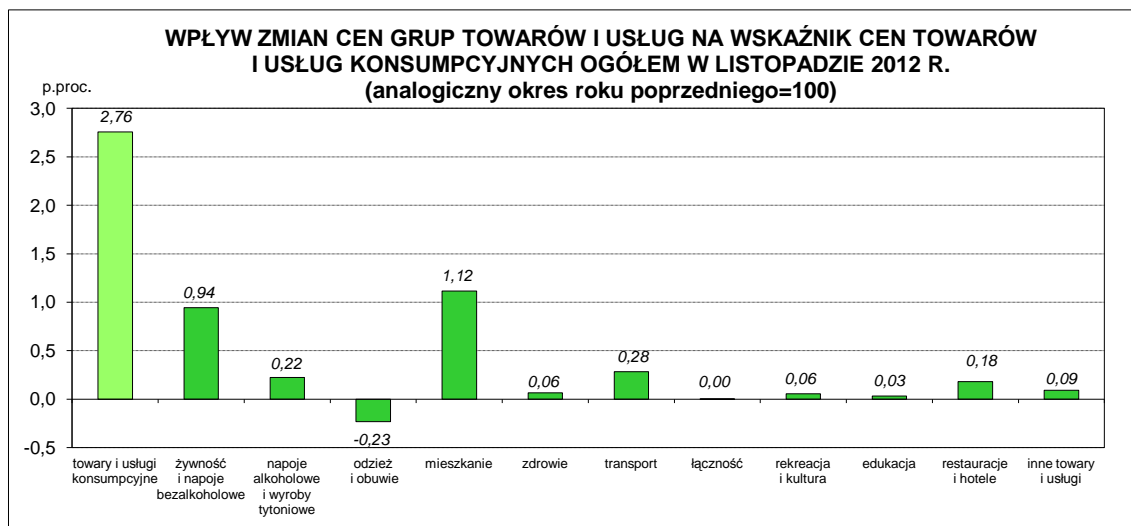
Opłaty związane ze zdrowiem były wyższe niż przed miesiącem o 0,4%. Droższe były artykuły farmaceutyczne (o 0,6%), opłaty za usługi stomatologiczne (o 0,3%), a także lekarskie oraz szpitalne (po 0,2%). Spadły natomiast ceny usług sanatoryjnych (o 1,9%).

Ceny w zakresie transportu były niższe niż w październiku br. o 1,2%. Mniej niż przed miesiącem konsumenci płacili za paliwa do prywatnych środków transportu (o 2,4%), w tym za benzyny silnikowe – o 3,2% oraz olej napędowy – o 1,2%, przy wzroście cen gazu ciekłego (o 0,2%). Niższe były również ceny samochodów osobowych (o 0,2%). Wzrosły natomiast ceny usług transportowych (o 1,4%).

W listopadzie br. ceny związane z rekreacją i kulturą kształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem. Podrożały gazety i czasopisma (o 3,5%) oraz bilety do kin, teatrów i na koncerty (o 0,3%). Mniej należało natomiast zapłacić za usługi w zakresie turystyki zorganizowanej (o 1,1%), a także książki oraz sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (po 0,6%).

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych **w skali roku** w listopadzie br. wyniósł 2,8% (wobec 3,4% przed miesiącem). Największy wpływ na poziom tego wskaźnika miały wzrosty cen towarów i usług w zakresie mieszkania oraz żywności i napojów bezalkoholowych, które podwyższyły wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem odpowiednio o 1,12 p.proc. i 0,94 p.proc. Spadek cen odzieży i obuwia wpłynął na obniżenie tego wskaźnika o 0,23 p.proc.

Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w skali roku w listopadzie br. wyniósł 3,9% (wobec 4,7% przed miesiącem), przy czym żywność podrożała o 4,0%, a napoje bezalkoholowe – o 3,0%. Więcej niż w listopadzie ub. roku płacono m.in. za mięso (przeciętnie o 6,4%, w tym za mięso wołowe – o 10,8%, wieprzowe – o 8,3%, wędliny – o 7,3% oraz drób – o 0,6%), a także artykuły w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 5,5%, w tym znacznie wzrosły ceny jaj – o 29,8%, a w mniejszym stopniu jogurtów, śmietany, napojów i deserów mlecznych – o 2,5%, mleka – o 1,5% oraz serów – o 1,0%). Droższe były również ryby (o 5,3%), owoce (o 3,8%), makarony (o 2,6%), ryż (o 2,2%), pieczywo (o 1,2%), a także warzywa i cukier (po 1,0%). Wzrosły ceny mąki (o 0,6%) oraz olejów i pozostałych tłuszczów (o 0,4%).

Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe były droższe niż przed rokiem o 3,6%, w tym znacznie więcej płacono za wyroby tytoniowe (o 7,5%).

Obniżeniu uległy ceny odzieży oraz obuwia (odpowiednio o 4,9% i 4,4%).

Ceny w zakresie mieszkania wzrosły w skali roku o 4,3%. Usługi kanalizacyjne podrożały o 7,6%, zaopatrywanie w wodę – o 5,9%, a wywóz nieczystości (śmieci) – o 5,6%. Ceny nośników energii zwiększyły się o 5,2%. Znacznie podrożał gaz (o 7,2%), energia cieplna oraz energia elektryczna (po 5,9%), a także opał (o 2,2%). Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego były wyższe niż w listopadzie ub. roku o 1,9%.

Artykuły i usługi związane ze zdrowiem podrożały w skali roku o 1,3%. Podniesiono ceny usług stomatologicznych (o 4,3%), lekarskich oraz sanatoryjnych (po 4,1%), a także szpitalnych (o 2,4%). Nieznacznie spadły natomiast ceny artykułów farmaceutycznych (o 0,1%).

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Okresy	Ogółem	żywność	napoje	odzież	mieszkanie	zdrowie	transport	łączność	rekreacja	edukacja	restauracje
		i napoje bezałko- holowe	alkoholowe i wyroby tytoniowe						i obuwie		i kultura
2011	Grudzień roku poprzedniego=100										
XI	104,2	103,8	103,4	98,6	105,9	106,3	108,0	100,8	101,0	104,9	104,2
2012											
XI	102,3	103,0	103,7	95,9	104,1	99,7	102,1	100,1	100,7	102,7	102,6
2011	Miesiąc poprzedni=100										
XI	100,7	101,2	100,2	100,0	100,4	102,3	101,5	99,7	100,1	100,1	100,1
XII	100,4	100,8	100,0	99,3	100,1	101,6	100,9	100,0	100,0	100,0	100,2
2012											
I	100,7	101,6	100,7	96,8	101,6	97,4	101,2	100,0	100,3	100,4	100,2
II	100,4	100,7	101,3	97,9	100,3	100,4	100,6	100,1	100,7	100,1	100,2
III	100,5	101,2	100,5	100,5	100,2	100,5	100,8	100,0	100,0	100,0	100,3
IV	100,6	100,2	100,2	103,1	100,9	100,3	101,2	100,0	100,1	100,0	100,3
V	100,2	100,8	100,2	99,8	100,1	100,3	99,7	100,0	99,0	100,1	100,3
VI	100,2	100,7	100,1	99,1	100,1	100,2	99,8	100,0	100,6	99,8	100,4
VII	99,5	98,0	100,2	97,6	100,2	100,4	98,8	100,0	101,1	100,1	100,3
VIII	99,7	98,9	100,1	97,2	100,1	100,3	100,7	100,0	100,0	100,1	100,2
IX	100,1	99,9	100,1	100,6	100,2	99,8	100,8	100,0	99,2	101,3	100,2
X	100,4	100,6	100,1	103,5	100,2	99,8	99,9	100,0	99,6	100,5	100,2
XI	100,1	100,5	100,2	99,9	100,1	100,4	98,8	100,0	100,0	100,1	100,1
2011	Analogiczny okres roku poprzedniego=100										
XI	104,8	104,6	103,7	98,4	106,1	106,4	111,0	100,8	101,2	105,0	104,3
I-XI	104,2	105,5	103,7	98,6	105,4	104,2	107,6	99,0	100,5	103,3	104,2
XII	104,6	104,7	103,4	97,9	106,0	108,0	109,0	100,8	101,0	104,8	104,4
2012											
I	104,1	104,5	103,6	97,9	105,4	104,0	109,2	99,5	100,7	105,1	103,7
II	104,3	104,5	104,6	98,2	105,4	104,1	110,3	99,7	101,4	105,1	103,3
III	103,9	103,7	104,8	95,6	105,4	104,2	109,3	99,7	101,7	105,0	103,1
IV	104,0	103,2	105,0	97,4	106,0	104,1	108,7	101,2	101,7	105,0	102,9
V	103,6	102,7	104,7	95,4	105,8	103,7	108,1	102,3	100,6	105,0	102,9
VI	104,3	105,4	104,1	95,0	105,8	103,6	108,2	103,3	100,9	104,9	102,9
VII	104,0	105,0	103,8	94,9	105,3	103,7	106,8	103,6	101,3	104,7	102,9
VIII	103,8	105,3	103,7	94,9	105,0	103,8	106,5	100,1	101,3	104,9	103,0
IX	103,8	105,3	103,7	95,0	104,9	103,4	108,0	100,1	100,9	102,5	102,9
X	103,4	104,7	103,7	95,4	104,6	103,2	106,0	99,9	100,9	102,7	102,9
XI	102,8	103,9	103,6	95,2	104,3	101,3	103,1	100,1	100,7	102,7	102,8
I-XI	103,8	104,4	104,1	95,9	105,3	103,5	107,6	100,8	101,1	104,3	103,0

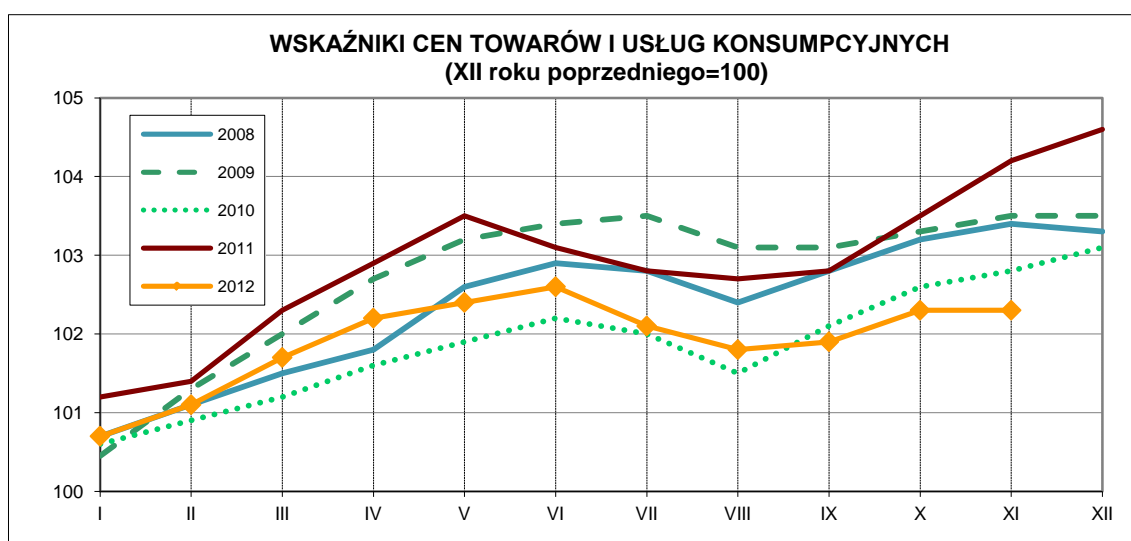
Ceny towarów i usług w zakresie transportu były w listopadzie br. o 3,1% wyższe niż przed rokiem. Więcej płacono za usługi transportowe (o 7,7%). Ceny paliw do prywatnych środków transportu wzrosły przeciętnie o 3,2%, w tym podrożały benzyny silnikowe – o 4,1% oraz olej napędowy – o 3,8%, przy spadku cen gazu ciekłego – o 3,5%. Obniżyły się ceny samochodów osobowych (o 1,1%).

Opłaty związane z rekreacją i kulturą w listopadzie br. były o 0,7% wyższe niż przed rokiem. Wzrosły ceny usług w zakresie turystyki zorganizowanej (o 5,4%), a także książek oraz biletów do kin, teatrów i na koncerty (po 4,4%). Mniej natomiast płacono za sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 6,9%) oraz gazety i czasopisma (o 2,1%).

Wyższe niż przed rokiem były ceny w zakresie restauracji i hoteli (o 2,8%) oraz edukacji (o 2,7%). Spośród innych towarów i usług podrożały m.in. usługi w salonach

fryzjerskich, kosmetycznych i zakładach pielęgnacyjnych (o 3,0%), natomiast spadły opłaty za ubezpieczenia (o 0,5%).

W okresie styczeń–listopad br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły w skali roku o 3,8% (wobec 4,2% w analogicznym okresie ub. roku). Wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku były ceny towarów i usług w zakresie transportu (wzrost o 7,6%), mieszkania (o 5,3%) oraz żywności i napojów bezalkoholowych (o 4,4%). Droższe były również towary i usługi związane z edukacją (o 4,3%), napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 4,1%), a także towary i usługi w zakresie zdrowia (o 3,5%), restauracji i hoteli (o 3,0%), rekreacji i kultury (o 1,1%) oraz łącznie (o 0,8%). Niższe były natomiast ceny odzieży i obuwia o 4,1%.

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie grudzień 2011 r. – listopad 2012 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł 3,7% (wobec 3,9% w okresie listopad 2011 r. – październik 2012 r.). Ceny konsumpcyjne według **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**⁵ wzrosły w tym okresie o 3,9%.

⁵ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2012 r. - struktura spożycia z 2010 r. w cenach grudnia 2011 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP).

Rolnictwo

Średnia temperatura powietrza w listopadzie br. wyniosła 5,5 °C i była wyższa od średniej z wielolecia o 2,5 °C. Średnia suma opadów w tym miesiącu wyniosła ok. 40 mm i stanowiła ok. 97% normy z lat 1971-2000.

Na rynku rolnym w listopadzie br. obserwowano wzrost cen skupu w skali miesiąca większości podstawowych produktów rolnych, z wyjątkiem cen żywca drobiowego i wieprzowego. W skali roku utrzymała się tendencja wzrostowa cen skupu pszenicy, ziemniaków oraz żywca wieprzowego i wołowego; obniżyły się natomiast przeciętne ceny skupu żyta, żywca drobiowego i mleka.

Warunki agrometeorologiczne w listopadzie br. sprzyjały wzrostowi i rozwojowi ozimin. Umożliwiały również wykonywanie jesiennych prac polowych oraz zbiorów roślin okopowych i pastewnych. Dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin. Rośliny w końcowej fazie rozwoju były dostatecznie wyrosnięte i rozkrzewione, a ich stan oceniano jako dobry, nieco lepszy niż przed rokiem. Na początku listopada br. zakończono sprzęt kukurydzy uprawianej na ziarno, a w połowie miesiąca – zbiór buraków cukrowych i poplonów ścierniskowych. Kończono także wykonywanie orów przedzimowych i innych jesiennych prac polowych. Sprzyjające warunki termiczne i wilgotnościowe w wielu rejonach kraju wpłynęły na przedłużenie sezonu pastwiskowego do końca listopada.

Według wynikowego szacunku przeprowadzonego w listopadzie br., tegoroczne zbiory i plony głównych ziemioplodów kształtują się następująco:

Wyszczególnienie	Zbiory			Plony		
	w mln ton	2011=100	2006-2010 ^a = =100	z 1 ha w dt	2011=100	2006-2010 ^a = =100
Zboża ogółem.....	28,5	106,6	106,8	37,0	107,9	114,9
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi.....	24,4	100,6	98,0	34,6	105,2	110,2
pszenica.....	8,6	92,2	98,1	41,4	100,2	104,3
żyto.....	2,9	111,1	91,6	27,7	115,4	114,0
jęczmień.....	4,2	125,7	115,0	36,0	110,1	114,6
owies.....	1,5	106,2	109,7	28,6	113,0	118,7
pszenżyto.....	3,3	79,1	77,5	33,8	101,2	103,0
mieszanki zbożowe.....	3,9	116,2	105,8	30,7	109,3	115,0
Rzepak i rzepik.....	1,9	102,2	89,7	26,4	117,9	98,1
Ziemniaki.....	9,0	96,6	91,5	242	105,2	128,7
Buraki cukrowe.....	11,6	99,4	108,0	547	95,3	112,3
Warzywa gruntowe.....	4,6	94,8	99,7	x	x	x
Owoce z drzew.....	3,3	113,9	130,7	x	x	x
Owoce jagodowe.....	0,6	105,0	108,8	x	x	x

^a Przeciętne roczne.

Szacuje się, że zbiory zbóż ogółem były w bieżącym roku wyższe zarówno w porównaniu z ubiegłorocznymi (o 6,6%), jak i ze średnią z lat 2006-2010 (o 6,8%).

Na wzrost produkcji miało wpływ m.in. wyższe plonowanie zbóż (o 7,9% w porównaniu z poprzednim rokiem). Zbiory rzepaku i rzepiku również były większe od ubiegłorocznych (o 2,2%), natomiast w porównaniu ze średnią z wielolecia 2006-2010 zmniejszyły się o 10,3%. Zbiory owoców z drzew i owoców jagodowych były wyższe w stosunku do ub. roku (odpowiednio o 13,9% i o 5,0%) oraz w porównaniu ze średnią z lat 2006-2010 (odpowiednio o 30,7% i o 8,8%). Niższe niż przed rokiem były natomiast zbiory warzyw gruntowych (o 5,2%), ziemniaków (o 3,4%) oraz buraków cukrowych (o 0,6%).

Skup zbóż ^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII-XI 2012		XI 2012		
	w tys. t	VII-XI 2011=100	w tys. t	XI 2011=100	X 2012=100
Ziarno zbóż ^b	4482,4	114,6	539,8	121,6	87,9
w tym:					
pszenica	2726,1	94,9	372,8	103,4	87,4
żyto	575,5	192,4	50,5	170,2	79,6

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

Skup **zbóż podstawowych** (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) z tegorocznych zbiorów, w okresie lipiec-listopad br. wynosił 4482,4 tys. ton i był o 14,6% większy niż w analogicznym okresie ub. roku. Dostawy żyta znacznie przekroczyły poziom ubiegłoroczny (o 92,4%), natomiast pszenicy były o 5,1% mniejsze. Przy systematycznym spadku dostaw ziarna występującym zwykle po zbiorach, w listopadzie br. skupiono mniej zbóż niż przed miesiącem (o 12,1%), ale więcej niż przed rokiem (o 21,6%).

Skup ^a podstawowych produktów zwierzęcych kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I-XI 2012		XI 2012		
	w tys. t	I-XI 2011=100	w tys. t	XI 2011=100	X 2012=100
Żywiec rzeźny ^b	2502,6	97,5	192,9	96,1	94,3
w tym:					
bydło (z cielętami)	198,7	94,9	13,9	107,7	102,1
trzoda chlewna	1075,7	85,8	71,2	77,8	93,6
drób	1222,1	111,5	107,5	111,9	93,9
Mleko ^c	8783,9	106,5	708,9	100,3	92,4

^a W okresie VII-XI 2012 r. bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej ciepłej. ^c W milionach litrów.

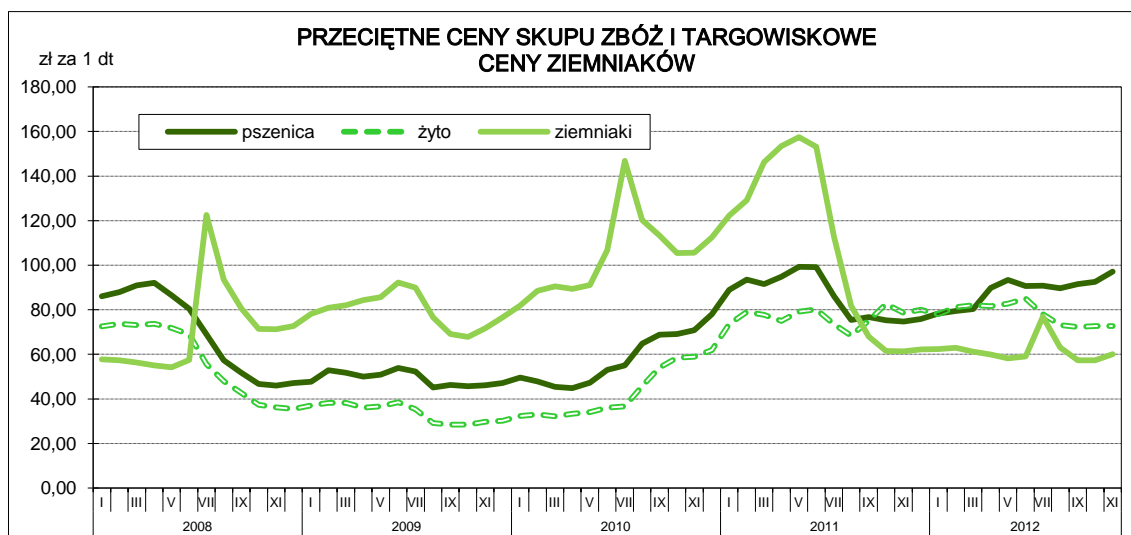
W okresie styczeń-listopad br. **skup żywca rzeźnego ogółem** (w wadze poubojowej ciepłej) wyniósł 2502,6 tys. ton i był o 2,5% mniejszy niż przed rokiem. Wyższa podaż żywca drobiowego (o 11,5%) nie zrekomensowała znacznego spadku krajowych dostaw żywca wieprzowego (o 14,2%) oraz wołowego (o 5,1%). W listopadzie br., w wyniku sezonowego obniżenia skupu żywca wieprzowego i drobiowego (o ponad 6%), skup żywca rzeźnego ogółem był mniejszy niż przed miesiącem (o 5,7%) i przed rokiem (o 3,9%).

Ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	XI 2012			I-XI 2012		XI 2012			I-XI 2012	
	w zł	XI	X	w zł	I-XI	w zł	XI	X	w zł	I-XI
		2011= =100	2012= =100		2011= =100		2012= =100	2011= =100		2012= =100
Pszenica za 1 dt ^a	97,07	129,9	104,9	88,66	106,6	98,03	112,0	101,8	94,16	97,8
Żyto za 1 dt ^a	72,67	92,5	100,0	75,38	99,7	79,16	100,7	99,1	81,03	102,9
Ziemniaki ^b za 1 dt.....	27,57	115,8	105,1	33,39	92,0	60,01	98,0	104,6	59,77	52,7
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej										
w tym:										
bydło (bez cieląt) ^c	6,55	107,1	101,3	6,41	116,5	6,45	111,4	100,2	6,29	115,0
trzoda chlewna	5,72	109,9	96,5	5,39	121,3	5,69	110,1	101,1	5,35	117,1
drób.....	4,16	98,9	96,4	4,22	103,7	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt.....	.	x	x	.	x	183,65	133,2	99,9	173,19	146,4
Mleko za 1 hl	121,64	95,9	103,3	118,89	98,8	.	x	x	.	x

^a W skupie bez ziarna siewnego. ^b Na targowiskach – jadalne. ^c Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

W listopadzie br. na obu rynkach utrzymała się tendencja wzrostowa cen **pszenicy**. W skupie trzeba było za nią zapłacić 97,07 zł/dt, a na targowiskach 98,03 zł/dt (tj. wzrost odpowiednio o 29,9% i o 12,0%). Cena 1 dt **żyta** w skupie kształtowała się w listopadzie br. na poziomie 72,67 zł, tj. niższym niż przed rokiem o 7,5%, a na targowiskach – 79,16 zł, tj. była wyższa (o 0,7%).

W listopadzie br., przy skupie **ziemniaków** mniejszym niż przed miesiącem (o 35,9%) i wyższym niż przed rokiem (o 13,4%), na obu rynkach wystąpił sezonowy wzrost ich cen (o ok. 5%). Przeciętna cena ziemniaków w skupie (27,57 zł/dt) była w skali roku o 15,8% wyższa, a na targowiskach (60,01 zł/dt) – o 2,0% niższa.

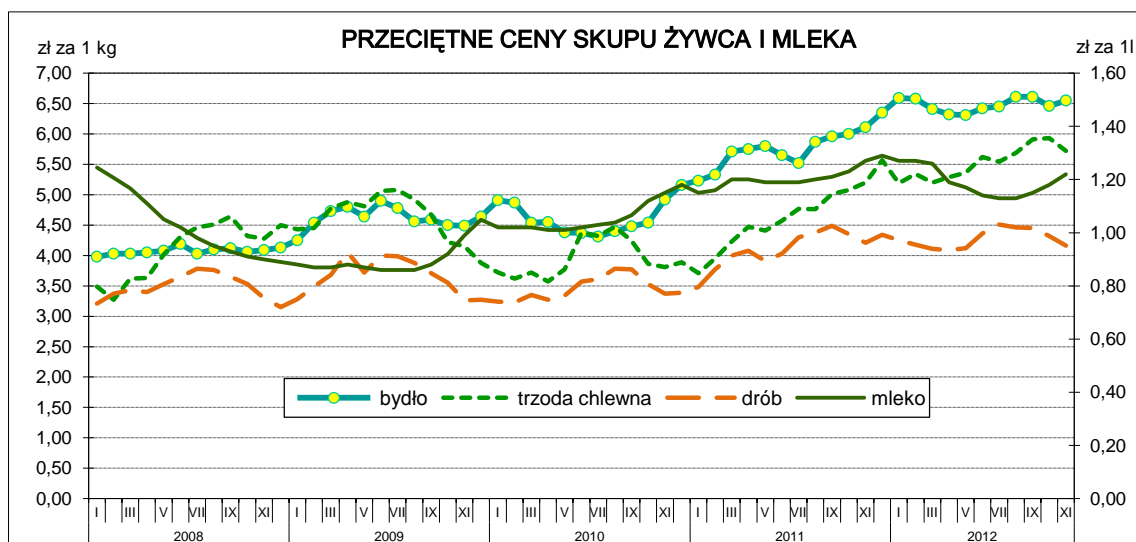

Ograniczenie podaży żywca wieprzowego, spowodowane m.in. redukcją pogłowia trzody chlewnej, wpływa na wysoki poziom jego cen. Zarówno w skupie, jak i na targowiskach przeciętne ceny **żywca wieprzowego** w listopadzie br. kształtowały się na wysokim poziomie (ok. 5,70 zł za 1 kg) i były o ok. 10% wyższe niż przed rokiem. W skali miesiąca ceny żywca wieprzowego obniżyły się w skupie o 3,5%, natomiast na targowiskach – wzrosły o 1,1%. Spadek cen wpłynął na pogorszenie relacji cen skupu żywca do cen żyta na targowiskach, która nadal kształtowała się poniżej poziomu opłacalności chowu trzody chlewnej – w listopadzie br. wyniosła 7,2 (wobec 7,4 w październiku br. i 6,6 w listopadzie ub. roku). Za 1 prosię do dalszego chowu płacono w listopadzie br. ok. 184 zł, tj. podobnie jak przed miesiącem, ale o 33,2% więcej niż w ub. roku.

Przy wysokiej podaży **żywca drobiowego**, jego ceny od września br. wykazują spadek w skali roku. W listopadzie br. za 1 kg drobiu rzeźnego płacono 4,16 zł, tj. mniej niż przed miesiącem i przed rokiem (odpowiednio o 3,6% i o 1,1%).

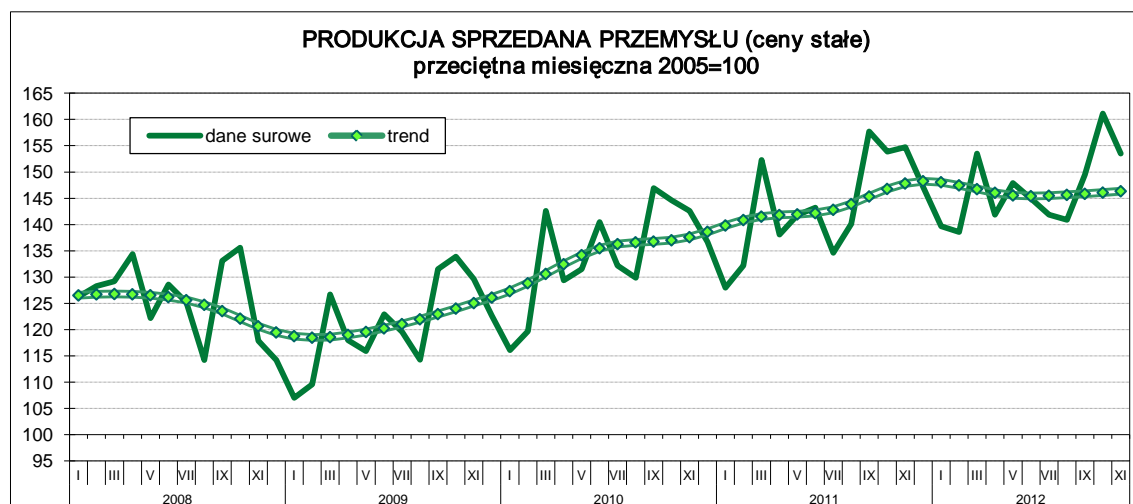
Na rynku żywca wołowego, przy skupie wyższym niż w ub. roku, ceny tego surowca wykazywały tendencję wzrostową. W listopadzie br. przeciętne **ceny skupu żywca wołowego** (6,55 zł/kg) i **młodego bydła rzeźnego** (6,93 zł/kg) wzrosły zarówno w skali miesiąca (odpowiednio o 1,3% i o 1,6%), jak i w skali roku (stosownie o 7,1% i o 7,0%). W obrocie targowiskowym ceny żywca wołowego (6,45 zł/kg) i młodego bydła rzeźnego (7,05 zł/kg) utrzymały się na poziomie podobnym do notowanego w poprzednim miesiącu, a w porównaniu z listopadem ub. roku były wyższe odpowiednio o 11,4% i o 14,8%.

W okresie styczeń–listopad br. skupiono 8783,9 mln l **mleka**, tj. o 6,5% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. W listopadzie br., przy sezonowym spadku podaży (o 7,6%), za 100 l mleka płacono przeciętnie ok. 122 zł, tj. o 3,3% więcej niż przed miesiącem i o 4,1% mniej niż przed rokiem.

Przemysł

W okresie styczeń-listopad br. produkcja sprzedana przemysłu⁶ była o 2,1% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 7,7% w okresie jedenastu miesięcy ub. roku). Po nieznacznym spadku w III kwartale br. i wzroście w październiku, w listopadzie br. produkcja ukształtowała się poniżej poziomu ubiegłorocznego.

Zwiększenie produkcji sprzedanej w okresie jedenastu miesięcy w skali roku obserwowano we wszystkich sekcjach, z wyjątkiem górnictwa i wydobywania (gdzie notowano spadek o 4,8%). W przetwórstwie przemysłowym sprzedaż zwiększyła się o 2,5%. Niewielki wzrost obserwowano w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 0,6% oraz w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 0,5%.

W listopadzie br. produkcja sprzedana przemysłu obniżyła się o 0,8% (wobec wzrostu o 4,7% przed miesiącem oraz 8,5% przed rokiem). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja była niższa niż w listopadzie ub. roku o 1,9%, a w odniesieniu do października br. zmniejszyła się o 0,9%.

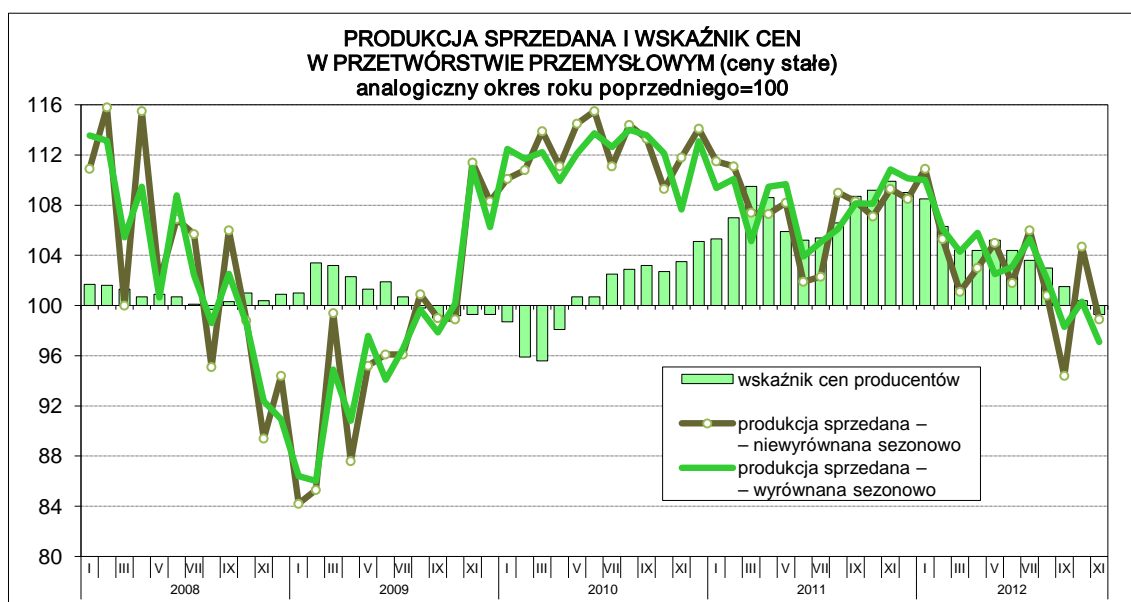
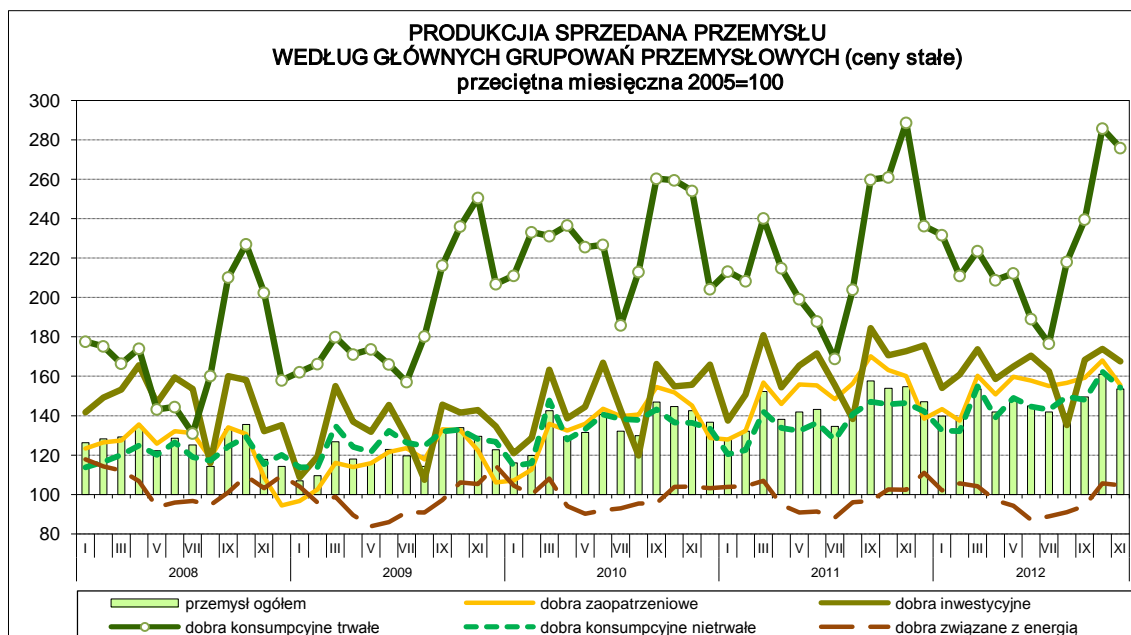
W przetwórstwie przemysłowym produkcja sprzedana obniżyła się w listopadzie br. o 1,1% w skali roku, a w górnictwie i wydobywaniu (w którym spadek utrzymywał się od początku roku, z wyjątkiem października br.) – o 0,2%. W wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji obserwowano wzrost odpowiednio – o 1,4% oraz 1,3%.

W okresie styczeń-listopad br. w większości **głównych grupowań przemysłowych**⁷ notowano w skali roku wzrost produkcji sprzedanej (z wyjątkiem dóbr

⁶ W cenach stałych, w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

⁷ Grupowania przedsiębiorstw na wytwarzające głównie dobra inwestycyjne, konsumpcyjne nietrwałe i trwałe, zaopatrzeniowe oraz związane z energią (ang. MIGs – Main Industrial Groupings) dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 656/2007 z dnia 14 czerwca 2007 r. zmieniającym Rozporządzenie (WE) nr 586/2001 w sprawie wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 dotyczącego krótkookresowej statystyki w zakresie definicji Głównych Grupowań Przemysłowych.

związanych z energią, gdzie miał miejsce spadek o 0,7%). Sprzedaż dóbr konsumpcyjnych nietrwałych była wyższa niż przed rokiem o 6,6%, zaopatrzeniowych – o 1,8%, konsumpcyjnych trwałych – o 1,1%, a inwestycyjnych – o 0,9%. W listopadzie br. odnotowano spadek produkcji dóbr konsumpcyjnych trwałych (o 4,4%), inwestycyjnych (o 3,0%) oraz zaopatrzeniowych (o 2,8%). Wyższa niż przed rokiem była produkcja dóbr konsumpcyjnych nietrwałych oraz związanych z energią (odpowiednio o 5,3% oraz 2,2%), przy czym wzrost był wolniejszy niż przed miesiącem.

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, była w okresie jedenastu miesięcy br. o 3,1% wyższa niż przed rokiem, przy

mniejszym o 1,0% przeciętnym zatrudnieniu i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 4,3%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2011		2012		2011	
	XI	I-XI	XI	I-XI		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100				struktura w %	
Przemysł	108,5	107,7	99,2	102,1	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie	96,7	101,7	99,8	95,2	5,0	5,4
przetwórstwo przemysłowe	109,3	108,4	98,9	102,5	84,3	83,9
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	105,3	102,1	101,4	100,5	8,6	8,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	104,9	107,3	101,3	100,6	2,1	2,1
Z przemysłu ogółem – działy:						
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego	88,8	94,7	104,0	93,8	2,3	2,6
produkcja artykułów spożywczych	108,4	106,0	103,5	105,4	16,1	15,4
produkcja napojów	108,9	103,1	95,3	101,7	1,7	1,8
produkcja odzieży	109,6	109,0	108,2	102,5	0,6	0,6
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	102,4	102,6	105,2	104,2	2,3	2,3
produkcja papieru i wyrobów z papieru	112,0	107,8	104,4	106,1	2,6	2,6
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	92,4	97,7	103,9	99,5	8,2	7,8
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	110,6	111,2	101,7	108,2	5,1	4,8
produkcja wyrobów farmaceutycznych	85,6	88,1	99,2	93,8	0,9	1,0
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	110,8	113,1	96,3	101,2	5,6	5,6
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	110,8	114,8	92,0	97,2	3,9	4,2
produkcja metali	118,8	121,7	92,4	98,7	4,0	4,3
produkcja wyrobów z metali	117,9	119,0	101,9	107,4	6,1	5,9
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	105,0	90,7	89,4	101,0	3,0	3,1
produkcja urządzeń elektrycznych	105,0	110,1	105,5	107,1	3,8	3,7
produkcja maszyn i urządzeń	93,0	97,0	100,4	107,4	3,1	3,0
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	114,0	114,2	92,1	94,5	9,2	9,9
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	182,1	137,1	101,1	110,2	1,3	1,2
produkcja mebli	120,1	119,7	90,4	92,8	2,4	2,6

W okresie styczeń–listopad br. wzrost produkcji sprzedanej w skali roku notowano w 23 (spośród 34) działach przemysłu, w tym najbardziej znaczący (choć wolniejszy niż przed rokiem) w produkcji:

- chemikaliów i wyrobów chemicznych – o 8,2% (m.in. pozostałych wyrobów chemicznych – o 9,2%),
- wyrobów z metali – o 7,4% (w tym w obróbce metali i nakładaniu powłok na metale; obróbce mechanicznej elementów metalowych – o 10,6%),
- urządzeń elektrycznych – o 7,1% (m.in. sprzętu gospodarstwa domowego – o 15,9%, elektrycznego sprzętu oświetleniowego – o 12,0%),
- papieru i wyrobów z papieru – o 6,1% (w tym wyrobów z papieru i tektury – o 8,4%).

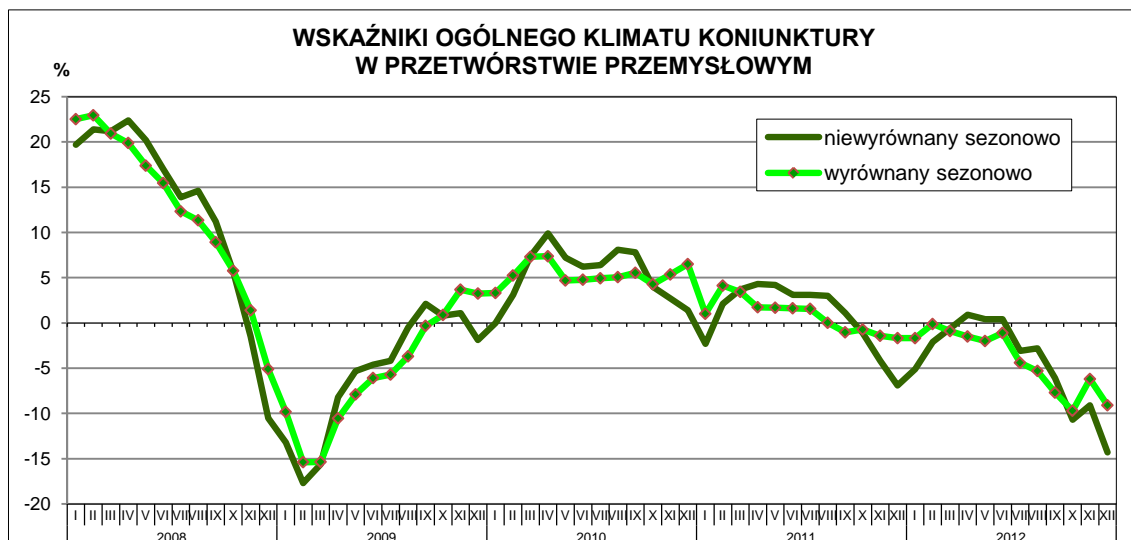
Po spadku przed rokiem, zwiększyła się produkcja maszyn i urządzeń – o 7,4% (m.in. pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia – o 10,8%). Szybciej niż przed

rokiem rosła sprzedaż wyrobów z drewna, korka oraz słomy i wikliny – wzrost o 4,2% (m.in. wyrobów tartacznych – o 11,7%).

Produkcja artykułów spożywczych (stanowiąca około 16% produkcji sprzedanej przemysłu) była o 5,4% wyższa niż w okresie styczeń-listopad ub. roku (kiedy notowano wzrost o 6,0%). Zwiększyła się sprzedaż w produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 23,1%, produkcji wyrobów piekarskich i mącznych – o 15,7%, przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 11,7%, przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa – o 10,9%, w przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 7,3%, w produkcji pozostałych artykułów spożywczych – o 5,3%, produkcji gotowych pasz i karmy dla zwierząt – o 3,5%, w wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 2,8% oraz w wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 1,5%.

Po znaczącym wzroście przed rokiem, w okresie jedenastu miesięcy br. obserwowano spadek w produkcji mebli (o 7,2%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 5,5%) oraz metali (o 1,3%). Spadek produkcji wystąpił w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego, w produkcji wyrobów farmaceutycznych (po 6,2%), w produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 2,8%) oraz koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 0,5%).

Z obserwowanych w okresie styczeń-listopad br. 237 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 114 była wyższa niż przed rokiem, w tym m.in. węgla kamiennego i brunatnego, siarki, mięsa drobiowego, margaryny oraz produktów do smarowania, masła, serów podpuszczkowych dojrzewających, serów niedojrzewających i twarogu, cukru, piwa, papierosów, tarcicy iglastej, płyt pilśniowych, benzyny silnikowej, olejów napędowych i opałów, nawozów azotowych, wyrobów walcowanych na gorąco, komputerów, akumulatorów kwasowo-ołowiowych, chłodziarek i zamrażarek, zmywarek do naczyń, pralek automatycznych, samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, wagonów kolejowych towarowych oraz rowerów. Niższa niż przed rokiem była produkcja 121 wyrobów i grup wyrobów, w tym m.in. produktów uboju bydła i cieląt oraz trzody chlewnej, wędlin, win owocowych, obuwia, tarcicy liściastej, koksu, nawozów fosforowych, opon, cementu, stali surowej, rur stalowych, miedzi rafinowanej, odkurzaczy, kuchni gazowych z piekarnikiem, samochodów osobowych, pojazdów do transportu publicznego oraz energii elektrycznej.

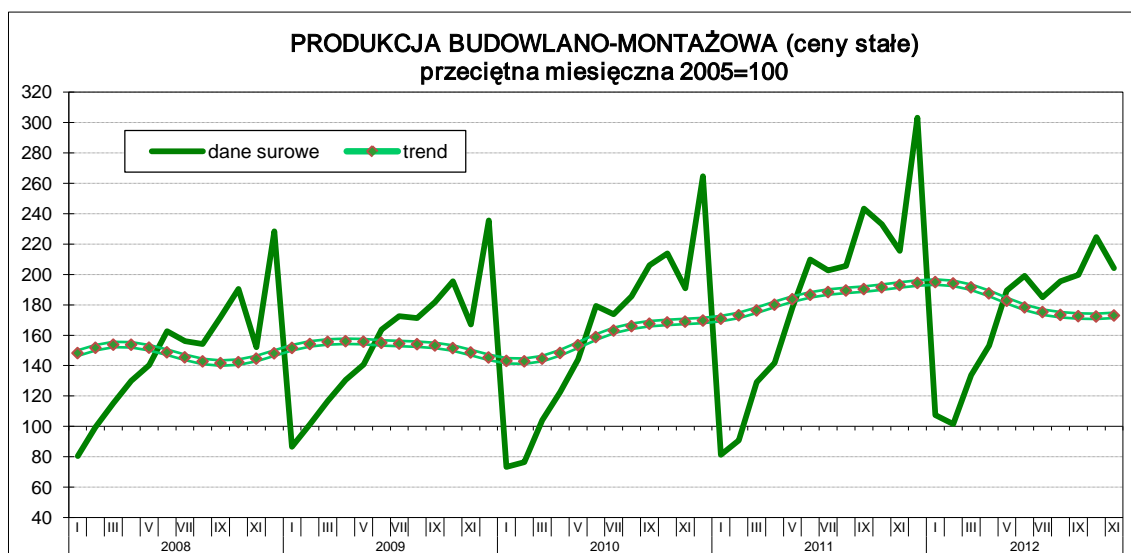

W grudniu br. w przetwórstwie przemysłowym **ogólny klimat koniunktury** jest oceniany bardziej negatywnie niż w poprzednim miesiącu. Pogorszyły się niekorzystne oceny dotyczące bieżącego portfela zamówień krajowego i zagranicznego oraz prognozy dotyczące portfela krajowego. Przedsiębiorstwa ograniczają bieżącą oraz planowaną produkcję w stopniu większym niż w listopadzie br. Zwiększają się trudności w terminowym regulowaniu zobowiązań finansowych. Skala planowanych redukcji zatrudnienia może być nieco większa od deklarowanej przed miesiącem. Zdaniem przedsiębiorców ceny wyrobów gotowych mogą nieznacznie wzrosnąć.

Według opinii przedsiębiorców w grudniu br. utrzymuje się nadmierny poziom zapasów wyrobów gotowych. Wzrost nadmiernych zapasów zgłaszają przedsiębiorstwa wytwarzające m.in. odzież, wyroby tekstylne, maszyny i urządzenia oraz wyroby z gumy i tworzyw sztucznych.

Budownictwo

W okresie styczeń-listopad br. produkcja budowlano-montażowa ukształtowała się na poziomie nieco wyższym niż przed rokiem, ale od czerwca br. obserwowano jej spadek w skali roku.

Produkcja budowlano-montażowa⁸ zrealizowana w okresie styczeń-listopad br. na terenie kraju była wyższa niż przed rokiem o 1,5% (wobec wzrostu o 16,6% w okresie jedenastu miesięcy ub. roku). Wzrost sprzedaży wystąpił we wszystkich działach budownictwa, największy w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów i inżynierii lądowej i wodnej (o 2,6%), a nieznaczny w podmiotach zajmujących się głównie budową budynków oraz robotami budowlanymi specjalistycznymi (po 0,8%). Zwiększyła się sprzedaż robót o charakterze inwestycyjnym (o 2,2%), natomiast sprzedaż robót o charakterze remontowym nie uległa zmianie.

W listopadzie br. produkcja budowlano-montażowa była niższa niż przed rokiem o 5,3% (wobec spadku o 3,6% przed miesiącem). Spadek sprzedaży obserwowano we wszystkich działach budownictwa. Zmniejszyła się sprzedaż robót zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i remontowym (odpowiednio o 7,6% i 0,9%).

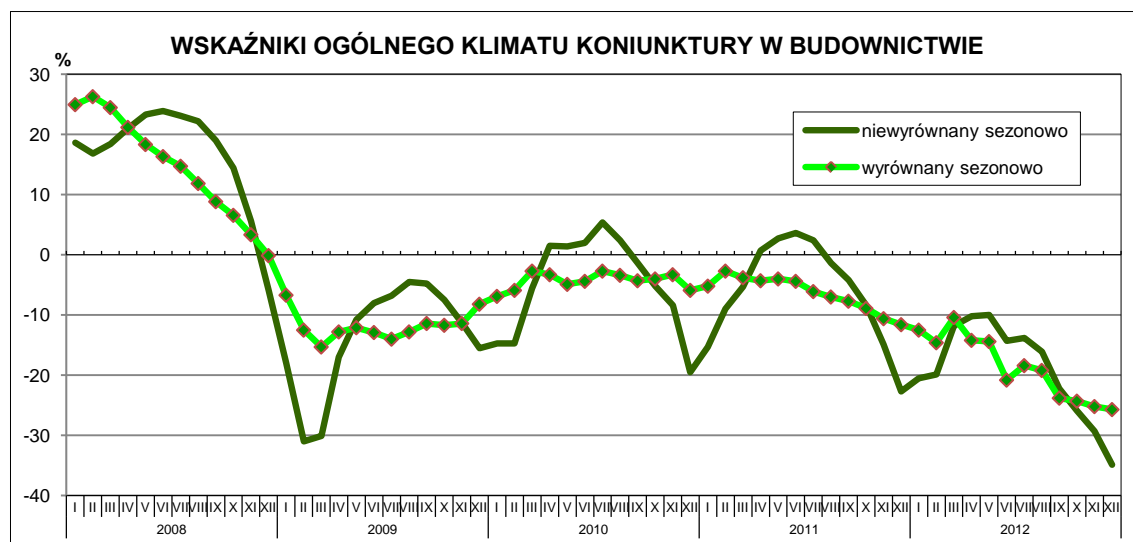
Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja budowlano-montażowa w listopadzie br. była niższa niż przed rokiem o 10,7%, a w porównaniu z poprzednim miesiącem – o 1,5%.

⁸ W cenach stałych, w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej kształtowały się następująco:

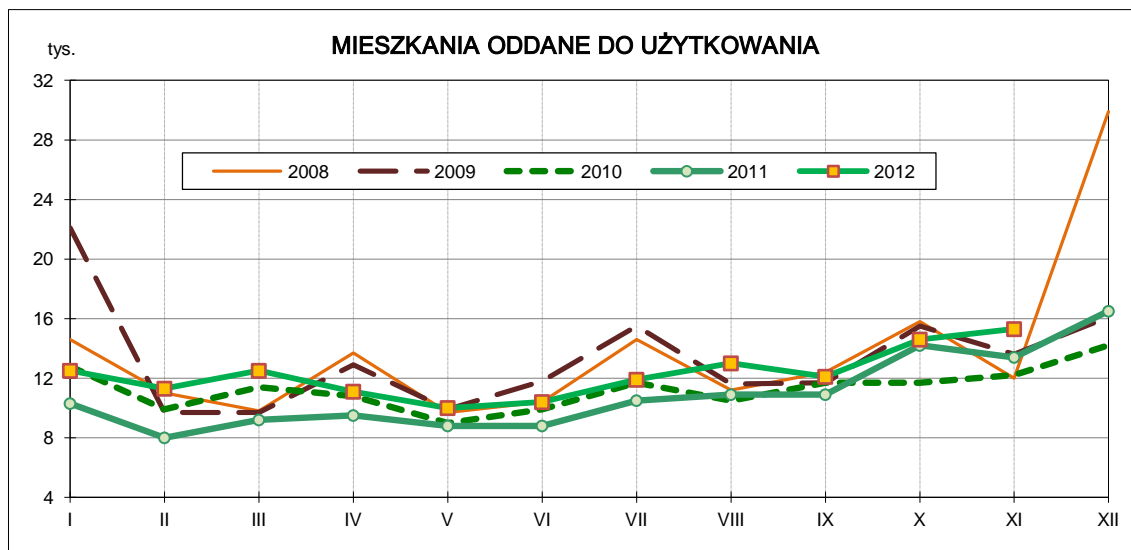
Wyszczególnienie	2011		2012		2011	
	XI	I-XI	XI	I-XI		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100				struktura w %	
Ogółem.....	113,0	116,6	94,7	101,5	100,0	100,0
roboty budowlane o charakterze:						
inwestycyjnym	115,8	114,1	92,4	102,2	65,6	65,1
remontowym.....	108,0	121,5	99,1	100,0	34,4	34,9
Budowa budynków	106,2	102,7	92,4	100,8	38,0	38,5
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	115,5	127,0	96,5	102,6	38,3	37,8
Roboty budowlane specjalistyczne	120,4	127,7	95,0	100,8	23,7	23,7

W grudniu br. wskaźnik **ogólnego klimatu koniunktury** w budownictwie jest bardziej pesymistyczny niż w poprzednich miesiącach. Wyraźnie pogarszają się negatywne oceny bieżące i prognozy dotyczące produkcji, sytuacji finansowej oraz portfela zamówień na roboty budowlano-montażowe. Przedsiębiorcy przewidują zwiększenie redukcji zatrudnienia w najbliższych miesiącach oraz pogłębienie spadku cen robót budowlano-montażowych. Jako główne bariery w prowadzeniu działalności budowlanej przedsiębiorcy nadal wskazują koszty zatrudnienia oraz konkurencję na rynku. Utrzymują się również trudności związane m.in. z uzyskaniem kredytu. Bardziej dotkliwa niż przed rokiem jest niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej, niejasne i niespójne przepisy prawne oraz wysokie obciążenia na rzecz budżetu. Zmniejszyło się natomiast znaczenie m.in. utrudnień związanych z niedoborem wykwalifikowanych pracowników.

Budownictwo mieszkaniowe

W okresie styczeń–listopad br. odnotowano wysoki wzrost w skali roku liczby mieszkań oddanych do użytkowania, po spadku w dwóch poprzednich latach. Znacznie mniejsza niż przed rokiem była liczba wydanych pozwoleń na budowę oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto.

Według wstępnych danych⁹, w okresie styczeń–listopad br. oddano do użytkowania 134698 mieszkań, tj. o 17,7% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku (w poprzednim roku odnotowano spadek o 5,9%). Zwiększyła się liczba mieszkań przekazanych w większości form budownictwa, z wyjątkiem społecznego czynszowego (spadek o 36,6% do 1090 mieszkań). W budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem przekazano o 31,2% więcej mieszkań niż przed rokiem, a w indywidualnym - o 10,8%.

W listopadzie br. oddano do użytkowania 15333 mieszkania, tj. o 14,3% więcej niż przed rokiem. Wzrost odnotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 24,0% do 7188 mieszkań) oraz indywidualnym (o 14,5% do 7733 mieszkań). W pozostałych formach budownictwa obserwowano spadek: w spółdzielczym (z 421 przed rokiem do 227), w komunalnym (z 405 do 161) oraz w społecznym czynszowym (z 37 do 24). W budownictwie zakładowym w listopadzie br. nie oddano do użytkowania żadnego mieszkania.

⁹ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	I-XI 2011				I-XI 2012			
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²
Ogółem	114443	100	94,1	108,1	134698	100	117,7	103,2
Indywidualne	65403	57,1	104,2	142,1	72499	53,8	110,8	139,0
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	42065	36,8	87,1	64,6	55182	41,0	131,2	62,5
Spółdzielcze	2958	2,6	64,3	59,1	3444	2,6	116,4	58,1
Spółeczne czynszowe	1720	1,5	63,8	49,6	1090	0,8	63,4	51,8
Komunalne	2146	1,9	72,1	41,0	2278	1,7	106,2	43,0
Zakładowe	151	0,1	52,4	76,2	205	0,1	135,8	70,1

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń-listopad br. wyniosła 103,2 m² i była o 4,9 m² mniejsza niż przed rokiem.

W okresie jedenastu miesięcy br. w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku odnotowano spadek liczby mieszkań, na które **wydano pozwolenia** (o 9,1% do 15,3 tys.) oraz liczby **mieszkań rozpoczętych** (o 11,0% do 13,6 tys.).

Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia i których budowę rozpoczęto kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	I-XI 2012					
	w liczbach bezwzględ- nych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzed- niego=100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzed- niego=100
Ogółem	153409	100,0	90,9	136303	100,0	89,0
Indywidualne.....	82478	53,8	91,8	77095	56,5	88,2
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	66435	43,3	90,5	54742	40,2	92,6
Spółdzielcze.....	1762	1,2	59,6	1980	1,5	99,7
Spółeczne czynszowe	229	0,1	56,8	1401	1,0	51,6
Komunalne.....	2220	1,4	106,7	931	0,7	63,2
Zakładowe	285	0,2	256,8	154	0,1	39,9

W końcu listopada br. **w budowie** było 725,4 tys. mieszkań, tj. o 0,8% mniej niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 4,6%).

Rynek wewnętrzny

W okresie styczeń–listopad br. **sprzedaż detaliczna**¹⁰ rosła wolniej niż przed rokiem (3,0%, wobec wzrostu o 7,8% w analogicznym okresie ub. roku). W listopadzie br. sprzedaż była o 0,7% wyższa w skali roku, wobec wzrostu o 0,5% w październiku br.

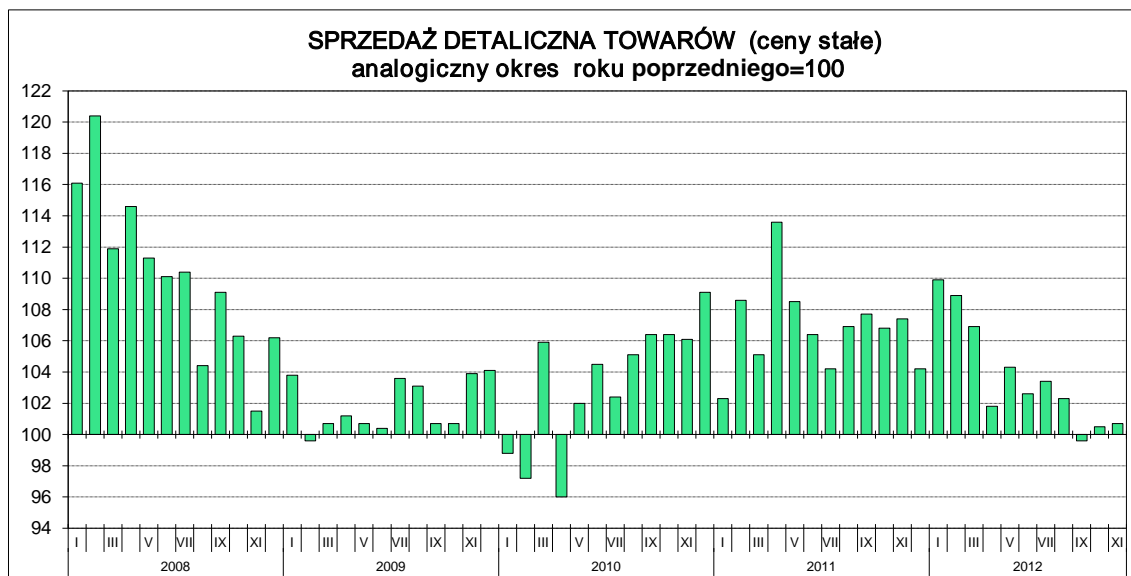
Słabszą dynamikę niż w okresie jedenastu miesięcy ub. roku obserwowano w większości grup, w tym w jednostkach handlujących paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi (wzrost o 0,8% wobec 7,6% przed rokiem) oraz w pozostałej sprzedaży detalicznej w niewyspecjalizowanych sklepach (wzrost o 12,9% wobec 28,4% przed rokiem). Po spadku przed rokiem odnotowano niewielkie zwiększenie sprzedaży w grupie „żywność, napoje i wyroby tytoniowe” (o 0,5%). Wyższy niż przed rokiem wzrost zanotowano w grupie „meble, rtv, agd” (17,2% wobec 5,7% przed rokiem).

Dynamika sprzedaży detalicznej kształtowała się następująco:

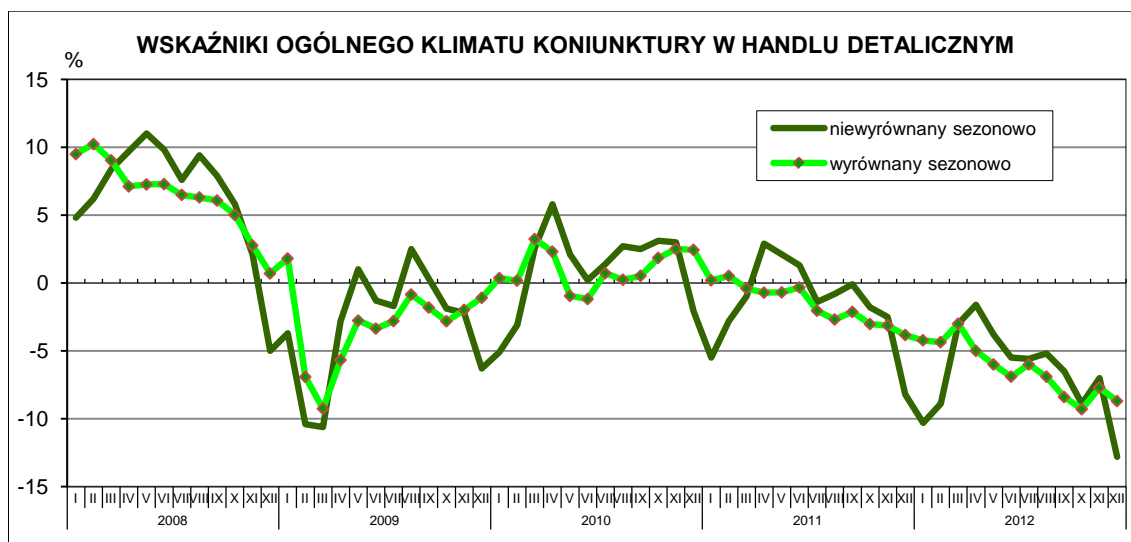
Wyszczególnienie	2011		2012	
	XI	I–XI	XI	I–XI
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
Ogółem ^a	107,4	107,8	100,7	103,0
w tym:				
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	96,3	105,9	95,1	105,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	109,7	107,6	99,7	100,8
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	99,7	98,4	98,5	100,5
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	126,7	128,4	114,4	112,9
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	110,7	114,4	107,2	105,0
Włókno, odzież, obuwie	116,1	113,6	103,1	108,9
Meble, rtv, agd	104,9	105,7	114,4	117,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	112,3	104,1	77,6	85,7
Pozostałe	114,1	115,0	100,9	100,2

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

¹⁰ W cenach stałych, zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Sprzedaż hurtowa¹¹ w przedsiębiorstwach handlowych w okresie styczeń-listopad br. była wyższa niż przed rokiem o 4,0%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych – o 7,7% (przed rokiem wzrost wyniósł odpowiednio 13,8% oraz 12,8%). Największy wzrost odnotowano w grupie: „półprodukty i odpady pochodzenia nierolniczego oraz złom” (o 11,3%). W listopadzie br. sprzedaż hurtowa wzrosła w skali roku o 0,6%, w tym przedsiębiorstw hurtowych – o 3,7%.

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w handlu detalicznym jest oceniany negatywnie, gorzej niż w analogicznym miesiącu siedmiu poprzednich lat. Bardziej niekorzystne są nastroje przedsiębiorstw mikro, małych i średnich, przy osłabieniu pozytywnych ocen przedsiębiorstw dużych. Negatywnie i gorzej niż w poprzednim

¹¹ W cenach bieżących, w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

miesiącu oceniają koniunkturę jednostki z branż: „artykuły gospodarstwa domowego ogółem”, „pojazdy samochodowe”, „włókno, odzież, obuwie” oraz „żywność”. Utrzymują się niekorzystne oceny bieżące przedsiębiorstw handlowych dotyczące zdolności do regulowania zobowiązań finansowych, przy pogarszających się przewidywaniach w tym zakresie. Znacznie bardziej negatywne są prognozy dotyczące przyszłej sprzedaży oraz popytu na towary. Utrzymują się nadmierne zapasy towarów. Planowane redukcje zatrudnienia mogą być większe niż prognozowane w poprzednich miesiącach. Ceny towarów w najbliższych trzech miesiącach mogą rosnąć wolniej niż przewidywano w listopadzie br.

Wśród barier utrudniających działalność przedsiębiorstw handlowych w grudniu br. nadal największe znaczenie ma konkurencja na rynku, koszty zatrudnienia, wysokie obciążenia na rzecz budżetu oraz niedostateczny popyt. W porównaniu z grudniem ub. roku najbardziej zwiększyło się znacznie barier związanych z wysokimi obciążeniami na rzecz budżetu, niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej oraz niejasnymi i niespójnymi przepisami prawnymi.

Transport

W okresie styczeń–listopad br. utrzymało się wysokie tempo wzrostu **sprzedaży usług**¹² w transporcie. W jednostkach transportu ogółem¹³ sprzedaż była o 9,3% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku, a w listopadzie br. wzrost w skali roku wyniósł 8,8%.

W okresie styczeń–listopad br. spośród grup o znaczącym udziale w transporcie ogółem najwyższy wzrost sprzedaży usług notowano w transporcie samochodowym (o 14,7%) oraz w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 7,8%). Spadek utrzymał się natomiast w transporcie kolejowym – o 4,6%. W listopadzie br. największy wzrost obserwowano również w transporcie samochodowym (o 14,8%) oraz w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 4,7%).

Przewozy ładunków ogółem w okresie styczeń–listopad br. wyniosły 425,7 mln ton, tj. o 1,4% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Spadek przewozów obserwowano we wszystkich rodzajach transportu, z wyjątkiem transportu samochodowego. W listopadzie br. przewieziono 40,5 mln ton ładunków (wzrost o 0,2% w skali roku).

W okresie styczeń–listopad br. **transportem kolejowym** przewieziono 212,9 mln ton ładunków – o 6,6% mniej niż przed rokiem, a w listopadzie br. – 20,8 mln ton ładunków (tj. podobnie jak w listopadzie ub. roku).

Transportem samochodowym zarobkowym w okresie jedenastu miesięcy br. przewieziono 154,9 mln ton ładunków (o 8,2% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku), natomiast w listopadzie br. – 14,3 mln ton (wzrost o 3,4% w skali roku). Potencjał przewozowy transportu samochodowego zarobkowego zwiększył się od początku roku o 4,5%.

Transportem rurociągowym przetłoczono w okresie styczeń–listopad br. 48,6 mln ton ropy i produktów naftowych (o 3,3% mniej niż przed rokiem), a w listopadzie br. – 4,5 mln ton (odpowiednio o 7,4% mniej).

Przewozy ładunków **transportem morskim** od początku roku wyniosły 6,6 mln ton (spadek o 4,4% w stosunku do analogicznego okresu ub. roku). W listopadzie br. transportem morskim przewieziono 0,6 mln ton ładunków (spadek w skali roku o 10,2%).

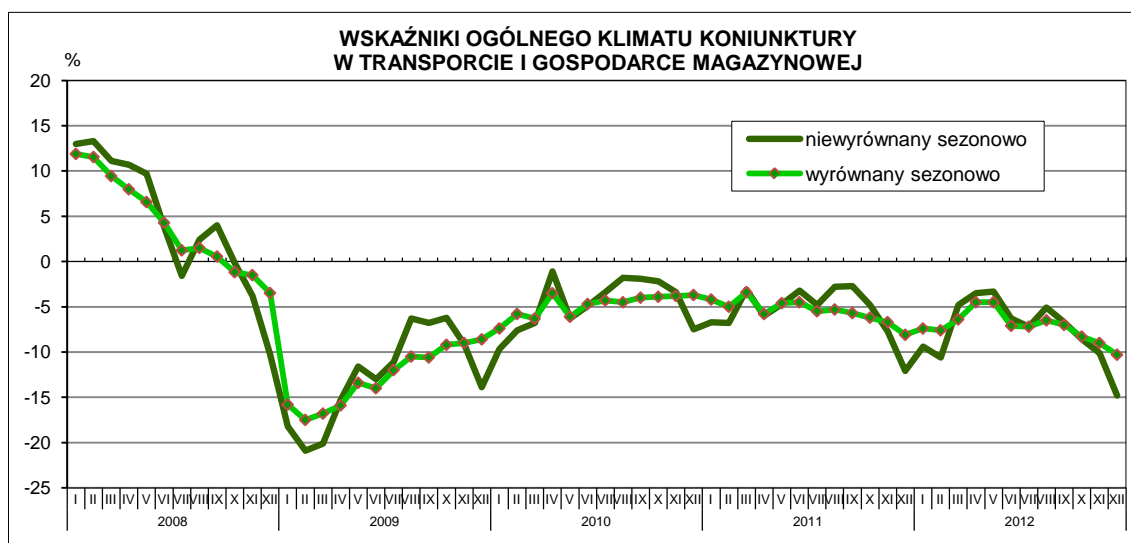
W **portach morskich** w okresie styczeń–listopad br. przeładowano 53,7 mln ton ładunków, tj. o 1,2% więcej niż przed rokiem. Wzrosły przeładunki kontenerów (o 14,5%), pozostałych ładunków drobnicowych (o 10,4%), ładunków masowych suchych (o 2,2%)

¹² Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, pasażerów, bagażu i poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu.

¹³ W cenach stałych, w przedsiębiorstwach transportowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

i ładunków tocznych (o 1,1%). Spadek obserwowano w grupie ładunków masowych ciekłych – o 10,6%.

W okresie styczeń–listopad br. w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku wzrost przeładunków obserwowano w portach: Świnoujście (o 8,0% do 10,4 mln ton), Gdańsk (o 0,9% do 22,1 mln ton) i Gdynia (o 0,9% do 12,0 mln ton). Spadek w skali roku odnotowano w portach: Police (o 11,8% do 1,6 mln ton) oraz Szczecin (o 6,3% do 6,9 mln ton). W listopadzie br. w portach morskich przeładowano 6,2 mln ton ładunków, tj. o 32,6% więcej niż przed rokiem.

W grudniu br. wskaźnik **ogólnego klimatu koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa jest nadal ujemny, gorszy od notowanego przed miesiącem. Bieżący popyt i sprzedaż oceniane są bardziej pesymistycznie niż przed miesiącem, bardziej negatywne są również przewidywania w tym zakresie. Niekorzystnie, gorzej niż w listopadzie br., postrzegana jest bieżąca i przyszła sytuacja finansowa. Sygnalizowana jest możliwość wzrostu cen usług transportowych. Pogarszają się pesymistyczne przewidywania w zakresie zatrudnienia.

Bilans płatniczy

Według wstępnych danych, **saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego**¹⁴ w październiku br. było ujemne i wyniosło minus 650 mln EUR, tj. poprawiło się o 1349 mln EUR w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku. Było to głównie wynikiem poprawy **salda obrotów towarowych**, które ukształtowało się na poziomie 225 mln EUR (wobec ujemnego 695 mln EUR przed rokiem). Obroty towarowe znacznie zwiększyły się w porównaniu z październikiem ub. roku (w eksporcie o 15,5% do 14156 mln EUR, a w imporcie o 7,6% do 13931 mln EUR). **Saldo usług** wyniosło 365 mln EUR (wobec 182 mln EUR w październiku ub. roku), a na jego wartość wpłynęły dodatnie salda usług transportowych (338 mln EUR), podróży zagranicznych (198 mln EUR) oraz ujemne saldo pozostałych usług (minus 171 mln EUR). Przychody z tytułu eksportu usług ukształtowały się na poziomie 2663 mln EUR (wzrost o 15,5%), a rozchody z tytułu importu usług wyniosły 2298 mln EUR (wzrost o 8,2%). Ujemne **saldo dochodów** poprawiło się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 127 mln EUR do minus 1293 mln EUR. Na wysokość salda dochodów w znacznym stopniu wpływało ujemne saldo dochodów z inwestycji (minus 1416 mln EUR). Dochody uzyskane przez bezpośrednich inwestorów zagranicznych z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach ukształtowały się na poziomie 1053 mln EUR. **Saldo transferów bieżących** w październiku br. było dodatnie i wyniosło 53 mln EUR (wobec minus 66 mln EUR przed rokiem), przy czym wartość przychodów wzrosła o 138 mln EUR, do 428 mln EUR, a rozchodów o 19 mln EUR, do 375 mln EUR.

Rachunek kapitałowy zamknął się dodatnim saldem w wysokości 1637 mln EUR (wobec 1265 mln EUR w październiku ub. roku), a kwoty przychodów i rozchodów ukształtowały się odpowiednio na poziomie 1659 mln EUR oraz 22 mln EUR (wobec 1301 mln EUR oraz 36 mln EUR przed rokiem).

Saldo rachunku finansowego bilansu płatniczego w październiku br. wyniosło 24 mln EUR (wobec 347 mln EUR w analogicznym okresie ub. roku). **Saldo inwestycji zagranicznych w Polsce** było dodatnie i ukształtowało się na poziomie 942 mln EUR, przy czym wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych wyniosła 1486 mln EUR. **Polskie inwestycje za granicą** wyniosły minus 1144 mln EUR, w tym polskie inwestycje bezpośrednie za granicą ukształtowały się na poziomie 122 mln EUR. Na wielkość salda rachunku finansowego wpływały również inwestycje portfelowe: aktywa w wysokości minus 226 mln EUR, a pasywa w kwocie 1053 mln EUR oraz pozostałe inwestycje: aktywa wyniosły minus 1040 mln EUR, a pasywa minus 1597 mln EUR. Saldo pochodnych instrumentów finansowych ukształtowało się na poziomie 226 mln EUR.

---

¹⁴ Opracowano na podstawie materiałów NBP.

Wartość **aktywów rezerwowych** w październiku br. wzrosła o 419 mln EUR¹⁵. Stan oficjalnych aktywów rezerwowych na koniec października br. wyniósł 81481 mln EUR.

Bilans płatniczy kształtował się następująco:

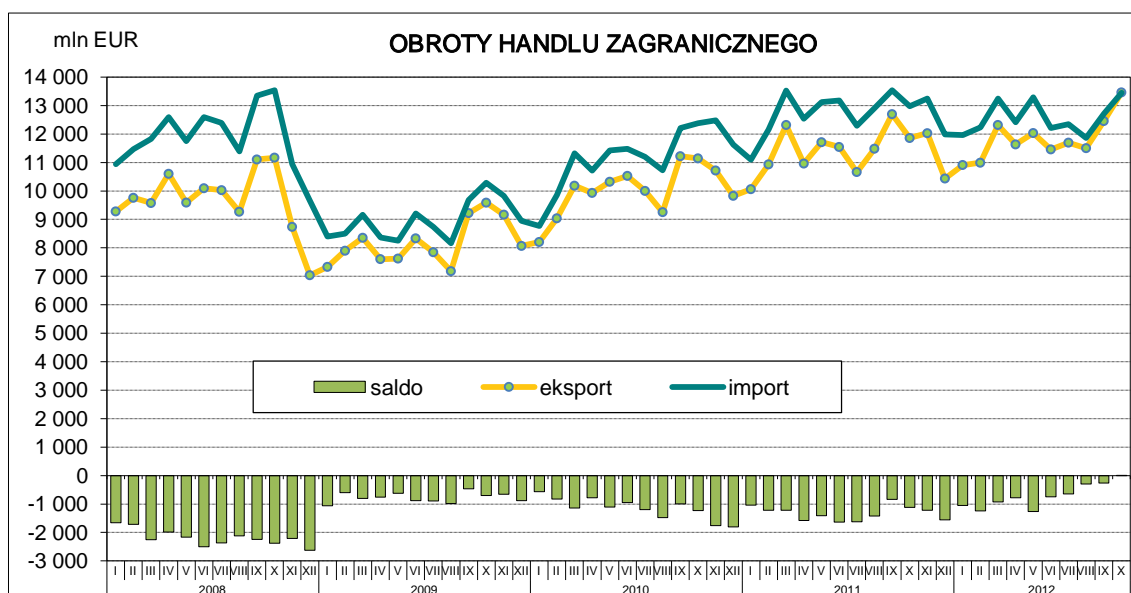
Wyszczególnienie	X 2011	X 2012	XI 2011-X 2012 ^a
	w mln EUR		
A. RACHUNEK BIEŻĄCY	-1999	-650	-12941
Saldo obrotów towarowych	-695	25	-5649
Eksport	12252	14156	145232
Import	12947	13931	150881
Saldo usług	182	364	4991
Przychody	2306	2663	29102
Rozchody	2124	2298	24111
Saldo dochodów	-1420	-1293	-16087
Przychody	520	568	6106
Rozchody	1940	1861	22193
Saldo transferów bieżących	-66	53	3804
Przychody	290	428	9630
Rozchody	356	375	5826
B. RACHUNEK KAPITAŁOWY	1265	1637	10078
Przychody	1301	1659	10333
Rozchody	36	22	255
C. RACHUNEK FINANSOWY	347	24	15976
Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą	-743	122	1215
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce	1218	1486	4801
Inwestycje portfelowe – aktywa	35	-226	232
Udziałowe papiery wartościowe	47	-58	-184
Dłużne papiery wartościowe	-12	-168	416
Inwestycje portfelowe – pasywa	92	1053	13305
Udziałowe papiery wartościowe	293	6	2018
Dłużne papiery wartościowe	-201	1047	11287
Pozostałe inwestycje – aktywa	-463	-1040	-1778
NBP	0	10	-1
Sektor rządowy	-2	-4	-30
Monetarne Instytucje Finansowe	-229	-795	-1042
Pozostałe sektory	-232	-251	-705
Pozostałe inwestycje – pasywa	191	-1597	-3707
NBP	-156	-633	23
Sektor rządowy	522	-5	1176
Monetarne Instytucje Finansowe	5	-233	-5025
Pozostałe sektory	-180	-726	-111
Pochodne instrumenty finansowe	17	226	1908
D. SALDO BŁĘDÓW I OPUSZCZEŃ	195	-592	-6007
Razem A-D	-192	419	7106
E. OFICJALNE AKTYWA REZERWOW	192	-419	-7106

^a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 miesięcy.

¹⁵ Po uwzględnieniu różnic kursowych i zmian wyceny wartość aktywów rezerwowych spadła o 227 mln EUR.

Handel zagraniczny

W okresie styczeń–październik br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, odnotowano wzrost obrotów towarowych z zagranicą liczonych w złotych, choć był on znacznie słabszy niż przed rokiem. Wyższa dynamika eksportu niż importu wpłynęła na poprawę ujemnego salda ogółem. Najszybciej rosły obroty z krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Znacznie wolniej niż do pozostałych grup krajów rósł eksport do krajów rozwiniętych (w tym krajów UE), natomiast wartość importu z tych państw obniżyła się w skali roku. W okresie trzech kwartałów br. odnotowano wzrost eksportu w cenach stałych, przy spadku importu.

Eksport **w cenach bieżących** (liczony w złotych) był wyższy niż przed rokiem o 8,7% i wyniósł 500,0 mld zł, natomiast import wzrósł o 3,6% do 531,0 mld zł, w wyniku czego ujemne saldo obrotów znacznie poprawiło się i wyniosło 31,0 mld zł (wobec minus 52,4 mld zł przed rokiem). Obroty wyrażone w euro zwiększyły się po stronie eksportu o 3,7% do 118,5 mld EUR, a po stronie importu obniżyły się o 1,3% do 125,7 mld EUR. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 7,3 mld EUR (przed rokiem minus 13,1 mld EUR). W wymianie wyrażonej w dolarach USA odnotowano spadek eksportu o 4,5% do 152,5 mld USD oraz importu o 8,9% do 162,0 mld USD. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 9,5 mld USD (przed rokiem minus 18,3 mld USD).

Eksport **w cenach stałych** w okresie styczeń–wrzesień br. wzrósł w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 2,5%, a import – obniżył się o 3,9%. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu był wyższy o 0,9%, z krajami Europy Środkowo-Wschodniej o 18,4%, a z krajami rozwijającymi się o 16,5%. Wolumen towarów sprowadzanych z krajów UE i z krajów rozwijających się uległ obniżeniu odpowiednio o 4,8% i 3,9%, natomiast z krajów Europy Środkowo-Wschodniej wzrósł o 3,8%.

Ceny transakcyjne (liczone w złotych) towarów eksportowanych i importowanych ogółem w okresie styczeń–wrzesień br. były wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (odpowiednio o 6,3% i 8,6%). **Wskaźnik terms of trade** ogółem wyniósł 97,9 (wobec 98,7 w okresie styczeń–wrzesień ub. roku).

W obrotach towarowych z krajami UE wskaźnik terms of trade pozostał na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego i wyniósł 100,6 (wobec 100,5 przed rokiem).

W wymianie handlowej z krajami Europy Środkowo-Wschodniej wskaźnik terms of trade kształtował się korzystniej niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku (90,8 wobec 83,9), choć nadal obserwowano znaczny wzrost cen towarów importowanych – o 17,6% (w tym zwłaszcza paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, głównie sprowadzanych z Rosji), przy mniejszym wzroście cen towarów eksportowanych – o 6,8%.

W obrotach z krajami rozwijającymi się w okresie styczeń–wrzesień br. wskaźnik terms of trade pogorszył się do 94,0 ze 103,1 w analogicznym okresie ub. roku, na co wpłynął szybszy wzrost cen towarów importowanych (o 11,9%) niż eksportowanych (o 5,2%).

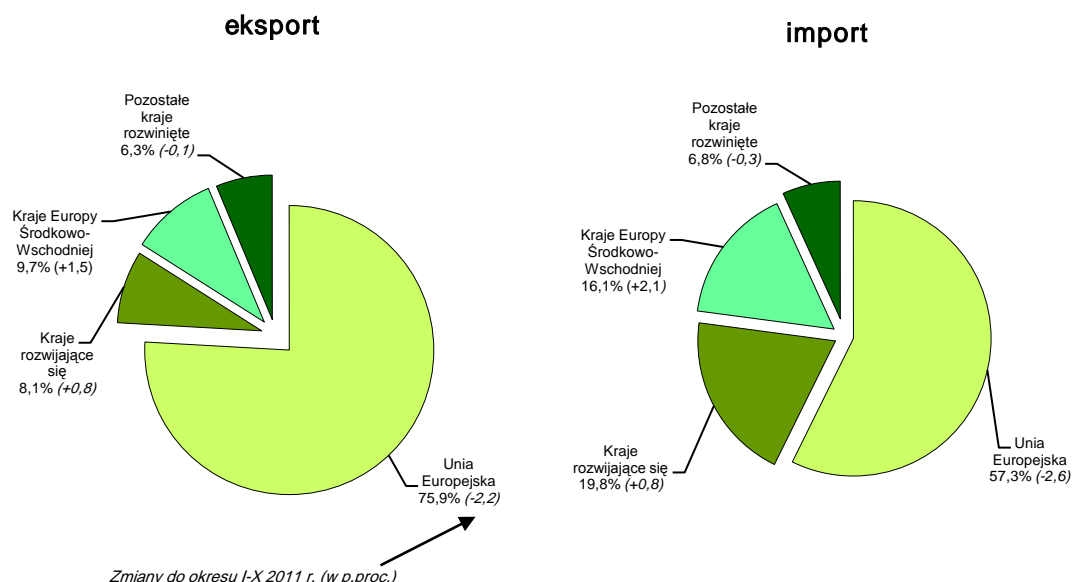
Obroty handlu zagranicznego kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2012						I-X 2011	I-X 2012
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I-X 2011=100			struktura w %	
				zł	EUR	USD		
EKSPORT.....	500023,1	118458,7	152506,2	108,7	103,7	95,5	100,0	100,0
Kraje rozwinięte.....	411142,9	97370,5	125353,1	105,7	100,8	92,9	84,5	82,2
w tym Unia								
Europejska	379616,0	89898,4	115729,9	105,6	100,7	92,7	78,1	75,9
w tym strefa euro	260060,9	61573,3	79270,6	104,2	99,4	91,5	54,2	52,0
Kraje rozwijające się.....	40546,4	9616,8	12380,7	121,3	115,9	107,0	7,3	8,1
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	48333,8	11471,4	14772,4	127,9	122,4	112,9	8,2	9,7
IMPORT^a.....	531020,0	125730,7	16205,4	103,6	98,7	91,1	100,0	100,0
Kraje rozwinięte.....	340582,2	80638,6	103858,4	99,2	94,5	87,0	67,0	64,1
w tym Unia								
Europejska	304111,7	71998,0	92715,9	99,1	94,4	86,9	59,9	57,3
w tym strefa euro	238424,9	56446,0	72688,6	99,8	95,1	87,5	46,6	44,9
Kraje rozwijające się.....	105037,0	24882,0	32044,3	107,7	102,7	94,9	19,0	19,8
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	85400,8	20210,1	26152,7	119,3	113,7	105,3	14,0	16,1
SALDO	-30996,9	-7272,0	-9549,2	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte.....	70560,7	16731,9	21494,7	x	x	x	x	x
w tym Unia								
Europejska	75504,3	17900,4	23014,0	x	x	x	x	x
w tym strefa euro	21636,0	5127,3	6582,0	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się.....	-64490,6	-15265,2	-19663,6	x	x	x	x	x
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	-37067,0	-8738,7	-11380,3	x	x	x	x	x

^a Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są **wg kraju pochodzenia**. Dane dot. importu **wg kraju wysyłki** dostępne są w Informacji bieżącej o wynikach wstępnych *Obroty handlu zagranicznego ogółem i wg krajów I-X 2012 r.* na stronie internetowej GUS: http://www.stat.gov.pl/gus/5840_obroty_handlu_zagr_PLK_HTML.htm

W okresie styczeń–październik br. w **strukturze geograficznej** obrotów towarowych notowano w skali roku spadek udziału krajów rozwiniętych (w tym krajów UE), przy wzroście znaczenia pozostałych grup krajów.

STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO w okresie styczeń–październik 2012 r.

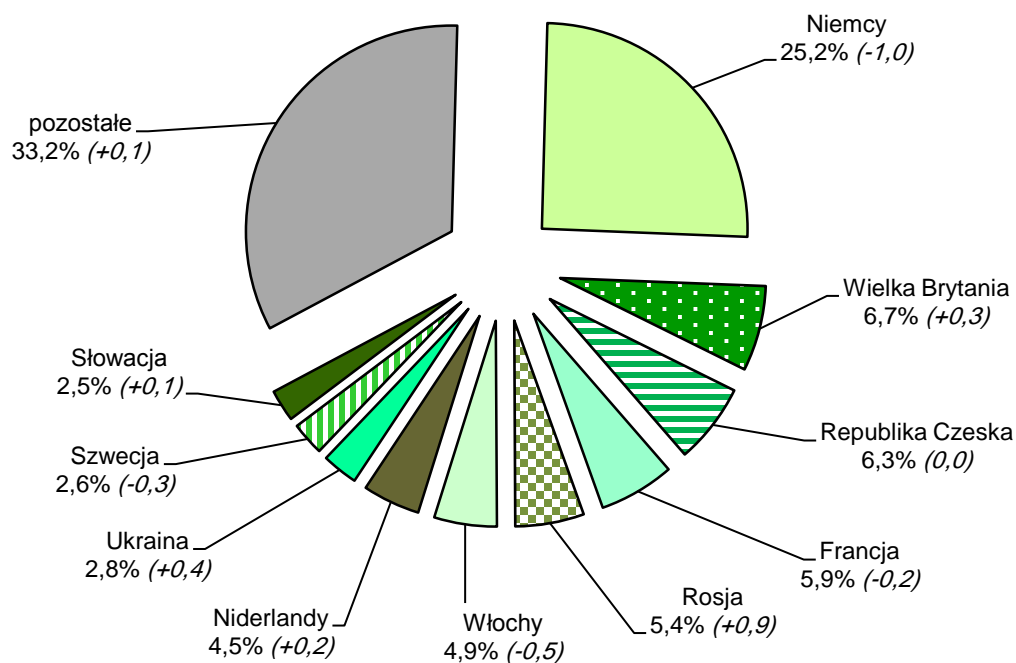
W obrotach z krajami **Unii Europejskiej** eksport wzrósł o 5,6% osiągając poziom 379,6 mld zł, natomiast import obniżył się – o 0,9% do 304,1 mld zł, co spowodowało poprawę dodatniego salda wymiany z 52,6 mld zł przed rokiem do 75,5 mld zł. Obroty wyrażone w euro wzrosły po stronie eksportu o 0,7% do 89,9 mld EUR, a po stronie importu obniżyły się o 5,6% do 72,0 mld EUR. Dodatkowo saldo zwiększyło się i wyniosło 17,9 mld EUR (wobec 13,0 mld EUR w okresie styczeń–październik ub. roku). Eksport w dolarach USA był niższy niż przed rokiem o 7,3%, natomiast import – mniejszy o 13,1%; w rezultacie saldo wyrażone w tej walucie wzrosło do 23,0 mld USD (przed rokiem 18,1 mld USD). Udział krajów UE obniżył się w eksporcie z 78,1% w okresie styczeń–październik ub. roku do 75,9%, a w imporcie – z 59,9% do 57,3%.

Wartość eksportu w obrotach z **Niemcami** wzrosła o 4,6% do poziomu 126,2 mld zł, a importu obniżyła się o 0,9% do 113,3 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 12,9 mld zł (przed rokiem 6,2 mld zł). Obroty z Niemcami wyrażone w euro obniżyły się w eksporcie o 0,2%, a w imporcie o 5,6%. Dodatkowo saldo wyniosło 3,0 mld EUR (przed rokiem 1,5 mld EUR). Udział Niemiec w wymianie ogółem zmniejszył się w eksporcie z 26,2% do 25,2%, a w imporcie – z 22,3% do 21,3%.

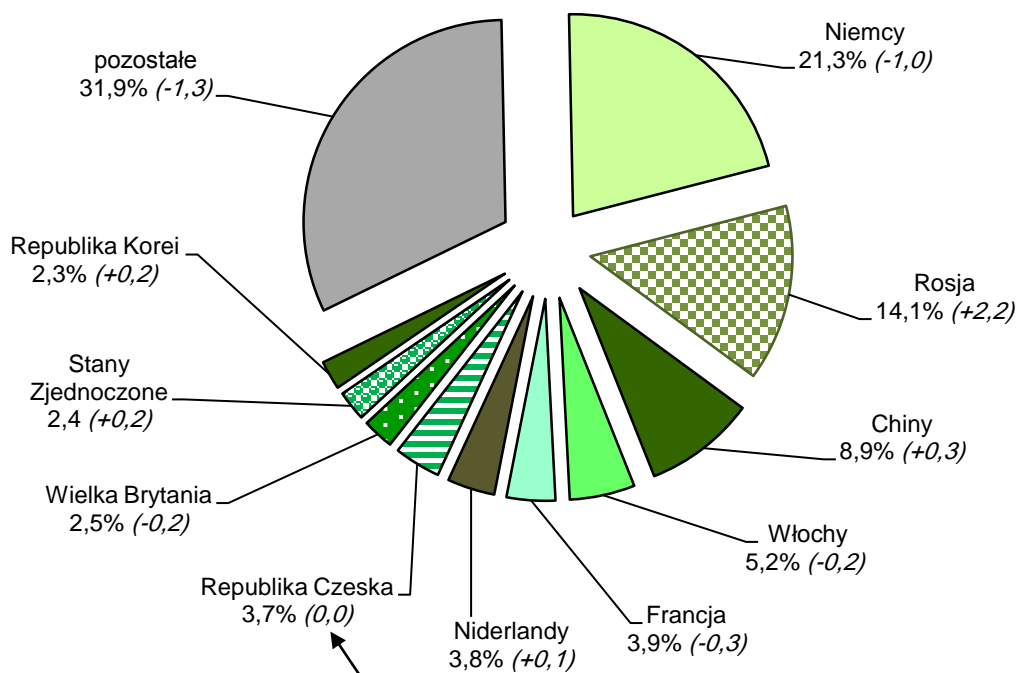
W obrotach z Niemcami wg grup towarowych SITC odnotowano m.in. wzrost eksportu części i akcesoriów do pojazdów, spalinowych silników tłokowych i ich części, miedzi oraz mebli i ich części, natomiast spadek – m.in. samochodów osobowych oraz urządzeń do rozdzielania energii elektrycznej. W imporcie nieznacznie zwiększyła się wartość dostaw artykułów z tworzyw sztucznych, natomiast obniżyła się – części i akcesoriów do pojazdów.

STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO w okresie styczeń–październik 2012 r.

eksport

import

Zmiany do okresu I-X 2011 r. (w p.proc.)

Wśród naszych partnerów handlowych, kolejne pozycje po Niemczech zajmowały w eksporcie – W. Brytania (6,7%), Republika Czeska (6,3%), Francja (5,9%), Rosja (5,4%), Włochy (4,9%), Niderlandy (4,5%), Ukraina (2,8%), Szwecja (2,6%) i Słowacja (2,5%), a w imporcie – Rosja (14,1%), Chiny (8,9%), Włochy (5,2%), Francja (3,9%), Niderlandy (3,8%), Republika Czeska (3,7%), W. Brytania (2,5%), Stany Zjednoczone (2,4%) oraz Republika Korei (2,3%).

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej** w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku zwiększyły się w eksporcie o 27,9% do poziomu 48,3 mld zł, a w imporcie o 19,3% do 85,4 mld zł. W rezultacie ujemne saldo pogłębiło się z minus 33,8 mld zł przed rokiem do minus 37,1 mld zł. Obroty wyrażone w euro w eksporcie wyniosły 11,5 mld EUR, a w imporcie 20,2 mld EUR i były wyższe odpowiednio o 22,4% i o 13,7%, natomiast ujemne saldo wyniosło 8,7 mld EUR (wobec minus 8,4 mld EUR przed rokiem). Eksport i import w dolarach USA wzrosły odpowiednio o 12,9% i o 5,3%, a ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 11,4 mld USD (wobec minus 11,7 mld USD w analogicznym okresie ub. roku). W wyniku znacznego wzrostu obrotów udział tej grupy krajów zwiększył się w eksporcie ogółem z 8,2% przed rokiem do 9,7%, a w imporcie ogółem – z 14,0% do 16,1%.

W porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku **Rosja** przesunęła się z szóstego na piąte miejsce wśród naszych partnerów handlowych w eksporcie, natomiast w imporcie pozostała na drugiej pozycji. Eksport do Rosji zwiększył się o 31,6% i wyniósł 27,1 mld zł, natomiast import wzrósł o 22,9% do poziomu 75,0 mld zł. Ujemne saldo obrotów wyniosło 47,9 mld zł (wobec minus 40,5 mld zł przed rokiem). Obroty z Rosją wyrażone w euro zwiększyły się o 25,8% w eksporcie i o 17,2% w imporcie, a ujemne saldo wyniosło 11,3 mld EUR (minus 10,0 mld EUR przed rokiem). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA zwiększyła się w eksporcie o 16,0%, a w imporcie o 8,6%. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 14,7 mld USD (14,0 mld USD w analogicznym okresie ub. roku). Udział Rosji wzrósł w eksporcie ogółem z 4,5% w okresie styczeń–październik ub. roku do 5,4%, a w imporcie – z 11,7% do 14,1%.

W obrotach z Rosją wg grup towarowych SITC wyższy niż przed rokiem był m.in. eksport owoców i orzechów świeżych lub suszonych, sprzętu telekomunikacyjnego oraz części i akcesoriów do pojazdów, natomiast niższy – statków, łodzi i konstrukcji pływających. W imporcie, poza ropą naftową, odnotowano wzrost wartości dostaw kauczuku syntetycznego oraz propanu i butanu skroplonego, natomiast spadek – węgla.

W obrotach ogółem **wg nomenklatury SITC** odnotowano wzrost eksportu we wszystkich sekcjach towarowych. Po stronie importu zmniejszyły się dostawy różnych wyrobów przemysłowych oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca. W strukturze towarowej eksportu m.in. zwiększył się, w wyniku wysokiej dynamiki obrotów, udział żywności i zwierząt żywych, natomiast obniżył się – maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego. W imporcie m.in. wzrósł udział paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, przy zmniejszającym się znaczeniu towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca oraz różnych wyrobów przemysłowych.

Dynamika i struktura obrotów ogółem wg sekcji SITC kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2012		I-X 2011	
	w mln zł	I-X 2011=100	struktura w %	
EKSPORT	500023,1	108,7	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	50272,7	120,0	10,1	9,1
Napoje i tytoń	6675,1	116,9	1,3	1,2
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	11800,9	108,4	2,4	2,4
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	24606,0	110,2	4,9	4,9
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	995,1	113,7	0,2	0,2
Chemikalia i produkty pokrewne	45510,0	110,4	9,1	9,0
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	106944,3	108,1	21,4	21,5
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	187907,1	104,9	37,6	38,9
Różne wyroby przemysłowe	63282,7	108,2	12,7	12,7
IMPORT	531020,0	103,6	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	36331,4	110,1	6,8	6,4
Napoje i tytoń	3271,6	108,9	0,6	0,6
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	18834,9	108,4	3,6	3,4
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	69913,8	108,5	13,2	12,6
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	2391,4	107,3	0,5	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne	74775,8	101,5	14,1	14,4
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	93999,5	99,2	17,7	18,5
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	168051,2	103,8	31,7	31,6
Różne wyroby przemysłowe	48404,7	96,8	9,1	9,8

Eksport **produktów rolno-spożywczych** w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku był wyższy o 19,2% i wyniósł 59935,6 mln zł (14211,5 mln EUR), a import wzrósł o 9,9% do poziomu 46179,4 mln zł (10939,4 mln EUR). Obroty zamknęły się większym niż przed rokiem dodatnim saldem w wysokości 13756,2 mln zł (3272,1 mln EUR) wobec 8273,9 mln zł (2031,6 mln EUR) w okresie dziesięciu miesięcy ub. roku. W wyniku stosunkowo wysokiej dynamiki obrotów towarami rolno-spożywczymi zwiększył się ich udział w wymianie ogółem – w eksporcie z 10,9% w okresie styczeń–październik ub. roku do 12,0%, a w imporcie z 8,2% do 8,7%. Odnotowano wzrost wymiany ze wszystkimi grupami krajów, szczególnie wysoki z krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Eksport do krajów rozwiniętych zwiększył się o 16,9% (w tym do krajów UE o 16,3%), do krajów rozwijających się – o 20,8%, a do krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 36,8%. Import z krajów rozwiniętych wzrósł o 7,2% (w tym z krajów UE o 7,5%), z krajów rozwijających się o 18,1% oraz z krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 48,3%.

Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (wg CN) przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2012							
	eksport				import			
	w mln zł	w mln EUR	I-X 2011= =100	struktura w %	w mln zł	w mln EUR	I-X 2011= =100	struktura w %
Produkty rolno-spożywcze.....	59935,6	14211,5	119,2	100,0	46179,4	10939,4	109,9	100,0
Przetwory spożywcze.....	27639,2	6550,4	118,5	46,1	18922,5	4485,4	112,3	41,0
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego.....	19731,2	4677,1	115,3	32,9	12084,7	2863,9	112,3	26,2
Produkty pochodzenia roślinnego.....	11295,4	2682,3	131,1	18,9	12290,9	2907,5	103,7	26,6
Oleje i tłuszcze.....	1269,8	301,7	104,5	2,1	2881,3	682,6	113,0	6,2

Eksport **zbóż** w porównaniu z okresem dziesięciu miesięcy ub. roku zwiększył się o 84,4% i wyniósł 1809,4 tys. ton o wartości 1705,5 mln zł (410,0 mln euro). Na rynki zagraniczne dostarczano głównie pszenicę i kukurydzę, a największym ich odbiorcą byli Niemcy. Import **zbóż** był o 5,9% niższy niż przed rokiem i wyniósł 1378,2 tys. ton o wartości 1501,4 mln zł (354,4 mln EUR), z czego prawie połowę stanowiła pszenica, a jedną trzecią – kukurydza. Sprowadzano także m.in. jęczmień, ryż i żyto. Dostawy **zbóż** pochodziły głównie z Republiki Czeskiej, Węgier, Niemiec i Słowacji.

W strukturze **rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych** w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku obniżył się udział importu dóbr inwestycyjnych z 14,9% do 14,7% oraz towarów przeznaczonych na cele konsumpcyjne z 19,6% do 19,4%, wzrósł natomiast udział importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie z 65,5% do 65,9%. Odnotowano wzrost importu we wszystkich grupach towarowych, w tym towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie o 4,3%, towarów konsumpcyjnych o 2,7% oraz dóbr inwestycyjnych – o 2,0%.

Pieniądz

W końcu listopada br. **подаж pieniądza M3¹⁶** wyniosła 903144,4 mln zł i była wyższa o 2,5% niż w końcu ub. roku oraz o 0,1% – niż przed miesiącem.

Komponenty podaży pieniądza M3 oraz aktywa systemu bankowego^a kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2011		2012			
	XI	XII	X	XI	zmiana w stosunku do	
					X 2012	XII 2011
w mln zł						
Podaż pieniądza (M3).....	853343,6	881496,3	902437,5	903144,4	706,8	21648,1
pieniądz gotówkowy w obiegu	99410,2	101848,6	102678,6	101714,4	-964,2	-134,2
depozyty i inne zobowiązania.....	737383,9	761896,9	776333,5	780201,4	3867,9	18304,6
pozostałe składniki M3.....	16549,5	17750,8	23425,4	21228,5	-2196,9	3477,7
Aktywa zagraniczne netto	137646,6	140162,3	167582,9	166423,8	-1159,1	26261,5
Aktywa krajowe netto	715696,9	741334,0	734854,6	736720,6	1866,0	-4613,4
należności	881681,5	880786,2	904334,8	902088,2	-2246,6	21302,0
zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego.....	101138,0	121624,2	88216,5	83394,0	-4822,5	-38230,1
saldo pozostałych pozycji netto	-267122,6	-261076,3	-257696,7	-248761,7	8935,0	12314,7

^a Stan w końcu okresu.

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) w końcu listopada br. wyniosły 101714,4 mln zł i zmniejszyły się o 0,1% w porównaniu z końcem ub. roku oraz o 0,9% w stosunku do października br.

Depozyty i inne zobowiązania, stanowiące główną pozycję w strukturze podaży pieniądza (M3), w końcu listopada br. wyniosły 780201,4 mln zł i wzrosły o 2,4% w stosunku do końca ub. roku. Zwiększyły się depozyty i inne zobowiązania wobec niemonetarnych instytucji finansowych – o 23,4%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 14,2%, instytucji samorządowych – o 13,7% oraz gospodarstw domowych – o 5,7%. Obniżył się natomiast stan depozytów i innych zobowiązań wobec funduszy ubezpieczeń społecznych – o 14,5% oraz przedsiębiorstw – o 11,5%.

¹⁶ Opracowano na podstawie danych NBP.

W stosunku do poprzedniego miesiąca depozyty i inne zobowiązania zwiększyły się o 0,5%, w tym wobec instytucji samorządowych – o 1,2%, gospodarstw domowych – o 0,7% oraz przedsiębiorstw – o 0,4%. Depozyty i inne zobowiązania wobec niemonetarnych instytucji finansowych nie uległy istotnej zmianie. Zmniejszył się stan depozytów i innych zobowiązań wobec funduszy ubezpieczeń społecznych – o 30,9% oraz instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 1,4%.

Pozostałe składniki M3 na koniec listopada br. wyniosły 21228,5 mln zł. Wartość tej pozycji zwiększyła się w stosunku do końca ub. roku o 19,6%, a w porównaniu ze stanem na koniec października br. zmniejszyła się o 9,4%.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na stan zasobów pieniądza były **aktywa zagraniczne netto**, które w końcu listopada br. wyniosły 166423,8 mln zł. Ich wartość w stosunku do końca ub. roku wzrosła o 18,7%, zaś w porównaniu z końcem października br. zmniejszyła się o 0,7%. **Aktywa krajowe netto** na koniec listopada br. wyniosły 736720,6 mln zł i były niższe o 0,6% w stosunku do końca ub. roku, a w porównaniu ze stanem na koniec października br. zwiększyły się o 0,3%.

Należności, stanowiące największą pozycję w strukturze aktywów krajowych netto, na koniec listopada br. ukształtowały się na poziomie 902088,2 mln zł i wzrosły w porównaniu z końcem ub. roku o 2,4%. Zwiększyły się należności od niemonetarnych instytucji finansowych – o 16,5%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 13,5%, przedsiębiorstw – o 4,9%, od gospodarstw domowych – o 0,6% oraz instytucji samorządowych – o 0,5%. Należności od funduszy ubezpieczeń społecznych zmniejszyły się o 21,3%.

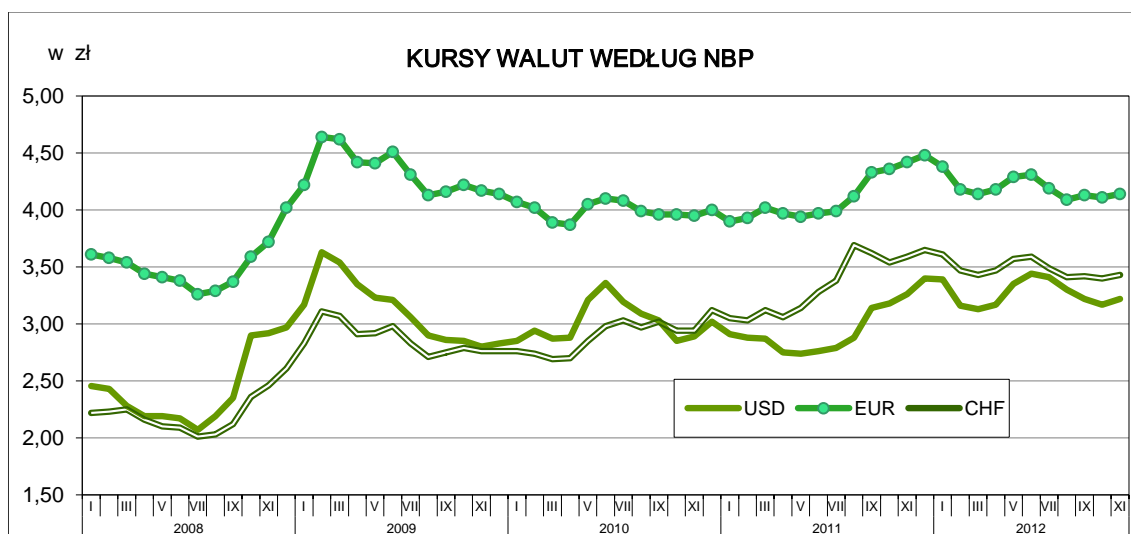
W stosunku do końca października br. należności obniżyły się o 0,2%, w tym od niemonetarnych instytucji finansowych – o 10,8%. Wzrosły należności od instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 2,1%, od instytucji samorządowych oraz przedsiębiorstw – po 0,2%, gospodarstw domowych – o 0,1%. Należności od funduszy ubezpieczeń społecznych wyniosły 664,3 mln zł, podczas gdy przed miesiącem ich nie odnotowano.

Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego wyniosło na koniec listopada br. 83394,0 mln zł. Zadłużenie to zmniejszyło się o 31,4% w porównaniu z końcem ub. roku oraz o 5,5% w stosunku do stanu na koniec października br.

Czynnikiem obniżającym stan zasobów pieniądza było ujemne **saldo pozostałych pozycji netto** w kwocie 248761,7 mln zł, które poprawiło się w relacji do stanu na koniec ub. roku o 12314,6 mln zł, a w stosunku do poprzedniego miesiąca – o 8935,0 mln zł.

Z dniem 8 listopada br. weszła w życie decyzja Rady Polityki Pieniężnej o obniżce stóp procentowych o 0,25 p.proc. W rezultacie stopa lombardowa została obniżona do 6,00%, stopa redyskonta weksli – do 4,75%, stopa referencyjna – do 4,50%, a stopa depozytowa – do 3,00%.

Z dniem 6 grudnia br. weszła w życie kolejna decyzja Rady Polityki Pieniężnej o obniżce stóp procentowych o 0,25 p.proc. do poziomu: stopa lombardowa – 5,75%, stopa redyskonta weksli – 4,50%, stopa referencyjna – 4,25%, a stopa depozytowa – 2,75%.

Średni miesięczny **kurs dolara amerykańskiego** w Narodowym Banku Polskim wyniósł w listopadzie br. 322,37 zł/100 USD i obniżył się w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku o 1,1%, a w porównaniu ze średnim kursem z grudnia ub. roku – o 5,1%. W stosunku do października br. kurs dolara amerykańskiego wzrósł o 1,8%.

Średni miesięczny **kurs euro** w Narodowym Banku Polskim w listopadzie br. ukształtował się na poziomie 413,54 zł/100 EUR i był niższy niż w analogicznym miesiącu ub. roku – o 6,5% oraz niż w grudniu ub. roku – o 7,6%. W porównaniu z październikiem br. kurs euro był wyższy o 0,6%.

Średni miesięczny **kurs franka szwajcarskiego** w Narodowym Banku Polskim w listopadzie br. wyniósł 343,10 zł/100 CHF i obniżył się w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku o 4,5% oraz o 5,9% wobec średniego kursu z grudnia ub. roku. W stosunku do października br. kurs franka szwajcarskiego wzrósł o 1,0%.

Budżet państwa

W okresie styczeń–listopad br. **dochody** budżetu państwa¹⁷ wyniosły 262950,9 mln zł (tj. 89,5% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2012 r.), a **wydatki** 293376,9 mln zł (odpowiednio 89,2%). **Deficyt** ukształtował się na poziomie 30426,0 mln zł, co stanowiło 86,9% planu.

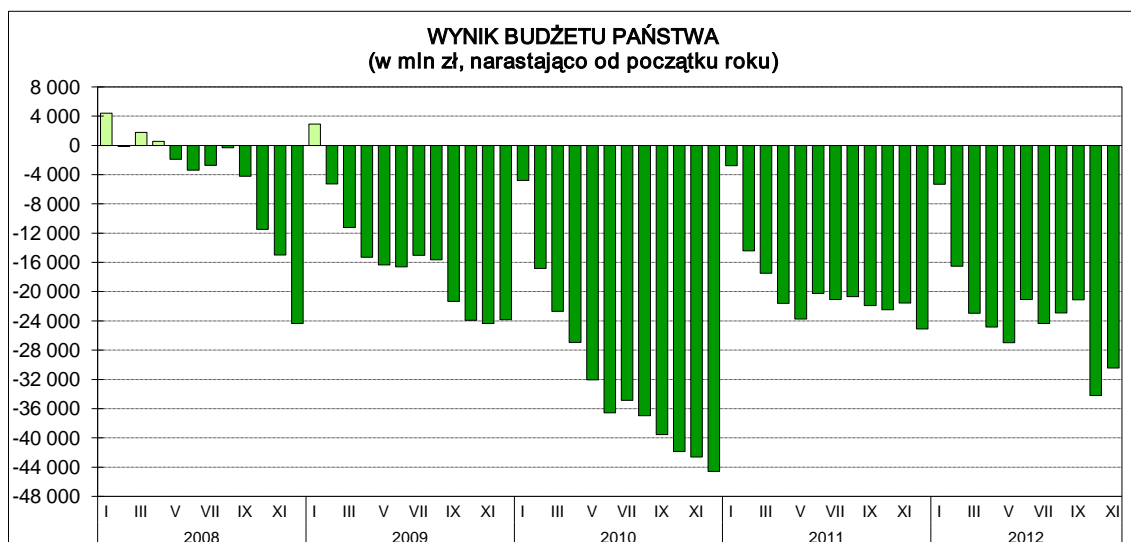
Dochody i wydatki budżetu państwa kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2012 r.	I–XI 2012		
		wykonanie	realizacja ustawy budżetowej	struktura
	w mln zł	w %		
Dochody ogółem	293766,1	262950,9	89,5	100,0
dochody podatkowe.....	264803,0	227635,7	86,0	86,6
w tym:				
podatki pośrednie.....	196118,0	167546,5	85,4	63,7
w tym podatek akcyzowy	62600,0	55117,2	88,0	21,0
podatek dochodowy od osób prawnych	26635,0	22949,0	86,2	8,7
podatek dochodowy od osób fizycznych	40250,0	35900,5	89,2	13,7
dochody niepodatkowe	27125,2	34041,0	125,5	12,9
w tym wpływy z cła	1830,0	1828,1	99,9	0,7
środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi.....	1837,9	1274,2	69,3	0,5
Wspólna Polityka Rolna i Rybacka	230,1	168,5	73,2	0,1
fundusze strukturalne i inne	1607,8	1105,7	68,8	0,4
Wydatki ogółem	328765,7	293376,9	89,2	100,0
w tym:				
obsługa długu krajowego	32226,0	31307,4	97,1	10,7
obsługa zadłużenia zagranicznego	10770,0	10149,5	94,2	3,5
rozliczenia z budżetem ogólnym UE z tytułu środków własnych	16451,8	16451,8	100,0	5,6
dotacje dla:				
Funduszu Emerytalno-Rentowego	15244,9	14009,9	91,9	4,8
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	39939,3	37808,6	94,7	12,9
subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	50667,8	49517,4	97,7	16,9
Deficyt (-) / Nadwyżka (+)	-34999,6	-30426,0	86,9	x
Finansowanie deficytu ^a				
źródła krajowe	21948,4	13345,6	60,8	x
źródła zagraniczne	17585,1	18691,6	106,3	x

^a Obejmuje finansowanie deficytu budżetu państwa i budżetu środków europejskich.

¹⁷ Opracowano na podstawie informacji Ministerstwa Finansów: „Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa za okres styczeń–listopad 2012 r.”

Dochody zrealizowane w okresie styczeń–listopad br. były wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku o 3,1%, a realizacja ustawy budżetowej w ich zakresie była o 3,8 p.proc. niższa niż przed rokiem. Wpływy z podatków pośrednich wyniosły 167546,5 mln zł (tj. o 0,4% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku), w tym z podatku akcyzowego 55117,2 mln zł (o 4,1% więcej niż przed rokiem). Ich udział w łącznej kwocie dochodów wyniósł odpowiednio 63,7% i 21,0%.

Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych ukształtowały się na poziomie 22949,0 mln zł (o 6,9% więcej niż przed rokiem), a dochodowego od osób fizycznych – 35900,5 mln zł (o 5,6% więcej niż przed rokiem). Ich udział w dochodach ogółem wyniósł odpowiednio 8,7% i 13,7%. Dochody budżetu państwa z tytułu napływu środków z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegających zwrotowi stanowiły 69,3% planu i były wyższe o 11,0% od dochodów z tego tytułu uzyskanych w analogicznym okresie ub. roku.

Wydatki poniesione w okresie styczeń–listopad br. były o 6,1% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku, a realizacja ustawy budżetowej w ich zakresie była o 0,9 p.proc. wyższa. Wyплаты subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego były o 4,9% wyższe niż przed rokiem i wyniosły 49517,4 mln zł, tj. 16,9% wydatków ogółem. Wydatki na obsługę długu krajowego i zagranicznego stanowiły 14,2% wydatków ogółem (przed rokiem 12,6%). Wyplacone do końca listopada br. dotacje dla Funduszu Emerytalno-Rentowego wyniosły 14009,9 mln zł (o 2,0% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku), a dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – 37808,6 mln zł (o 1,8% więcej), co odpowiednio stanowiło 4,8% i 12,9% wydatków ogółem.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2012		I-X 2011	
	wykonanie w mln zł	realizacja ustawy budżetowej	struktura	
			w %	
Ogółem wydatki bieżące jednostek budżetowych	44390,9	72,9	100,0	100,0
w tym:				
Transport i łączność.....	1994,4	61,1	4,5	4,3
Nauka.....	131,7	67,7	0,3	1,0
Oświata i wychowanie.....	1237,8	80,3	2,8	2,7
Szkolnictwo wyższe.....	22,2	71,1	0,1	0,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.....	165,4	73,2	0,4	0,3
Ochrona zdrowia.....	1990,6	72,0	4,5	4,3
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.....	202,1	74,3	0,5	0,5
Administracja publiczna.....	8360,4	79,2	18,8	18,7
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa.....	1383,2	77,8	3,1	3,2
Wymiar sprawiedliwości.....	7513,2	81,4	16,9	17,1
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.....	8194,9	80,9	18,5	18,6
Obrona narodowa.....	9312,9	70,9	21,0	20,3

W okresie styczeń–październik br. **wydatki bieżące jednostek budżetowych** były o 3,3% wyższe niż przed rokiem, a ich udział w ogólnej kwocie wydatków budżetu państwa wyniósł 16,3% (wobec 16,9% w analogicznym okresie ub. roku).

Według danych izb skarbowych i celnych, **zaległości z tytułu podatków** wg stanu w dniu 30 września br. kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Zaległości		Struktura w %	Z zaległości ogółem			
	ogółem	w tym z lat ubiegłych		płatne w ratach i odroczone	wstrzymanie wykonania decyzji	w postępowaniu egzekucyjnym	pozostałe zaległości
	w mln zł			w mln zł			
Ogółem.....	28126,7	20488,0	100,0	425,5	307,1	15743,7	11650,4
w tym:							
Podatek dochodowy od osób prawnych.....	1171,4	862,1	4,1	14,9	26,4	583,1	547,0
Podatek dochodowy od osób fizycznych.....	5309,3	3815,2	18,9	156,1	82,0	3602,3	1468,9
Podatek od towarów i usług (VAT)	15157,7	10243,4	53,9	238,0	67,3	9202,8	5649,6
Podatek akcyzowy	6412,5	5511,1	22,8	16,5	131,3	2320,8	3943,9
Podatek od gier	58,2	38,8	0,2	0	0	28,4	29,7
Podatki zniesione	17,5	17,5	0,1	0	0	6,2	11,3

Stan łącznych zaległości w końcu września br. był o 3360,9 mln zł wyższy niż w końcu ub. roku (tj. o 11,9%, podczas gdy przed rokiem notowano wzrost odpowiednio o 9,8%). Zaległości z tytułu podatku akcyzowego zwiększyły się o 4,2% (wobec 7,8% przed rokiem), z tytułu podatku od towarów i usług – o 15,7% (przed rokiem notowano wzrost o 10,0%). W łącznej kwocie zaległości najwyższy udział miały zaległości z tytułu podatku od towarów i usług – 53,9% (przed rokiem 51,6%), podatku akcyzowego – 22,8% (wobec 24,8%) oraz podatku dochodowego od osób fizycznych – 18,9% (wobec 18,4%).

Według danych Ministerstwa Finansów, wskaźnik realizacji podatków¹⁸ (tzw. ściągальność) za okres trzech kwartałów br. wyniósł ogółem 96,4%, wobec 96,9% przed rokiem. Wskaźnik ten dla podatku od towarów i usług ukształtował się na poziomie 94,6% (wobec 95,9% w okresie trzech kwartałów ub. roku), podatku dochodowego od osób fizycznych – 97,0% (wobec 97,4%), od osób prawnych – 98,6% (wobec 98,4%).

---

¹⁸ Jest to stosunek wielkości zrealizowanych wpływów bieżących pomniejszonych o nadpłaty podatku, do wielkości podatku należnego będącego sumą zrealizowanych wpływów bieżących pomniejszonych o nadpłaty podatku, wielkości bieżących zaległości, kwoty umorzonych zobowiązań podatkowych oraz zobowiązań, których poboru zaniechano.

*

*

*

Wyniki finansowe ubezpieczycieli

Wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń¹⁹ ogółem w okresie trzech kwartałów br. były korzystniejsze niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Lepsze wyniki niż przed rokiem uzyskały zakłady ubezpieczeń na życie, a nieco słabsze – zakłady prowadzące działalność w zakresie pozostałych ubezpieczeń osobowych i ubezpieczeń majątkowych.

Przychody i koszty zakładów ubezpieczeń ogółem kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem			Dział I ^a			Dział II ^b		
	I-IX 2011	I-IX 2012		I-IX 2011	I-IX 2012		I-IX 2011	I-IX 2012	
	w mln zł		I-IX 2011= =100	w mln zł		I-IX 2011= =100	w mln zł		I-IX 2011= =100
Przychody ogółem	48469,2	54016,4	111,4	29003,3	33657,3	116,0	19465,9	20359,1	104,6
w tym:									
Składki przypisane brutto.....	43532,4	46945,9	107,8	24576,5	27187,4	110,6	18955,9	19758,5	104,2
Przychody z lokat.....	8284,2	10370,9	125,2	4349,9	6948,8	159,7	3934,3	3422,1	87,0
Koszty ogółem	43233,5	48490,2	112,2	26725,6	31052,8	116,2	16507,9	17437,4	105,6
w tym:									
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto.....	29735,0	29249,8	98,4	19409,1	18702,9	96,4	10325,9	10546,9	102,1
Zmiany stanu innych rezerw techniczno- ubezpieczeniowych.....	-3022,7	5127,7	x	-3035,6	5109,4	x	12,9	18,3	141,9
Koszty działalności ubezpieczeniowej.....	8823,7	9778,6	110,8	4034,8	4653,7	115,3	4788,9	5125,0	107,0
Koszty działalności lokacyjnej.....	6486,9	2409,0	37,1	5828,7	1955,2	33,5	658,2	453,8	68,9
Obciążenie wyniku finansowego.....	772,1	988,9	128,1	484,7	570,1	117,6	287,4	418,8	145,7
Wynik finansowy netto	5235,7	5526,2	105,5	2277,7	2604,5	114,3	2958,0	2921,7	98,8
Wynik techniczny	2873,2	3438,0	119,7	2591,5	2716,6	104,8	281,7	721,4	256,1

a Ubezpieczenia na życie. b Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe.

W strukturze przychodów ogółem dominującą pozycję stanowiły składki. W okresie trzech kwartałów br. **składki przypisane brutto ogółem** wyniosły 46,9 mld zł (o 7,8% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku), z czego 27,2 mld zł stanowiły składki działu I,

¹⁹ Opracowano na podstawie danych Komisji Nadzoru Finansowego przekazanych w dniu 7 grudnia 2012 r.

a 19,8 mld zł – działu II (wzrost odpowiednio o 10,6% i 4,2%). **Przychody z działalności lokacyjnej** wyniosły 10,4 mld zł i były o 25,2% wyższe niż przed rokiem.

W strukturze kosztów ogółem znaczącą pozycję stanowiły odszkodowania. **Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto ogółem** w okresie trzech kwartałów br. wyniosły 29,2 mld zł i były niższe o 1,6% niż przed rokiem. W dziale I zmniejszyły się o 3,6% do 18,7 mld zł, a w dziale II wzrosły o 2,1% do 10,5 mld zł. Wartość **kosztów działalności lokacyjnej ogółem** zmniejszyła się o 62,9% i ukształtowała się na poziomie 2,4 mld zł (w dziale I – 2,0 mld zł, a w dziale II – 0,5 mld zł).

Łączny **wynik finansowy netto** zakładów ubezpieczeń w okresie styczeń–wrzesień br. wyniósł 5,5 mld zł i był o 5,5% wyższy niż przed rokiem. Towarzystwa ubezpieczeń w dziale I wypracowały nadwyżkę w wysokości 2,6 mld zł, tj. o 14,3% wyższą niż w analogicznym okresie ub. roku, natomiast w dziale II wynik był gorszy niż przed rokiem o 1,2% i wyniósł 2,9 mld zł.

Wynik techniczny (w ujęciu zagregowanym) wyniósł 3,4 mld zł i był o 19,7% wyższy niż w okresie trzech kwartałów ub. roku. Wzrósł wynik w dziale I (o 4,8% do 2,7 mld zł) oraz w dziale II (z 0,3 mld zł do 0,7 mld zł).

Składki przypisane brutto oraz odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w podziale na wybrane rodzaje ubezpieczeń kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Składki przypisane brutto			Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		
	I-IX 2011	I-IX 2012		I-IX 2011	I-IX 2012	
	mln zł	I-IX 2011=100		mln zł	I-IX 2011=100	
DZIAŁ I						
Ogółem z działalności bezpośredniej	24556,3	27165,8	110,6	19397,1	18693,6	96,4
Ubezpieczenia na życie	13491,4	14632,5	108,5	13796,9	12486,0	90,5
Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci.....	84,1	86,2	102,5	97,8	182,4	186,5
Ubezpieczenia na życie, związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	7630,7	8889,3	116,5	4184,4	4699,6	112,3
Ubezpieczenia rentowe.....	73,6	75,2	102,2	47,2	51,9	110,0
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe.....	3276,5	3482,6	106,3	1270,8	1273,7	100,2
DZIAŁ II						
Ogółem z działalności bezpośredniej	18596,6	19268,7	103,6	10157,0	10344,0	101,8
w tym:						
Ubezpieczenia wypadkowe.....	972,2	995,5	102,4	238,3	236,0	99,0
Ubezpieczenia chorobowe.....	334,4	355,9	106,4	125,2	127,2	101,6
Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych	4246,5	4218,7	99,3	2818,7	2579,6	91,5
Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami.....	2257,4	2268,1	100,5	1044,6	852,6	81,6
w tym obowiązkowe budynków w gospodarstwach rolnych.....	352,6	343,5	97,4	151,0	120,8	80,0
Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych.....	1374,1	1512,3	110,1	779,7	1150,7	147,6
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów lądowych	6364,8	6730,8	105,8	4030,3	4045,0	100,4
w tym obowiązkowe OC posiadaczy pojazdów mechanicznych	6211,6	6584,1	106,0	3888,3	3929,1	101,0
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	1118,1	1360,2	121,7	471,3	451,6	95,8

Składki przypisane brutto z działalności bezpośredniej w okresie trzech kwartałów br. wyniosły w ubezpieczeniach na życie 27,2 mld zł (o 10,6% więcej niż przed rokiem), a w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – 18,7 mld zł (spadek o 3,6%). Składki działu I stanowiły 58,5% składek przypisanych brutto z działalności bezpośredniej ogółem, a zakładów działu II – 41,5%.

Dominującą pozycję w strukturze działu I pod względem wartości zebranych składek brutto, podobnie jak w analogicznym okresie ub. roku stanowiły ubezpieczenia na życie (53,9%) oraz ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (32,7%). W dziale II składki brutto zebrane z tytułu polis komunikacyjnych wyniosły 10,9 mld zł, co stanowiło 56,8% składek przypisanych brutto tego działu (z tego udział ubezpieczeń casco wyniósł 21,9%, a ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów lądowych 34,9%).

Wartość **odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto z działalności bezpośredniej** w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku w ubezpieczeniach na życie zmniejszyła się o 3,6% do 18,7 mld zł, natomiast w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych wzrosła o 1,8%, do 10,3 mld zł.

Aktywa i pasywa zakładów ubezpieczeń kształtowały się następująco (wg stanu w końcu okresu):

Wyszczególnienie	Ogółem			Dział I			Dział II		
	IX 2011	IX 2012		IX 2011	IX 2012		IX 2011	IX 2012	
	mln zł		IX 2011= =100	mln zł		IX 2011= =100	mln zł		IX 2011= =100
Aktywa ogółem	148525,7	158719,3	106,9	91377,1	96810,9	105,9	57148,6	61908,4	108,3
w tym:									
Lokaty	95363,2	97613,3	102,4	49237,5	48553,6	98,6	46125,7	49059,7	106,4
Aktywa netto ubezpieczeń na życie ^a ..	36743,1	42454,2	115,5	36743,1	42454,2	115,5	x	x	x
Pasywa ogółem	148525,7	158719,3	106,9	91377,1	96810,9	105,9	57148,6	61908,4	108,3
w tym:									
Kapitał własny	29731,7	34124,5	114,8	12121,9	13996,4	115,5	17609,8	20128,1	114,3
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	109871,4	117771,8	107,2	74255,6	78603,6	105,9	35615,8	39168,2	110,0

^a Gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający.

Suma bilansowa zakładów ubezpieczeń ogółem na koniec września br. wyniosła 158,7 mld zł (wzrost w skali roku o 6,9%), z tego na dział I przypadało 96,8 mld zł (o 5,9% więcej niż przed rokiem), na dział II – 61,9 mld zł (o 8,3% więcej). Wartość **aktywów netto ubezpieczeń na życie** (gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający) wzrosła do 42,5 mld zł (o 15,5%). Wartość **lokat** w zakładach ubezpieczeń ogółem zwiększyła się o 2,4% do 97,6 mld zł, przy czym w zakładach ubezpieczeń na życie wyniosła 48,6 mld zł (o 1,4% mniej niż przed rokiem), a w zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych – 49,1 mld zł (o 6,4% więcej).

Główną pozycją **pasywów** były **rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe**, które (łącznie dla całego rynku) ukształtowały się w końcu września br. na poziomie 117,8 mld zł, tj. o 7,2% wyższym niż przed rokiem. Rezerwy te w dziale I wyniosły 78,6 mld zł (wzrost o 5,9%), a w dziale II – 39,2 mld zł (wzrost o 10,0%).

O bezpieczeństwie funkcjonowania zakładów ubezpieczeń, obok rezerw adekwatnych do przyjętego do ochrony ryzyka, decyduje dostosowany do wymogów ostrożnościowych poziom **kapitałów (środków) własnych**. Łącznie, na koniec września br., kapitały te wyniosły 34,1 mld zł (o 14,8% więcej niż na koniec września ub. roku). Kapitał własny towarzystw ubezpieczeń na życie zwiększył się o 15,5% do 14,0 mld zł, a w zakładach chroniących pozostałe ryzyka osobowe i majątkowe wzrósł o 14,3% do 20,1 mld zł.

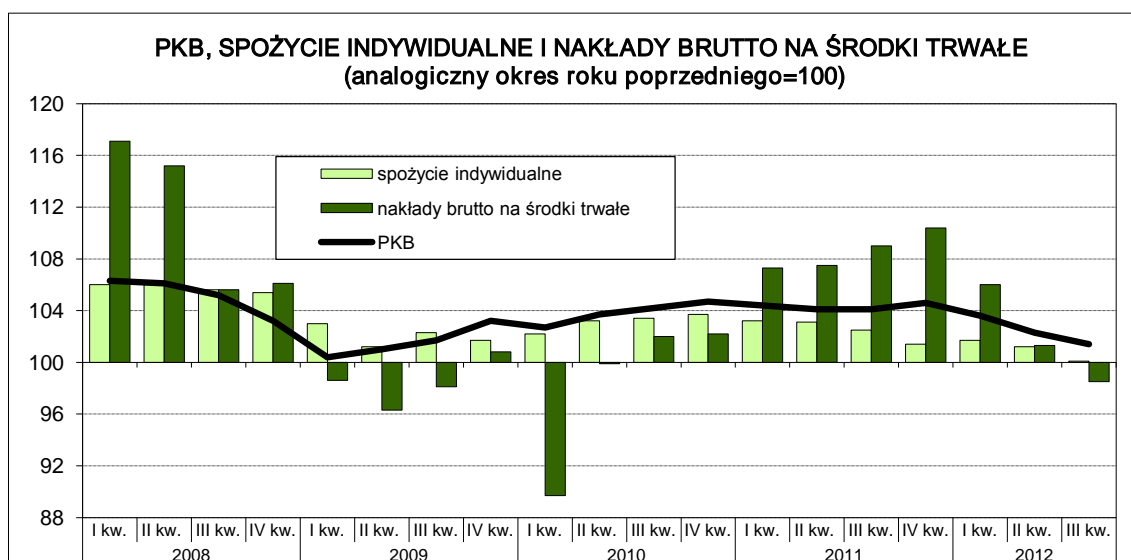
Wskaźniki bezpieczeństwa działalności ubezpieczeniowej kształtowały się następująco (wg stanu w końcu okresu):

Wyszczególnienie	Ogółem		Dział I		Dział II	
	IX 2011	IX 2012	IX 2011	IX 2012	IX 2011	IX 2012
	w %					
Wskaźnik monitorowania ^a	334,1	383,0	296,4	336,5	372,6	429,9
Wskaźnik pokrycia rezerw ^b	115,5	112,6	108,6	109,1	129,8	119,6

^a Relacja środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności do marginesu wypłacalności. ^b Relacja aktywów spełniających warunki ustawowe do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto.

Produkt krajowy brutto

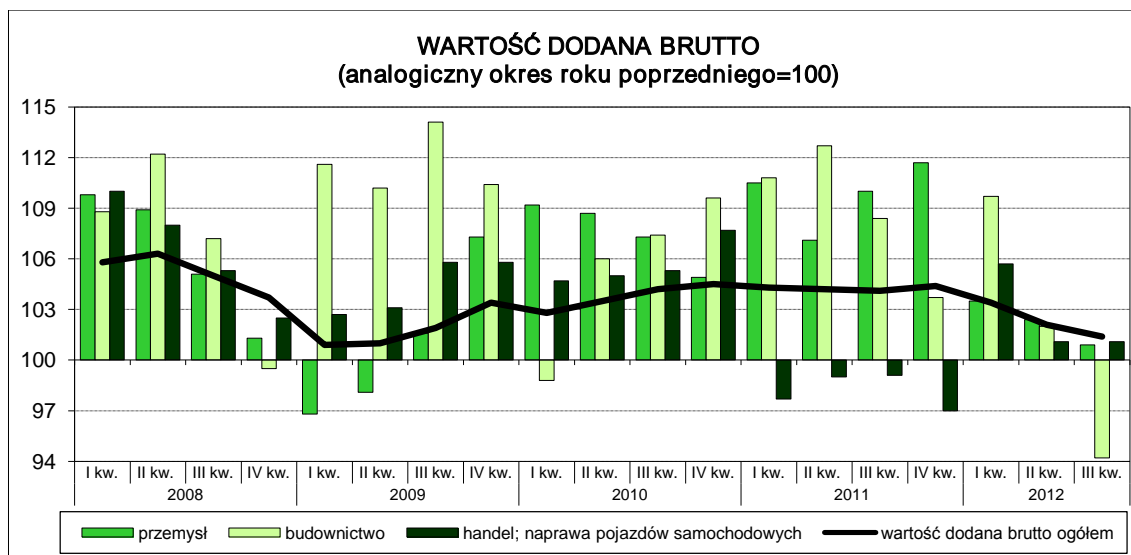
Według wstępnych danych, w III kwartale br. tempo wzrostu **produktu krajowego brutto** (w cenach stałych średniorocznych roku poprzedniego) było wolniejsze niż w poprzednich okresach – PKB zwiększył się o 1,4% w skali roku (wobec wzrostu o 2,3% w II kwartale br. i o 4,1% w III kwartale ub. roku). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym, produkt krajowy brutto zwiększył się o 1,9% (wobec 2,3% przed kwartałem oraz 4,1% przed rokiem).

Na spowolnienie tempa wzrostu PKB w III kwartale br. wpłynęło znaczne osłabienie dynamiki spożycia ogółem oraz ponowny spadek akumulacji brutto w skali roku. Oddziaływanie popytu krajowego na wzrost PKB było negatywne i wyniosło minus 0,7 p.proc. Wpływ spożycia ogółem wyniósł 0,1 p.proc. (w tym spożycia indywidualnego również 0,1 p.proc., przy neutralnym wpływie spożycia publicznego), a akumulacji – minus 0,8 p.proc. (przy ujemnym oddziaływaniu zapasów – minus 0,5 p.proc. oraz popytu inwestycyjnego – minus 0,3 p.proc.). Pozytywny wpływ popytu zagranicznego na wzrost PKB wyniósł 2,1 p.proc.

Popyt krajowy w III kwartale br. był o 0,7% niższy niż przed rokiem (wobec spadku odpowiednio o 0,4% w II kwartale br. i wzrostu o 2,6% w III kwartale ub. roku). Tempo wzrostu spożycia ogółem spowolniło do 0,1% (wobec 1,0% w II kwartale br. oraz 0,7% w III kwartale ub. roku). Spożycie indywidualne było wyższe niż przed rokiem o 0,1%, a publiczne – o 0,2%. Akumulacja brutto po raz drugi z kolei obniżyła się w skali roku (o 3,7% wobec spadku o 5,9% w II kwartale br. oraz wzrostu o 10,4% przed rokiem). Po raz pierwszy od 2010 r. obniżyły się w skali roku nakłady brutto na środki trwałe (o 1,5% wobec wzrostu o 9,0% w III kwartale ub. roku). **Stopa inwestycji** była o 0,9 p.proc. niższa niż przed rokiem i wyniosła 18,8%.

W III kwartale br. notowano dalsze znaczne osłabienie dynamiki **eksportu**, który zwiększył się w ujęciu rocznym o 0,7% (wobec wzrostu o 2,6% w II kwartale br. i o 8,9% przed rokiem). Pogłębił się nieco spadek **importu** – do 3,7% (w poprzednim kwartale obserwowano spadek o 3,1%, a przed rokiem wzrost – o 5,3%).

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w III kwartale br. była wyższa niż analogicznym okresie ub. roku o 1,4% (wobec wzrostu o 2,1% w II kwartale br. i 4,1% przed rokiem). Wyższy niż przeciętnie wzrost wartości dodanej brutto wystąpił m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (9,7%) oraz w informacji i komunikacji (3,7%). Niskie tempo wzrostu wartości dodanej brutto notowano m.in. w przemyśle (0,9%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (1,1%). W budownictwie po raz pierwszy od 2010 r. obserwowano spadek wartości dodanej brutto – o 5,8%.

Produkt krajowy brutto niewyrównany sezonowo (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2011	2010				2011				2012		
	w mln zł		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III
			kwartały – w mln zł										
Spżycie	1 136 236,7	1 207 585,1	283 105,5	278 839,8	285 706,8	288 584,6	303 202,6	297 647,4	300 005,1	306 730,0	318 858,5	313 035,7	310 599,7
w tym:													
indywidualne	856 184,2	920 506,8	216 332,2	211 099,5	217 714,9	211 037,6	233 380,5	228 598,1	232 891,0	225 637,2	246 839,2	240 620,4	240 937,4
publiczne	268 427,0	274 758,0	63 943,0	64 699,0	64 953,0	74 832,0	66 839,0	65 811,0	63 906,0	78 202,0	68 860,0	68 999,4	66 273,2
Akumulacja brutto	297 449,3	333 187,0	41 587,9	66 339,3	70 864,2	118 657,9	47 562,4	75 895,4	78 945,8	130 783,4	54 611,8	73 545,7	76 727,7
w tym nakłady brutto na													
środki trwałe	281 320,3	309 742,8	40 031,9	62 237,3	67 223,3	111 827,8	42 613,3	67 352,9	74 030,3	125 746,3	46 623,5	70 260,9	73 554,9
Eksport	598 369,6	688 739,4	134 656,2	151 861,8	154 070,9	157 780,7	158 738,1	168 662,6	175 954,9	185 383,8	178 740,9	183 658,2	183 745,6
Import	615 470,3	706 266,2	136 143,0	152 340,9	160 034,7	166 951,7	160 965,5	173 320,7	179 550,2	192 429,8	181 490,2	181 981,6	178 995,0
Popyt krajowy	1 433 686,0	1 540 772,1	324 693,4	345 179,1	356 571,0	407 242,5	350 765,0	373 542,8	378 950,9	437 513,4	373 470,3	386 581,4	387 327,4
Produkt krajowy brutto	1 416 585,3	1 523 245,3	323 206,6	344 700,0	350 607,2	398 071,5	348 537,6	368 884,7	375 355,6	430 467,4	370 721,0	388 258,0	392 078,0
Wartość dodana brutto	1 247 650,9	1 337 503,8	287 110,2	302 664,3	306 308,4	351 568,0	308 757,7	322 767,8	326 256,4	379 721,9	330 624,4	343 042,6	344 786,0
w tym:													
przemysł	300 296,4	334 743,0	68 377,6	68 756,8	68 748,9	94 413,1	81 248,0	72 313,8	73 883,0	107 298,2	89 950,4	77 312,7	78 490,8
budownictwo	101 026,0	107 533,9	15 299,6	24 416,4	28 213,7	33 096,3	16 088,6	27 847,8	30 639,2	32 958,3	15 492,0	28 158,5	28 016,9
handel; naprawa pojazdów													
samochodowych	242 150,0	251 414,2	60 308,1	57 684,5	61 289,9	62 867,5	61 758,4	60 779,3	64 060,0	64 816,5	67 348,3	63 846,6	67 733,5
transport i gospodarka													
magazynowa	68 806,3	75 994,4	14 254,8	16 801,3	18 954,3	18 795,9	15 162,2	17 307,3	21 279,3	22 245,6	15 990,1	19 942,2	25 204,4
zakwaterowanie													
i gastronomia	14 630,5	16 444,5	2 594,7	3 723,4	4 288,7	4 023,7	2 887,5	3 801,8	4 848,7	4 906,5	3 009,4	3 913,8	5 083,0
informacja i komunikacja	47 447,3	48 772,6	10 262,5	12 826,9	11 398,1	12 959,8	10 745,6	12 823,9	11 630,6	13 572,5	11 588,2	13 515,1	12 127,8
działalność finansowa													
i ubezpieczeniowa	55 110,0	59 105,3	12 196,8	12 861,4	17 352,7	12 699,1	14 349,5	17 340,5	16 312,9	11 102,4	15 787,0	17 948,0	17 054,9
obsługa rynku nieruchomości	70 094,3	74 672,3	17 445,7	18 074,4	17 216,1	17 358,1	17 801,6	19 208,7	18 823,6	18 838,4	18 706,2	21 123,2	20 759,0
działalność profesjonalna, ...													
naukowa i techniczna;													
administrowanie i działalność													
wspierająca	85 944,4	90 883,3	20 623,6	24 361,5	19 930,5	21 028,8	20 850,1	25 647,9	21 653,8	22 731,5	22 041,2	28 339,6	23 939,7
administracja publiczna													
i obrona narodowa;													
obowiązkowe zabezpieczenia													
społeczne; edukacja; opieka													
zdrowotna i pomoc społeczna	175 927,9	182 853,3	48 404,3	39 600,7	40 431,7	47 491,2	48 926,8	40 816,9	42 286,3	50 823,3	51 200,3	43 188,7	44 653,9

Dynamika realna produktu krajowego brutto niewyrównanego sezonowo^a

Wyszczególnienie	2010		2010				2011				2012		
	2010	2011	kwartały – analogiczny okres roku poprzedniego=100				kwartały – analogiczny okres roku poprzedniego=100						
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III
Spżycie.....	103,4	101,5	101,9	103,1	104,1	104,3	102,7	101,9	100,7	100,9	101,2	101,0	100,1
w tym:													
indywidualne	103,2	102,5	102,2	103,2	103,4	103,7	103,2	103,1	102,5	101,4	101,7	101,2	100,1
publiczne.....	104,1	98,3	100,8	102,9	106,7	106,2	101,0	98,1	94,6	99,4	99,2	100,5	100,2
Akumulacja brutto	109,3	110,5	103,9	111,0	108,1	111,2	114,2	112,8	110,4	107,9	110,9	94,1	96,3
w tym nakłady brutto na													
środki trwałe	99,6	109,0	89,7	99,9	102,0	102,2	107,3	107,5	109,0	110,4	106,0	101,3	98,5
Eksport.....	112,1	107,7	111,3	117,0	110,7	109,6	111,2	105,9	108,9	105,3	103,9	102,6	100,7
Import.....	113,9	105,5	109,7	119,8	112,3	113,8	110,5	105,8	105,3	101,1	101,6	96,9	96,3
Popyt krajowy.....	104,6	103,4	102,1	104,6	104,9	106,3	104,2	104,0	102,6	102,9	102,5	99,6	99,3
Produkt krajowy brutto.....	103,9	104,3	102,7	103,7	104,2	104,7	104,4	104,1	104,1	104,6	103,6	102,3	101,4
Wartość dodana brutto	103,7	104,3	102,8	103,5	104,2	104,5	104,3	104,2	104,1	104,4	103,4	102,1	101,4
w tym:													
przemysł.....	107,3	110,0	109,2	108,7	107,3	104,9	110,5	107,1	110,0	111,7	103,5	102,4	100,9
budownictwo	106,4	108,2	98,8	106,0	107,4	109,6	110,8	112,7	108,4	103,7	109,7	102,0	94,2
handel; naprawa pojazdów													
samochodowych	105,7	98,2	104,7	105,0	105,3	107,7	97,7	99,0	99,1	97,0	105,7	101,1	101,1
transport i gospodarka													
magazynowa.....	100,9	112,1	99,5	103,3	99,7	101,0	115,3	109,8	110,4	113,6	106,5	110,2	109,7
zakwaterowanie i gastronomia	97,8	108,1	97,2	97,2	98,7	97,9	107,9	105,9	108,6	109,4	102,3	103,0	102,2
informacja i komunikacja.....	99,9	104,8	101,3	98,3	99,8	100,4	102,1	101,5	107,0	108,4	102,5	104,6	103,7
działalność finansowa													
i ubezpieczeniowa	105,5	103,7	80,7	110,2	120,6	116,8	120,9	135,3	91,0	73,8	103,0	101,2	103,0
obsługa rynku nieruchomości	105,0	102,2	106,2	104,8	104,1	104,8	101,2	100,5	103,3	103,9	103,0	102,9	102,6
działalność profesjonalna,													
naukowa i techniczna;													
administrowanie i działalność													
wspierająca	100,7	103,7	100,5	101,0	100,0	101,3	101,9	101,8	104,5	106,8	101,8	101,5	101,4
administracja publiczna													
i obrona narodowa;													
obowiązkowe zabezpieczenia													
społeczne; edukacja; opieka													
zdrowotna i pomoc społeczna..	100,5	100,5	102,7	99,0	99,7	100,3	98,9	98,6	101,4	103,1	100,5	101,0	101,8

^a Ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego.

Dynamika realna produktu krajowego brutto wyrównanego sezonowo^a

Wyszczególnienie	2010				2011				2012		
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III
	kwartały - okres poprzedni=100										
Spożycie	101,1	100,6	101,3	100,2	100,4	100,4	100,2	100,2	100,2	100,1	100,0
w tym:											
indywidualne.....	100,9	100,8	101,1	100,6	100,7	100,5	100,4	100,1	100,1	100,1	99,9
publiczne.....	101,3	100,9	101,6	99,4	99,0	99,8	98,8	100,9	99,4	100,6	100,3
Akumulacja brutto	102,0	103,6	102,3	103,2	101,8	103,9	99,5	99,4	98,5	97,2	99,4
w tym nakłady brutto na											
środki trwałe	97,6	102,5	101,3	100,9	103,8	102,1	101,9	100,7	98,7	99,9	99,2
Eksport.....	104,4	104,9	97,2	103,2	105,7	100,0	100,1	100,0	100,0	102,1	99,4
Import.....	106,3	103,7	99,7	103,2	103,3	99,4	99,7	99,4	98,2	100,0	98,7
Popyt krajowy.....	101,4	101,2	101,6	100,9	100,4	101,5	100,1	100,5	100,1	99,4	99,8
Produkt krajowy brutto	100,7	101,1	101,3	100,8	101,1	101,3	100,8	100,8	100,5	100,2	100,4
Wartość dodana brutto	101,3	100,5	100,8	101,1	101,0	101,7	101,2	100,8	99,9	100,2	100,7
w tym:											
przemysł.....	102,0	100,6	101,6	100,7	103,8	103,9	100,9	102,6	99,2	99,1	101,2
budownictwo	101,9	102,1	100,5	105,6	100,2	102,8	104,0	98,4	100,1	101,0	97,9
handel; naprawa pojazdów											
samochodowych	102,7	100,5	101,5	103,0	93,3	101,9	101,0	99,9	99,8	100,5	100,6
transport i gospodarka											
magazynowa	96,2	102,9	99,3	101,5	110,2	98,6	100,7	103,7	98,3	104,3	104,3
zakwaterowanie i gastronomia											
informacja i komunikacja	97,3	101,5	97,4	100,5	105,0	101,1	101,6	101,2	98,9	99,7	101,4
działalność finansowa											
i ubezpieczeniowa	98,7	99,5	97,9	100,3	102,9	101,1	103,5	101,5	100,0	100,8	99,6
obsługa rynku nieruchomości...											
działalność profesjonalna,	104,5	100,7	122,9	96,1	99,3	106,4	93,7	83,5	116,0	103,7	101,0
naukowa i techniczna;											
administrowanie i działalność											
wspierająca	102,3	100,0	99,7	101,4	99,9	100,6	101,6	100,6	100,4	101,3	100,3
administracja publiczna											
i obrona narodowa;	100,2	100,0	99,2	101,3	101,3	100,6	102,0	100,6	99,8	101,5	100,3
obowiązkowe zabezpieczenia											
społeczne; edukacja; opieka											
zdrowotna i pomoc społeczna...	101,2	99,3	99,7	100,5	100,1	100,0	100,6	100,7	99,7	101,0	100,2

^a Ceny stałe przy roku odniesienia 2005.

Dynamika realna produktu krajowego brutto wyrównanego sezonowo^a

Wyszczególnienie	2010				2011				2012		
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III
	kwartały - analogiczny okres roku poprzedniego=100										
Spżycie.....	102,4	103,1	103,9	103,4	102,6	102,3	101,2	101,2	101,0	100,7	100,5
w tym.....											
indywidualne	102,2	103,0	103,5	103,5	103,3	103,0	102,3	101,7	101,1	100,7	100,2
publiczne.....	102,2	104,0	105,3	103,2	100,9	99,7	97,0	98,4	98,9	99,7	101,2
Akumulacja brutto	104,8	109,5	111,3	111,5	111,3	111,7	108,6	104,7	101,3	94,7	94,6
w tym nakłady brutto na	95,0	99,9	101,4	102,2	108,7	108,3	109,0	108,7	103,4	101,1	98,5
środki trwałe.....	111,0	117,1	110,5	109,9	111,2	106,0	109,2	105,7	100,0	102,2	101,4
Eksport.....											
Import.....	109,9	119,4	112,6	113,5	110,2	105,7	105,7	101,7	96,7	97,3	96,4
Popyt krajowy.....	102,5	104,2	105,4	105,2	104,2	104,5	103,0	102,5	102,2	100,0	99,7
Produkt krajowy brutto.....	103,1	103,8	104,6	104,0	104,4	104,6	104,1	104,2	103,5	102,3	101,9
Wartość dodana brutto	103,9	103,4	103,4	103,7	103,4	104,7	105,2	104,8	103,6	102,1	101,6
w tym:											
przemysł.....	109,8	108,2	106,7	105,0	106,8	110,3	109,6	111,6	106,6	101,6	102,0
budownictwo	104,9	107,3	103,9	110,3	108,4	109,2	113,0	105,4	105,3	103,5	97,4
handel; naprawa pojazdów	104,8	105,2	104,5	107,9	98,0	99,4	98,9	95,9	102,5	101,2	100,8
samochodowych											
transport i gospodarka	99,6	103,0	101,0	99,9	114,4	109,6	111,1	113,4	101,2	107,0	110,8
magazynowa.....											
zakwaterowanie i gastronomia	99,0	101,7	95,8	96,7	104,4	104,0	108,5	109,1	102,8	101,3	101,2
informacja i komunikacja.....	105,7	101,6	97,1	96,4	100,6	102,2	108,0	109,3	106,2	105,8	101,9
działalność finansowa											
i ubezpieczeniowa	78,5	90,6	144,2	124,2	118,1	124,8	95,1	82,7	96,6	94,1	101,5
obsługa rynku nieruchomości	106,6	104,8	103,1	103,4	101,0	101,7	103,6	102,8	103,3	104,0	102,6
działalność profesjonalna, ...											
naukowa i techniczna;											
administrowanie i działalność											
wspierająca	103,1	100,9	99,9	100,6	101,7	102,4	105,3	104,6	103,1	103,9	102,2
administracja publiczna											
i obrona narodowa;											
obowiązkowe zabezpieczenia											
społeczne; edukacja; opieka											
zdrowotna i pomoc społeczna	101,5	100,1	98,7	100,7	99,6	100,3	101,2	101,4	101,0	102,1	101,6

^a Ceny stałe przy roku odniesienia 2005.

Skala wpływu poszczególnych kategorii na wzrost realny produktu krajowego brutto^a (w p.proc.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2010								2011				2012			
			kwartały															
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Popyt krajowy	4,6	3,4	2,1	4,6	4,9	6,3	4,2	4,1	2,7	3,0	2,5	-0,4	-0,7					
Spożycie	2,7	1,2	1,6	2,5	3,3	3,1	2,4	1,6	0,6	0,6	1,0	0,8	0,1					
w tym indywidualne	1,9	1,5	1,5	2,0	2,1	2,0	2,1	1,9	1,5	0,7	1,1	0,7	0,1					
Akumulacja brutto	1,9	2,2	0,5	2,1	1,6	3,2	1,8	2,5	2,1	2,4	1,5	-1,2	-0,8					
w tym nakłady brutto na środki trwałe	-0,1	1,8	-1,5	0,0	0,4	0,6	0,9	1,4	1,7	2,9	0,7	0,3	-0,3					
Saldo obrotów z zagranicą	-0,7	0,9	0,6	-0,9	-0,7	-1,6	0,2	0,0	1,4	1,6	1,1	2,7	2,1					
Produkt krajowy brutto	3,9	4,3	2,7	3,7	4,2	4,7	4,4	4,1	4,1	4,6	3,6	2,3	1,4					
Wartość dodana brutto	3,4	3,7	2,5	3,1	3,6	4,0	3,8	3,7	3,6	3,9	3,0	1,8	1,2					

^a Ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego.

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a - 2011 b - 2012		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ¹ w tys. osób		5501	5513	5509	5514	5514	5527	5528	5520	5515	5512	5515	5503
a		5551	5543	5539	5531	5530	5531	5529	5522	5514	5510	5497	
b		2105	2150	2134	2044	1963	1883	1863	1855	1862	1868	1915	1983
Bezrobotni zarejestrowani (w tys. osób; stan w końcu okresu)		2122	2168	2142	2073	2014	1964	1953	1965	1979	1995	2058	
a		13,1	13,4	13,3	12,8	12,4	11,9	11,8	11,8	11,8	11,8	12,1	12,5
b		13,2	13,4	13,3	12,9	12,6	12,3	12,3	12,4	12,4	12,5	12,9	
Stopa bezrobocia (w %; stan w końcu okresu)													
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ (w zł)		3391,59	3422,14	3633,54	3597,84	3483,99	3600,47	3611,56	3591,23	3581,94	3617,16	3682,19	4015,37
a		3666,41	3568,32	3770,66	3719,81	3617,98	3754,48	3700,01	3686,45	3640,84	3718,19	3780,64	
b		88,1	100,9	106,2	99,0	96,8	103,3	100,3	99,4	99,7	101,0	101,8	109,0
poprzedni miesiąc=100		91,3	97,3	105,7	98,7	97,3	103,8	98,5	99,6	98,8	102,1	101,7	
a		105,0	104,1	104,0	105,9	104,1	105,8	105,2	105,4	105,2	105,1	104,4	104,4
b		108,1	104,3	103,8	103,4	103,8	104,3	102,4	102,7	101,6	102,8	102,7	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹													
a		101,5	100,7	99,9	101,5	99,3	101,6	101,3	101,2	101,3	100,9	99,8	99,9
b		103,9	100,1	100,0	99,5	100,3	100,2	98,7	99,0	98,0	99,5	100,0	
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto: z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych													
a		102,2	102,3	100,1	100,0	99,3	100,2	100,4	100,1	100,6	100,2	99,6	99,8
b		100,4	100,0	101,4	101,2	101,8	100,8	101,1	101,3	101,2	101,7	102,4	
rolników indywidualnych													
a		100,5	100,4	98,1	98,2	97,4	98,3	98,7	98,4	98,8	98,5	97,9	97,9
b		98,8	98,5	103,4	103,4	103,6	102,8	103,2	103,3	103,3	103,9	104,6	
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych: poprzedni miesiąc=100													
a		101,2	100,2	100,9	100,5	100,6	99,6	99,7	100,0	100,1	100,7	100,7	100,4
b		100,7	100,4	100,5	100,6	100,2	100,2	99,5	99,7	100,1	100,4	100,1	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100		103,6	103,6	104,3	104,5	105,0	104,2	104,1	104,3	103,9	104,3	104,8	104,6
b		104,1	104,3	103,9	104,0	103,6	104,3	104,0	103,8	103,8	103,4	102,8	
grudzień poprzedniego roku=100		101,2	101,4	102,3	102,9	103,5	103,1	102,8	102,7	102,8	103,5	104,2	104,6
a		100,7	101,1	101,7	102,2	102,4	102,6	102,1	101,8	101,9	102,3	102,3	
b													
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu: poprzedni miesiąc=100													
a		100,4	101,2	101,6	100,7	99,7	100,3	100,4	100,6	101,7	100,1	100,9	100,4
b		100,1	99,5	100,1	100,7	100,4	99,5	99,6	100,0	100,5	99,3	99,8	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100		106,2	107,5	109,5	108,8	106,3	105,6	105,9	106,8	108,4	108,5	109,1	108,2
a		107,9	106,0	104,4	104,4	105,2	104,4	103,6	103,0	101,8	101,0	99,9	
b													
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej: poprzedni miesiąc=100													
a		100,1	100,1	100,2	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	100,1	100,1	100,0	100,0
b		99,9	99,9	100,0	100,0	99,9	99,9	99,8	99,8	99,8	99,9	99,8	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100		100,3	100,4	100,6	100,6	100,7	100,8	101,1	101,4	101,6	101,6	101,7	101,8
a		101,5	101,4	101,3	101,1	100,9	100,5	100,1	99,7	99,3	99,1	98,9	
b													

¹ Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wyszczególnienie a – 2011 b – 2012													(dok.)
Produkcja sprzedana przemysłu ¹ (ceny stałe ²):													
poprzedni miesiąc=100	a	93,7	103,3	115,2	90,7	102,7	101,0	94,0	104,1	112,6	97,6	100,5	95,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	b	95,0	99,2	110,7	92,4	104,2	98,0	97,9	99,3	106,1	107,8	95,2	107,7
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):													
poprzedni miesiąc=100	a	30,7	111,5	142,4	109,7	125,9	117,6	96,6	101,5	118,3	95,7	92,5	140,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	b	35,5	94,5	131,6	114,6	123,7	105,0	92,9	105,7	102,2	112,4	90,9	114,6
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	a	111,0	118,7	124,2	115,6	123,9	117,0	116,5	110,8	118,1	108,9	113,0	114,6
Sprzedaż detaliczna towarów ¹ (ceny stałe ³):	b	132,2	112,0	103,5	108,1	106,2	94,8	91,3	95,0	82,1	96,4	94,7	130,54
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)	a	10289	18329	27500	36973	45726	54568	65064	75965	86839	101027	114443	130954
Średnie kursy walut w zł – NBP:	b	12468	23783	36292	47377	57409	67843	79716	92677	104805	119365	134698	120,3
100 dolarów USA	a	70,8	101,8	117,4	101,7	98,3	101,9	101,3	101,5	101,3	102,8	93,5	104,2
100 euro	b	74,9	101,0	115,0	97,0	100,8	100,2	102,2	100,5	98,4	103,7	93,7	100,7
100 franków szwajcarskich	a	102,3	108,6	105,1	113,6	108,5	106,4	104,2	106,9	107,7	106,8	107,4	-25124,4
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł	b	109,9	108,9	106,9	101,8	104,3	102,6	103,4	102,3	99,6	100,5	100,7	-30426,0
eksport	a	-2762,0	-14409,2	-17499,7	-21585,5	-23728,3	-20222,2	-21083,6	-20680,7	-21888,5	-22470,4	-21573,4	339,59
import	b	-5301,8	-16515,6	-22968,6	-24819,9	-26981,0	-21085,6	-24338,8	-22911,8	-21128,9	-34206,1	-30426,0	322,37
saldo	a	291,48	287,87	286,88	274,67	274,19	275,86	279,11	287,70	314,29	317,69	326,09	447,66
	b	338,84	316,08	313,20	317,27	334,72	343,99	340,61	330,21	321,54	316,72	322,37	413,54
	a	389,69	392,86	401,74	397,06	393,95	396,95	399,07	412,32	433,32	435,62	442,39	364,68
	b	437,75	418,40	413,70	417,56	428,84	430,72	418,96	409,12	413,14	410,91	413,54	339,65
	a	305,03	303,12	311,88	305,92	314,00	327,99	338,24	368,94	361,93	354,41	359,34	52126,2
	b	361,35	346,60	343,00	347,36	357,00	358,65	348,84	340,64	341,68	339,65	343,10	46570,2
	a	40153,3	42483,4	48187,9	44225,9	46415,3	45259,8	42486,9	45945,9	52812,9	52071,3	52126,2	53458,9
	b	48470,1	47800,2	51553,4	48123,1	50251,1	49933,3	49711,3	47970,9	50725,6	55484,1	57444,7	53458,9
	a	44300,5	47210,9	52935,3	50553,5	52021,9	51666,4	48956,6	51626,1	56269,0	56928,9	57444,7	55436,9
	b	53153,9	53182,5	55434,5	51360,7	55504,3	53210,5	52462,7	49468,3	51805,7	55436,9	55436,9	-5318,5
	a	-4147,2	-4727,5	-4747,4	-6327,6	-5606,6	-6406,6	-6469,7	-5680,2	-3456,1	-4857,6	-5318,5	47,2
	b	-4683,8	-5382,3	-3881,1	-3237,6	-5253,2	-3277,2	-2751,4	-1497,4	-1080,1	47,2	47,2	-6888,7

¹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Średnie ceny bieżące z 2005 r. ³ Ceny bieżące z okresu poprzedzającego okres badany. ⁴ Od stycznia 2012 r. – dane wstępne.

A. Unia Europejska

Państwa	PKB			Handel zagraniczny			Zharmonizowana stopa bezrobocia ^e				Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych				Produkcja przemysłowa ^b				Produkcja w budownictwie ^b										
	2011	2012		eksport	import	saldo	I-IX 2012	I-IX 2011	X 2011	2012		XI 2011	2012		X 2011	2012		X 2011	2012										
		II kw. ^a	III kw. ^a							IX	X		IX	X															
zmiana w % w ujęciu rocznym																					zmiana w % w ujęciu rocznym								
zmiana w % w ujęciu rocznym										w %																			
UE - 27										1,5	-0,3	-0,4	.	.	.	9,9	10,6	10,7	3,3	2,6	2,4	0,8	-2,7	-3,1	-0,9	-6,5	-4,4		
Strefa euro - 17										1,4	-0,5	-0,6	.	.	.	10,4	11,6	11,7	3,0	2,5	2,2	0,8	-2,8	-3,6	-1,9	-3,8	-4,1		
Austria.....										2,7	0,5	0,7	1,9	0,7	-6,2	-7,3	4,3	4,4	4,3	3,9	2,9	3,6	1,8	.	-0,1	5,4	.		
Belgia.....										1,8	-0,3	-0,3	1,6	0,1	9,7	5,8	7,2	7,5	7,5	3,7	2,6	0,1	-3,8	.	-1,9	-0,9	.		
Bułgaria.....										1,7	0,5	0,5	2,2	11,0	-3,5	-2,0	11,4	12,5	12,6	2,6	3,0	2,7	3,5	-3,0	-4,2	-9,9	-2,7	5,7	
Cypr.....										0,5	-2,5	-2,1	5,2	-8,5	-3,3	-3,7	9,2	12,3	12,9	4,0	2,6	1,4	-10,4	-9,8	.	-3,0 ^c	-17,6 ^d	-25,9 ^e	
Dania										1,1	-1,1	-0,6	2,6	5,2	7,9	9,0	7,8	7,4	7,7	2,5	2,3	2,2	-0,5	1,3	1,6	5,0 ^f	-11,2 ^e	-11,9 ^g	
Estonia.....										8,3	3,1	3,7	4,4	7,6	-0,9	-0,5	12,1	9,6	.	4,4	4,2	3,8	2,8	8,2	0,1	25,4 ^f	30,0 ^e	14,6 ^g	
Finlandia.....										2,7	-0,2	-1,1	0,0	-1,3	-1,5	-2,1	7,6	7,7	7,7	3,2	3,5	3,2	-5,0	-2,6	-0,6	2,6	-4,0	.	
Francja.....										1,7	0,1	0,1	3,7	1,3	-62,5	-69,2	9,7	10,7	10,7	2,7	2,1	1,6	0,9	-2,4	-3,0	-0,6	-1,4	-2,5	-35,3 ^g
Grecja										-7,1	-6,3 ^h	-6,9 ^h	11,7	-12,6	-11,4	-17,7	19,6	26,0	.	2,8	0,9	0,4	-13,2	-7,2	1,8	3,0 ^f	-28,6 ^e	-35,3 ^g	
Hiszpania										0,4	-1,4	-1,6	2,6	-3,2	-27,3	-38,0	22,7	25,8	26,2	2,9	3,5	3,0	-4,2	-7,5	-3,3	-4,6	-2,2	3,4	
Irlandia.....										1,4	-0,5	.	1,9	2,7	32,4	32,1	15,0	14,8	14,7	1,7	2,1	1,6	12,1	-12,6	-16,2	-16,6 ^f	-5,9 ^e	-13,3 ^g	
Litwa.....										5,9	3,2	3,3	10,6	7,7	-1,8	-2,0	14,2	12,5	12,4	4,4	3,2	2,8	-1,4	8,0	10,3	18,7 ^c	3,2 ^e	-12,2 ^g	
Luksemburg										1,7	0,8	.	-5,5	1,1	-4,4	-3,6	4,8	5,1	5,1	4,0	3,2	2,7	-2,8	-1,2	-3,5	-6,2	-3,5	.	
Łotwa.....										5,5	4,8	5,2	14,2	13,5	-1,8	-1,6	15,7 ^f	15,7 ^e	14,2 ^g	4,0	1,6	1,5	5,1	3,1	3,1	19,6 ^f	26,9 ^e	8,3 ^g	
Malta.....										1,6	1,2	2,0	5,5	16,6	-1,5	-1,0	6,5	6,5	6,6	1,7	3,2	3,6	1,0	5,5	4,5	-2,3 ^f	-4,1 ^e	0,6 ^g	
Niderlandy										1,0	-0,6	-1,4	6,0	6,6	36,2	35,7	4,8	5,4	5,5	2,6	3,3	3,2	-3,0	-1,0	-3,9	-1,9	-7,3	-10,6	
Niemcy										3,0	1,0	0,9	4,1	1,3	142,1	118,1	5,7	5,4	5,4	2,8	2,1	1,9	4,2	-1,2	-3,8	4,6	3,7	-2,0	
Polska										4,3	2,3	1,9	4,2	-0,3	-7,3	-11,9	9,9	10,3	10,4	4,4	3,4	2,7	7,0	-2,2	1,1	9,6	-16,7	-4,0	
Portalia										-1,6	-3,1	-3,5	8,8	-3,5	-8,1	-12,4	13,7	16,2	16,3	3,8	2,1	1,9	-0,2	-9,1	-3,9	-11,8	-18,7	-19,1	
Republika Czeska										1,9	-1,0	-1,3	4,7	0,1	9,4	5,5	6,5	7,1	7,3	2,9	2,8	1,0	-2,1	-3,3	-7,9	-7,6	-8,0		
Rumunia.....										2,2	1,1	-0,8	-0,7	0,1	-7,1	-6,9	7,3	7,0	6,9	3,5	5,0	4,4	4,4	0,1	0,3	6,2	-3,8	-6,8	
Słowacja.....										3,2	2,6	2,5	10,9	5,9	1,8	-0,3	13,9	14,0	14,0	4,8	3,9	3,5	7,6	13,0	8,1	-1,0	-14,8	-12,8	
Słowenia.....										0,6	-2,3	-2,9	0,7	-1,9	0,1	-0,3	8,6	8,5	8,6	2,8	3,2	2,8	0,5	-0,7	2,1	-25,5	-3,9	-15,5	
Szwecja.....										3,7	1,3	0,7	0,5	0,0	6,7	6,2	7,5	7,8	7,7	1,1	1,2	0,8	4,2	-4,1	-1,9	14,8	-0,1	-4,7	
Węgry.....										1,6	-0,4	-1,6	0,8	1,1	5,4	5,5	10,9	10,8	.	4,3	6,0	5,3	3,4	0,6	-3,8	-9,0	6,7	1,3	
Wielka Brytania										0,9	-1,5	-0,1	3,6	11,1	-121,9	-91,8	8,4	7,8	.	4,8	2,7	.	-2,5	-3,5	-3,5	-1,7	-13,2	-5,1	
Włochy.....										0,4	-2,3	-2,4	3,4	-6,2	4,2	-24,2	8,8	10,8	11,1	3,7	2,8	2,6	-3,8	-5,0	-6,2	-8,4	-17,4	-12,1	

a Dane wyrównane sezonowo. *b* Dane wyrównane dniami roboczymi. *c* II kw. 2012 r. *d* I kw. 2012 r. *e* II kw. 2012 r. *f* III kw. 2011 r. *g* III kw. 2012 r. *h* Dane niewyrównane sezonowo.

B. OECD i wybrane kraje świata

Wyszczególnienie	PKB ^a			Handel zagraniczny			Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a			Wskaźnik cen konsumpcyjnych (CPI)			Produkcja przemysłowa ^a			Produkcja w budownictwie ^a		
	2011	2012		eksport	import	saldo	X 2011	2012		XI 2011	2012		X 2011	2012		X 2011	2012	
		II kw.	III kw.					I-IX 2012	I-IX 2011		IX	X		IX	X			
	zmiana w % w ujęciu rocznym				w mld USD			w %			zmiana w % w ujęciu rocznym							
OECD	1,8	1,6	1,2	.	.	.	8,0	7,9	8,0	3,1	2,3	.	2,8	-0,4	.	.	.	
w tym:																		
Australia	2,5	3,8	3,1	-3,3	7,9	6,4	26,9	5,1	5,4	5,4	3,4 ^b	1,2 ^c	0,3 ^b	2,7 ^c	4,3 ^d	8,2 ^b	3,3 ^c	
Chile	6,0	5,7	6,9	-6,0	4,3	-1,6	4,5	7,2	6,4	.	3,9	2,9	2,1	0,0	1,8	13,6	52,1	
Islandia	2,6	2,2	1,4	-3,5	1,1	0,3	0,5	6,6	5,7	5,7	5,2	4,2	4,5	6,1 ^e	12,9 ^f	4,0 ^c	-3,9 ^e	
Izrael	4,6	3,2	3,1	-8,3	-0,3	-13,9	-10,4	.	6,9	7,0	2,6	1,8	.	7,9	7,5	.	12,2 ^b	
Japonia	-0,8	4,0	0,5	-0,6	6,5	-59,9	-15,2	4,4	4,2	4,2	-0,5	-0,4	.	2,0	-6,7	-6,7	.	
Kanada	2,4	2,8	1,5	-9,9	-8,9	-4,3	-1,0	7,4	7,4	7,4	2,9	1,2	.	3,2	0,2	.	3,0	
Meksyk	3,9	4,4	3,3	6,5	5,3	0,8	-2,2	4,9	4,7	4,9	3,5	4,6	4,2	4,2	3,8	.	5,2	
Norwegia	1,2	4,5	1,5	0,2	-5,7	56,2	52,0	3,4	3,0	.	1,2	1,1	1,1	-6,1	-6,0	.	.	
Nowa Zelandia	1,3	2,6	.	-0,7	3,9	-0,9	0,4	6,6 ^{bg}	6,8 ^{cg}	7,3 ^{dg}	4,6 ^b	1,0 ^c	-1,6 ^e	0,6 ^f	1,7 ^c	-10,6 ^e	-3,7 ^f	
Republika Korei	3,6	2,3	1,5	-1,4	-0,7	19,8	22,8	3,1	3,1	3,0	4,2	2,1	.	8,2	-0,5	0,5	.	
Stany Zjednoczone	1,8	2,1	2,5	5,4	4,0	-554,3	-549,2	8,9	7,8	7,9	3,4	2,2	1,8	4,2	2,8	1,7	1,1	
Szwajcaria	1,9	0,4	1,3	.	.	.	.	3,6 ^{cg}	4,3 ^{fg}	3,7 ^{cg}	-0,5	-0,2	-0,4	-1,7 ^b	.	0,4 ^b	-0,4 ^d	
Turcja	8,5	3,3	2,1	13,3	-2,6	-62,8	-81,2	8,6 ^{bg}	8,0 ^{cg}	8,1 ^{dg}	9,5	7,8	6,4	7,5	9,6	.	.	
Brazylia	2,7	0,4	1,0	-4,3	-0,6	14,7	21,8	6,2 ^{ph}	5,7 ^{fg}	.	6,6	5,4	5,5	-1,6	-1,2	-0,7	5,4	
Chiny	9,4	7,6	7,4	7,5	5,3	161,5	124,5	.	.	.	4,2	1,7	.	.	.	.	-0,7	
Indie	7,0	3,9	3,2	-4,7	4,9	-144,3	-116,7	.	.	.	9,3	9,6	.	-4,7	-0,3	.	.	
Rep. Pd. Afryki	3,5	2,8	2,6	.	.	.	-1,8	25,4 ^{ei}	24,9 ^h	24,7 ^a	6,2	5,6	5,7	.	.	-8,3 ^e	-1,0 ^f	
Rosja	4,3	4,1					139,8	6,6 ^{bg}	5,7 ^{cg}	5,6 ^{dg}	6,8	6,5	.	4,1	3,1	10,8 ^b	6,1 ^c	

a Dane wyrównane sezonowo. *b* III kw. 2011 r. *c* II kw. 2012 r. *d* III kw. 2012 r. *e* II kw. 2011 r. *f* I kw. 2012 r. *g* Osoby w wieku 15 lat i więcej. *h* I kw. 2011 r. *i* Osoby w wieku 15-64 lata.

Uwaga do części B: przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie OECD dokonano w Departamencie Analiz i Opracowań Zbiorczych GUS.

Źródło: EUROSTAT, OECD, GUS — dane pobrano w dn. 19.12.2012 r.